

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Academic Journal of Graduate School Nakhon Ratchasima Rajabhat University

วารสาร
ราชพฤกษ์
Ratchaphruek Journal
Humanities and Social Sciences

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 16 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2561

Vol. 16 No. 3 September - December 2018

ISSN 1905-1344

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Academic Journal of Graduate School Nakhon Ratchasima Rajabhat University

วารสาร
ราชพฤกษ์
Ratchaphruek Journal
Humanities and Social Sciences

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 16 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2561

Vol. 16 No. 3 September - December 2018

ISSN 1905-1344

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการ และการวิจัยในรูปของบทความวิชาการหรือบทความวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของอาจารย์/ผู้ทรงคุณวุฒิ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้อาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้แสดงผลงานในระดับบัณฑิตศึกษา
3. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผลงานระหว่างอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อาคารเฉลิมพระเกียรติ (อาคาร 9)

340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์/โทรสาร 044-272827

บรรณาธิการอำนวยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติสร เนาวนนท์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประยุทธ์ ไไทยธานี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

ศาสตราจารย์ ดร. ประสาท สืบคำ

ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์

ศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

ศาสตราจารย์ ดร. สุชนันต์ หอพิบูลสุข

ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

รองศาสตราจารย์ ดร. อินทร์ ศรีคุณ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวีร์ ฤกษ์จารี

รองศาสตราจารย์ ดร. วชิระ อินทร์อุดม

รองศาสตราจารย์ ดร. วงศา เล่าศิริวงศ์

รองศาสตราจารย์ ดร. มธุรส จงชัยกิจ

รองศาสตราจารย์ ดร. พวงเพ็ญ อินทรประวัติ

รองศาสตราจารย์ ดร. นาดยา ปิรันธนานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร. เผชิญ กิจระการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณิ เจตจำนงนุช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์

รองศาสตราจารย์วัฒนารมณ์ ไชยรัตน์ชัย

รองศาสตราจารย์ ดร. พุฒพงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรุณา เชิดจิระพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุนีย์ เต็มสินสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัฐภรณ์ คีตการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติพงษ์ ลือนาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรียา ปราภรณ์ดี

ดร. กฤตยา นาคประสิทธิ์

ดร. แววลี แวฉิมพลี

ดร. สิริรัตน์ นาคิน

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สถาบันพระปกเกล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โรงเรียนเตรียมสาธิตศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ฝ่ายการเงินและเผยแพร่

นางธณกร จินตพละ

นางศรีนวล สิงห์มะเริง

นางสาวนิธิตา น้อยภูธร

นางสาวศิริณี กรมโพธิ์

นางสาวชลดา พันภัย

นายสรพงษ์ เปรมวิริยานนท์

กำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review) ภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ฤกษ์เจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.อินทร์ ศรีคุณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ฤกษ์จารี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.มธุรส จงชัยกิจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.พวงเพ็ญ อินทรประวัติ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ ไสตะ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.จรีพร จันทรพาณิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.นาคยา ปิณฑานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณิตชาธร ภาโนมัย	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร นามวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนา ถิ่นกาญจน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ดร.ศรัญญา กาญจนวัฒนา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ดร.สรมย์พร เจริญพิทย์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ดร.เกริก ท่วมกลาง	ข้าราชการบำนาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความก่อนตีพิมพ์ (Peer review) ภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.พุดผิงค์ สัตยวงศ์ทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ผาติเสนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธานันท์ โพธิ์ชาธาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา ภูมิพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี ไพบูลย์นุกุลกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ ชาติบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ดร.สมเกียรติ ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ดร.วาสนา กิระจิตาเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ทุกบทความได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

วารสารนี้ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCIC) โดยอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1 และจะถูกคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไป

สารบัญ

บทความวิชาการ

การสอนคิดวิจารณ์ญาณ	1
รูปทอง กว้างสวาสดี	
A development and Comprehension of Pictograms for Educational Purposes.....	10
Suopor Hiranchiracheep, Atsuko K. Yamazaki and Adisorn Naowanondha	
ความท้าทายของการประยุกต์ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล ในบริบทการเรียนการสอนของไทย	19
เอษณ ยามาลี	

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	30
จิระศักดิ์ สร้อยคำ, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ และพรเทพ เสถียรนพแก้ว	
ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.....	37
จามร จังหวัดกลาง และเข็มทอง ศิริแสงเลิศ	
การศึกษาด้านทฤษฎีบทภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5.....	45
วิไลลักษณ์ ป้องญาติ และประหยัด ภูมิโคกรักษ์	
ผลการใช้รูปแบบ SPASA เพื่อเสริมสร้างโครงข่าย มายด์เน็ต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู.....	56
ธนบดี สุริยะจันทร์หอม และอารยา ปิยะกุล	
ผลของโปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ ต่อหน้าที่บริหารจัดการของสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	64
พัชรินทร์ พาหิรบุญ, จุฑามาศ แหนจอน และศศิรินทร์ ศิริธาดากุลพัฒน์	
การศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	72
รดาการ ปรางสุข และสิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์	
การศึกษาศาสนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง.....	81
ศิริพร พลະໂຂດิ และอดิสร เนาวนนท์	
สมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาจำแนกตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	90
ชนาธิป สันติวงศ์	

สารบัญ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลตำบลยางโอง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร.....	98
จิราภรณ์ จำปาจันทร์, ศศิวรรณ ทศนเอี่ยม และณิรณัฐ วรไธสง	
ศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก.....	106
มัลลิกา คงแก้ว และทิพวรรณ ฤทธิชัย	
ประโยชน์ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	113
เมธาวี จำเนียร และกรกฎ จำเนียร	
การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เรื่อง การอ่านและแปลข้อมูลจากหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรม สำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขารณสุขศาสตร์ สาขาเทคนิคเภสัชกรรม	122
เจตนิพิฐ สมมาตย์ และพิมพ์ศิริ อุยวัฒนกุล	

Contents

Academic Articles

Teaching Critical Thinking	1
<i>Thooptong Kwangsawad</i>	
A Development and Comprehension of Pictograms for Educational Purposes	10
<i>Suopon Hiranchiracheep, Atsuko K. Yamazaki and Adisorn Naowanondha</i>	
The Challenge of Applying English as International Language Instructional Context of Thailand	19
<i>Eason Yamalee</i>	

Research Articles

The Development of Academic Collaborative Networks Management Model of Private School in Primary Education under Office of Commission Private Education in the Northeastern	30
<i>Jirasak Sroykham, Sakthai Surakitbowon, Tanongsak Koomkhinam and Pornthep Satiennopaklo</i>	
Administrative Factors Affecting High Achievement of Students in Schools under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 5	37
<i>Jamorn Changwatklang and Khemthong Sirisanglert</i>	
A Study the Role of School Administrator on Internal Supervision under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5	45
<i>Wilailuck Pongyat and Prayad Bhoomkhokrak</i>	
Effect of Using SPASA Model to Enhance Growth Mindset for Undergraduate Teacher Professional Students	56
<i>Thanadee Suriyachanhom and Araya Piyakun</i>	
The Effects of Brain Mind and Learning Training Program on Executive Functions of the Brain of Primary School Students	64
<i>Patcharin Pahirun, Juthamas Haenjohn and Sasinan Sirithadakunlaphat</i>	
A Study of Matthayomsuksa 3 Students' Learning Achievement of the Unit on "Economic Integration" Through Jigsaw Technique Cooperative Learning with Mind Mapping and Their Teamwork Behaviors	72
<i>Radakarn Prangsook and Sittisak Julsiripong</i>	
A Study of English Listening and Speaking Abilities of 1 st Graders Using Total Physical Response Method	81
<i>Siriporn Palachot and Adisorn Naowanondha</i>	
The Competence of Student's Performance to Strengthen Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima Rajabhat University	90
<i>Chanathib Suntiwigong</i>	

Contents

Factors Relating to the Conjunctivitis Preventive Behaviors among Higher Elementary Students in Hang Hong Municipality, Muang District, Sakon Nakhon Province	98
<i>Jiraporn Jumpajan, Sasiwan Tassana-iem and Neeranute Wontaisong</i>	
Marketing Efficiency of Enterprise Community of Preserved Chili	106
<i>Manlika Khongkaew and Tippawan Rittichai</i>	
Benefit, Problems and Solutions of Using Online Media in Studies with Efficiency in Schools, Nakhon Si Thammarat Province	113
<i>Methawee Chamnian and Korrakot Chamnian</i>	
The Improvement of Learning Style on Reading and Interpreting Drug Information Obtained from Pharmaceutical Reference Books for the Students of Diploma of Public Health in Pharmacy Technique	122
<i>Jetnipit Sommart and Pimsiri Auiwattanakul</i>	

การสอนคิดวิจารณ์

Teaching Critical Thinking

ธูปทอง กว้างสวัสดิ์^{1,*}
Thooptong Kwangsawad^{1,*}

บทคัดย่อ

การคิดวิจารณ์มีบทบาทสำคัญต่อสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมาก ผู้สอนจึงต้องฝึกให้ผู้เรียนมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อฝึกเป็นผู้พูดผู้ฟังที่ดี ฝึกรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อไม่ให้เกิดความคิดที่เห็นว่าตนเองถูกคนอื่นผิด (I am right. You are wrong.) นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่สามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ บทความนี้จะขอนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนเพื่อการส่งเสริมการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนสองประเด็น คือ การคิดวิจารณ์คืออะไร และสอนอย่างไร

คำสำคัญ: การคิดวิจารณ์ การสอนคิด การสอนคิดวิจารณ์

ABSTRACT

Critical thinking is an essential skill for society nowadays. Thus, teaching critical thinking skills is necessary for our students. Critical thinking is not only thinking clearly or rationally but also thinking independently. It is related to the discipline of analysis, and seeing the relationship between ideas. Teaching critical thinking requires curiosity and open minds, along with a few strategies. Every teacher is trying to find different ways to integrate it into classrooms. Therefore, this article discusses beneficial techniques for teaching critical thinking skills in order that the teachers can adapt the techniques to their lessons.

Keywords: Critical thinking, Teaching thinking, Teaching critical thinking

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม 44000

Faculty of Education Mahasarakham University, Mahasarakham 44000 Thailand

*Corresponding author, email: thooptong.k@hotmail.com

บทนำ

การคิดวิจารณ์มีความสำคัญต่อมนุษย์ในศตวรรษนี้ สิ่งประการหลักคือ ประการที่หนึ่ง การคิดวิจารณ์มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่ใช้ความรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ คนที่มีความคิดวิจารณ์สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้รวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของความรู้ในยุคข่าวสารข้อมูลและสามารถสกัดองค์ความรู้ที่ท่วมท้นและหลากหลายได้ในเวลาอันรวดเร็ว ประการที่สองการคิดวิจารณ์ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและทักษะการนำเสนองาน เพราะเมื่อเป็นคนที่สามารถจัดการกับการคิดได้อย่างเป็นระบบย่อมแสดงแนวคิดของตนเองให้ชัดเจนเป็นขั้นเป็นตอนผ่านการพูดหรือเขียน และยังสามารถฟังผู้อื่นได้อย่างเข้าใจอีกด้วย ประการที่สาม การคิดวิจารณ์ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากคนที่มีความคิดวิจารณ์เป็นผู้ที่สามารถประเมินความคิดเพื่อเลือกความคิดที่ดีที่สุดมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาผู้มีความคิดวิจารณ์จึงสามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีที่แปลกใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประการที่สี่การคิดวิจารณ์มีความสำคัญต่อการกำกับตนเอง ผู้ที่วิจารณ์เป็นผู้ที่ไตร่ตรองสะท้อนผลเพื่อประเมินตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือพัฒนาไปสู่การกำกับตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การคัดเลือกคนเข้าทำงานในปัจจุบันจึงเปลี่ยนไปจากที่พิจารณาความสามารถและทักษะทางวิชาการมาพิจารณาความสามารถในการคิดวิจารณ์และการสื่อสาร ซึ่งวัดที่ความสามารถในการเรียนรู้งานได้เร็ว แก้ปัญหาหน้างานอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างตรงประเด็นและมีประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการตัดสินใจในประเด็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในศตวรรษที่ 21 หากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของทักษะการคิดวิจารณ์ ไม่เตรียมเด็กให้พร้อมเพื่องานในอนาคต ก็น่าเป็นห่วงว่าเมื่อโตขึ้นจะมีปัญหาในการดำเนินชีวิต โก, ตัน และนัก (Koh, Tan & Ng, 2012)

ยืนยันว่าการสอนและประเมินแบบเดิมคือครูเป็นศูนย์กลางเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการคิดวิจารณ์ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียที่เน้นการสอนเพื่อสอบแข่งขัน ทำให้นักเรียนในแถบเอเชียมีความสามารถในการสอบแข่งขันแต่ด้อยด้านทักษะการคิดขั้นสูง (higher order thinking) ทำให้ขาดทักษะในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวัน

พีเทคและบีเดอร์ (Petek & Bedir, 2018) กล่าวว่า การคิดวิจารณ์เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของมนุษย์ แต่จะต้องได้รับการสอนและฝึกอย่างมีเป้าหมาย อย่างไรก็ตามการคิดวิจารณ์ควรสอนเป็นรายวิชาหลักหรือควรสอดแทรกในรายวิชาที่มีอยู่แล้วยังคงเป็นข้อถกเถียงในวงการศึกษปัจจุบัน คาร์กัส, วิลเลียม และโรเซนเบิร์ก (Cargas, Williams & Rosenberg, 2017) ยืนยันในงานวิจัยว่าการคิดวิจารณ์สามารถพัฒนาได้เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะการคิดวิจารณ์และนำทักษะไปใช้ในการเรียนวิชาเนื้อหาอื่น ๆ เนื่องจากการคิดวิจารณ์เป็นทักษะที่ต้องการการฝึกฝนซ้ำ ๆ ในบริบทที่ต่างกัน นอกจากนั้นคาร์กัส, วิลเลียม และโรเซนเบิร์ก (Cargas, Williams & Rosenberg, 2017) แนะนำเทคนิคในการส่งเสริมการสอนการคิดวิจารณ์ 3 ประการ ได้แก่ การใช้บทสนทนาและการอภิปราย การกำหนดปัญหาจากสถานการณ์จริง และการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน โฮล์มส์, วิแมน และบอน (Holmes, Wieman & Bon, 2015) กล่าวว่าพัฒนาการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนต้องอาศัยการนำเสนอกระบวนการคิดวิจารณ์อย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นถึงกระบวนการคิดวิจารณ์ในการเรียนรู้ ค้นพบหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน หากผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการสอนในบริบทของตนก็จะช่วยพัฒนาการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามผู้สอนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนการคิดวิจารณ์ ดังนั้นบทความนี้จะขอนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนเพื่อการส่งเสริมการคิดวิจารณ์ของผู้เรียนสองประเด็น คือ การคิดวิจารณ์คืออะไร และสอนอย่างไร

การคิดวิจารณ์คืออะไร

การคิดวิจารณ์มีการนิยามหลากหลายมิติ เช่นด้านจิตวิทยา ด้านการแพทย์ด้านการพยาบาล ในด้าน การศึกษามีนักการศึกษาอธิบายการคิดวิจารณ์ว่าการคิดวิจารณ์เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ซับซ้อนกว่า การจำข้อมูล แต่เป็นกระบวนการคิดและวิเคราะห์ การคิด วิจารณ์เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ประเมินตีความ อนุมาน และสังเคราะห์ข้อมูลผ่านกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้คิดโต้แย้ง ให้เหตุผล กิจกรรมแก้ปัญหา และ กิจกรรมที่ส่งเสริมการกำกับตนเอง (self-regulation) การ คิดวิจารณ์เป็นการคิดขั้นสูง (higher order thinking) ที่ต้องใช้ทักษะด้านปัญญา(intellectual skills) อาทิเช่น

- ทักษะการใช้เหตุผล
- ทักษะการแยกแยะข้อคิดเห็นจากหลากหลาย มุมมองที่มาจากต่างวัฒนธรรมและความเชื่อ
- ทักษะในการตั้งคำถามจากหลักฐานและ สมมุติฐานเพื่อให้บรรลุข้อสรุปที่ชัดเจน
- ทักษะในการจินตนาการวิธีแก้ปัญหา โดยเฉพาะ เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่คุ้นเคยหรือปัญหาที่ซับซ้อน
- ทักษะการตั้งคำถามที่เฉียบคม เพื่อสร้างความ คิดที่เฉียบแหลม
- ทักษะในการแยกแยะประเด็นโดยเฉพาะ ประเด็นที่เป็นนามธรรมให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่าง ศาสตร์ต่าง ๆ

มาร์ซาโน (Marzano, 2007) นักการศึกษาผู้มีความ เชี่ยวชาญด้านการสอนการคิดกล่าวถึงการคิดวิจารณ์ว่าเป็น การคิดขั้นสูง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่อยู่นอกเหนือ จากการระลึกได้หรือการท่องจำข้อมูล (recall or memorization) ที่ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ ประยุกต์ ประเมิน และสังเคราะห์ข้อมูล

ฟิชเชอร์ (Fisher, 2005) ให้ความหมายของ คิดวิจารณ์ของเด็กลึกว่าการคิดวิจารณ์ คือการ รู้จักใช้เหตุผล ซึ่งคำว่าเหตุผล (reason) มาจากคำว่า “ratio” ที่แปลว่าสมมูล เด็กที่สามารถคิดวิจารณ์หรือคิดอย่าง มีเหตุผล หมายถึงเด็กที่สามารถใช้เหตุผลตัดสินเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างยุติธรรม นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่

สามารถโต้แย้งความคิดของผู้อื่น และเปิดใจกว้าง ให้ผู้อื่น ได้แย้งความคิดของตนเช่นกัน

เบนสเลย์ (Bensley, 1998) ให้ความหมายของการ คิดวิจารณ์ในด้านจิตวิทยาว่าการคิดวิจารณ์ หมายถึงการประเมินข้อมูลหรือเหตุการณ์จากหลักฐานที่ สอดคล้องกับข้ออ้างเพื่อนำไปสู่การสรุปที่มีความน่าเชื่อถือ ลักษณะของคนที่มีความคิดวิจารณ์ต้องเป็นคนที่มีความรู้ ทักษะในการใช้เหตุผลและมีความสามารถในการ ตั้งประเด็นคำถาม เบนสเลย์ กล่าวถึงลักษณะของการ คิดวิจารณ์ 2 ลักษณะคือการคิดนิรนัย (deduction) และการคิดอุปนัย (induction)

เวด (Wade, 1995) แบ่งลักษณะของการคิด วิจารณ์ เป็น 8 ลักษณะ ได้แก่ 1) การตั้งคำถาม 2) การแยกแยะประเด็นที่เป็นปัญหา 3) การตรวจสอบ หลักฐาน 4) การวิเคราะห์สมมุติฐานเพื่อเลือกข้อคิด 5) การ หลีกเลี่ยงการใช้เหตุผลที่เกิดจากการใช้อารมณ์ 6) การหลีกเลี่ยงการให้เหตุผลที่ไม่ได้ยูนพื้นฐานของความ เป็นจริง 7) การพิจารณาหลายแง่มุม และ 8) การเปิดใจรับ ความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดในปัจจุบัน และอนาคต

ฮาร์นาเดค (Harnadek, 1998) กำหนดลักษณะของ ผู้ที่มีความวิจารณ์ ดังนี้

- เปิดใจกว้างรับความคิดเห็นใหม่ ๆ
- ไม่ได้แย้งถ้าไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ
- รู้ตัวเองว่าเมื่อไรที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม
- เข้าใจความแตกต่างในการสรุปความว่าสิ่งใด เป็นข้อเท็จจริงและสิ่งใดเป็นข้อคิดเห็น
- เข้าใจความแตกต่างของความคิดแต่ละคนในการ ตีความข้อความ เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ
- พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำผิดเกี่ยวกับเรื่อง ทัว ๆ ไปที่ไม่ซับซ้อน อันเกิดจากการใช้เหตุผลของตนเอง (ไม่ใช่เหตุผลผิดกับเรื่องง่าย ๆ)
- ตั้งคำถามกับทุกเรื่องที่ไม่วิธีเรื่อง
- พยายามสร้างคำศัพท์หรือความคิดรวบยอด เพื่อให้เข้าใจผู้พูด แล้วนำมาประมวลเป็นความคิดของ ตนเองเพื่อให้เกิดความกระจ่างขณะฟัง

มาร์ซาโน และคณะ (Marzano, et al., 1988) กล่าวว่าผู้ที่มีความคิดวิจารณ์ญาณ หมายถึงผู้ที่ไม่ยืนยันความคิดของตนเอง โดยไม่ผ่านกระบวนการตรวจสอบให้รอบคอบ การทดสอบความคิดของตนเองโดยการตั้งสมมุติฐานและทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ถือว่าเป็นการคิดอย่างรอบคอบ ผู้ที่มีความคิดวิจารณ์ญาณไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) อย่างเดียว ควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และต้องมีความเชื่อว่าไม่มีอะไรผิดทั้งหมด และถูกทั้งหมดอย่างสมบูรณ์แบบ

กล่าวโดยสรุป การคิดวิจารณ์ญาณเป็นการคิดขั้นสูงที่ต้องใช้ทักษะด้านปัญญา เช่น ทักษะการใช้เหตุผล ทักษะการแยกแยะข้อคิดเห็นจากหลากหลายมุมมอง ทักษะการตั้งคำถามและสมมุติฐาน ทักษะในการหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งคนที่มีความคิดวิจารณ์ญาณต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีทักษะในการใช้เหตุผล มีความสามารถในการตั้งประเด็นคำถามและพิจารณาข้อเท็จจริงหลายแง่มุม พร้อมทั้งสามารถรับความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นได้

สอนอย่างไร

มาร์ซาโน และคณะ (Marzano, et al., 1988) แนะนำกลวิธีการสอนเพื่อแก้ปัญหาคำคิดแบบยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) โดยฝึกการคิดแบบวิพากษ์ (dialectical thinking) เน้นกิจกรรมอภิปรายโต้แย้ง สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากมุมมองที่แตกต่าง การคิดวิพากษ์ยังเป็นการทดสอบจุดอ่อนและจุดแข็งของข้อมูล โดยการตรวจสอบจากความเห็นที่ตรงกันหรือขัดแย้งกันของคู่สนทนา

คอมเมย์ราส (Commeyras, 1993) แนะนำว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ การอภิปรายกลุ่ม สัมมนา กิจกรรมแก้ปัญหา และบทบาทสมมติ จากการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนในระดับมัธยม หรือสูงกว่ามัธยมศึกษา กิจกรรมอภิปรายและการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (dialogue) เป็นกิจกรรมที่ถือว่า มีบทบาทในการพัฒนาการคิดไตร่ตรองและใช้เหตุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จู่ย (Tsui, 1999) แนะนำกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติอย่างมีความหมาย กิจกรรมสืบเสาะที่ได้ฝึกคิดขั้นสูง กิจกรรมที่ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และการสะท้อนผล (reflection) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้โต้ตอบ กิจกรรมโครงงานและภาระงานที่ให้ผู้เรียนพุดนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ตลอดจนการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบหรือเรียงความแทนการใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ (multiple choices)

ฮัลเพิร์น (Halpern, 1999) แนะนำกิจกรรมที่ใช้ภาระงานเป็นฐาน โดยเฉพาะกิจกรรมภาระงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (real-world task-based learning) ด้วยสื่อจริง (authentic materials) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิจารณ์ญาณในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แลงกรี (Langrehr, 2008) แนะนำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมแยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็น

(distinguishing facts and opinions) กิจกรรมนี้เริ่มด้วยผู้สอนอธิบายความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็นหลังจากนั้นผู้สอนอาจให้ผู้เรียนอ่านข่าวหรือเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร แล้วฝึกแยกว่าเนื้อหาส่วนใดคือข้อเท็จจริงและส่วนใดคือความคิดเห็นโดยใช้กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อย

2. กิจกรรมการแยกสิ่งที่มั่นใจและสิ่งที่ไม่มั่นใจ

(distinguishing unsure conclusion) กิจกรรมนี้เริ่มด้วยผู้สอนสนทนากับผู้เรียนว่าจากการสังเกตของผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนหลาย ๆ คนด่วนสรุปทันทีเมื่อเห็นเหตุการณ์ หรืออ่านข้อความ โดยที่ไม่มีหลักฐานใดมาสนับสนุน เช่น อ่านโฆษณา หรือดูภาพจากหนังสือพิมพ์แล้วสรุปทันทีโดยไม่มีการไตร่ตรองให้ดีก่อน หลังจากนั้นผู้สอนนำภาพมาให้ผู้เรียนดูแล้วให้เขียนลงไปว่าสิ่งที่มั่นใจมีอะไรและไม่มั่นใจมีอะไรบ้าง แล้วอภิปรายในกลุ่มเพื่อฝึกการใช้เหตุผลสนับสนุนความคิดของตน

3. แยกความน่าเชื่อถือจากข้ออ้างต่าง ๆ

(challenging the reliability of a claim) ผู้สอนสนทนากับผู้เรียนว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์พิสูจน์หลักฐานก่อนที่จะเชื่อเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ผู้มีความคิดวิจารณ์ญาณจะตั้งคำถามเพื่อให้มั่นใจก่อนเสมอ จากนั้นผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับผู้ชายคนหนึ่งที่ยืนยันว่าเห็นสัตว์ที่รูปร่างคล้ายไดโนเสาร์ที่ลำธารใกล้ฟาร์มของเขา แล้วให้ผู้เรียนเขียนคำถามอย่างน้อย 5 คำถามก่อนที่จะเชื่อ ตรวจสอบคำถามกับเพื่อนในชั้นว่าแต่ละคนมีคำถามอะไรบ้าง เพื่อนำคำถามเหล่านั้นมาหลอมรวมกันให้ครอบคลุมประเด็นที่สุดแล้วอภิปรายร่วมกันก่อนการตัดสินใจว่าข่าวที่น่าเชื่อถือหรือไม่ น่าเชื่อถือ หรือผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านรายงาน หรือข้อมูลต่าง ๆ แล้วให้ขีดเส้นใต้ข้อความที่เชื่อและวงกลมข้อความที่ไม่เชื่อ หลังจากนั้นจึงอภิปรายกลุ่มย่อย

4. กิจกรรมพิจารณา ความคิดเห็นอื่น ๆ

(considering other points of view) ผู้สอนสนทนากับผู้เรียนว่าเมื่อมีการโต้แย้ง บางคนมองเห็นเฉพาะประเด็นของตนเองไม่ต้องการที่จะรับฟังคนอื่น คนที่มีวิจารณ์ญาณต้องฟังความคิดเห็นของคนอื่น ถ้ายอมรับฟังจะได้ข้อมูลใหม่ทำให้เข้าใจความรู้สึกของคนอื่นมากขึ้น หลังจากนั้นผู้สอนตั้งประเด็นหรือสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้สอนตั้งประเด็นดังนี้ “บางคนคิดว่าชาวนาไม่ควรถีดยาฆ่าแมลง แต่ชาวนาหลายคนเห็นว่าควรถีดยาฆ่าแมลง” ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแล้วเขียนเหตุผลสนับสนุนลงในตารางข้างล่างนี้

ทำไมชาวนาจึงไม่ควรฉีดยาฆ่าแมลง	ทำไมชาวนาจึงควรฉีดยาฆ่าแมลง
1.	1.
2.....	2.....

5. กิจกรรมการตัดสินใจ (decision making)

ผู้สอนแนะนำขั้นตอนการตัดสินใจว่าการตัดสินใจต้องใช้เกณฑ์และมีตัวเลือกที่หลากหลาย การตัดสินใจเป็นกระบวนการและขั้นตอนที่ค่อนข้างซับซ้อนซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ 1) ระบุประเด็นที่จะตัดสินใจ 2) ระบุตัวเลือก 3) แยกข้อดีข้อเสียของแต่ละตัวเลือก 4) เปรียบเทียบตัวเลือกโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมและสอดคล้อง 5) จัดลำดับตัวเลือกและให้คะแนนแต่ละตัวเลือกและ 6) ตัดสินใจเลือกตัวเลือกที่ได้คะแนนมากที่สุด หลังจากนั้นผู้สอนกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนฝึกตัดสินใจโดยปฏิบัติตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน เช่น ผู้สอนกำหนดสถานการณ์ว่า “เธอได้ไปเที่ยวต่างประเทศฟรีจากการจับสลากชิงโชค ให้เลือก 4 ประเทศ เธอต้องตัดสินใจใช้กระบวนการตัดสินใจ 6 ขั้นตอน

ฟิชเชอร์ (Fisher, 2010; 2003) กล่าวว่า ในชีวิตประจำวันเด็กซึมซับทัศนคติและความคิดจากผู้ใหญ่ ทำให้ความคิดของเด็กขึ้นอยู่กับความคิดของผู้ใหญ่ ถ้าเด็กเรียนรู้ที่จะตั้งคำถามมากขึ้นก็จะทำให้ใช้ความคิดของตนเองหลอมรวมกับความคิดของผู้ใหญ่ และนำมาประมวลเป็นเหตุผลของตนเอง นอกจากนั้นผู้ใหญ่ต้องสอนให้เด็กเป็นคนใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และฝึกฝนการคิดวิจารณ์ญาณ ฟิชเชอร์แนะนำกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณดังต่อไปนี้

1. กิจกรรม PNI: P ย่อมาจาก Positive หมายถึง ส่วนที่เป็นบวกหรือข้อดี N ย่อมาจาก Negative คือส่วนที่เป็นลบหรือข้อด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และ I ย่อมาจาก Interesting คือจุดที่อาจมีทั้งข้อดีและข้อด้อยเป็นข้อสังเกต

ที่ควรนำมาวิพากษ์วิจารณ์ กิจกรรม PNI มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการฝึกทักษะการคิดวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับการประเมินข้อมูล เหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาข้อดี (good points) ข้อด้อย (weak points) และข้อที่น่าสังเกต (interest) ของข้อมูล เหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนฝึกคิดโดยผู้สอนตั้งประเด็น แล้วให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อยและข้อที่น่าสังเกตของประเด็นที่ผู้สอนตั้งขึ้นมา ยกตัวอย่างประเด็นที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในกิจกรรม PNI เช่น การบ้านไม่ควรเป็นเรื่องบังคับสำหรับผู้เรียน ไม่ควรบังคับให้แต่งชุดเครื่องแบบผู้เรียน จะเห็นได้ว่าประเด็นที่ใช้สำหรับกิจกรรม PNI เป็นประเด็นท้าทายที่ชวนให้ขบคิด

2. กิจกรรมคิดหาทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ (possibility thinking): การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณนั้น ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาทางเลือกที่หลากหลาย โดยการกระตุ้นด้วยคำถาม เช่น มีทางออกอื่นไหมมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ อีกไหมมีตัวเลือกอะไรบ้าง ประเด็นสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงก็คือ ต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายของทางเลือก ตัวอย่างกิจกรรมที่ฝึกเกี่ยวกับการคิดหาทางเลือกที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมคิดในสิ่งที่เป็นไปได้ เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมองหาทางเลือกที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโดยผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนฝึกคิด เช่น เธอพบว่า เพื่อนสนิทเป็นขโมยเธอจะหาทางออกกับปัญหานี้ได้อย่างไร หมู่บ้านของเธอสกปรกมากเพราะว่าคนทิ้งขยะไม่เป็นที่เธอจะทำอย่างไร

3. มองต่างมุม: การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นการขยายความคิดของตนเอง การรับฟังคนอื่นคือความพยายามที่จะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของคน ๆ นั้น ซึ่งการเข้าใจความคิดของคนอื่นเป็นการพัฒนาคุณธรรมขั้นพื้นฐาน การเข้าใจผู้อื่นยังถือว่าเป็นความฉลาดทางอารมณ์อย่างหนึ่งด้วย การจัดกิจกรรมทำได้โดยให้ผู้เรียนจับคู่วิจารณ์หรือแลกเปลี่ยนกันตรวจงานเพื่อฝึกแสดงความคิดเห็นสองด้านคือด้านที่เห็นด้วยและด้านที่ไม่เห็นด้วย ในการจัดกิจกรรมมองต่างมุมนั้นผู้สอนต้องให้ผู้เรียนฝึกใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิด เช่น ใครบ้างที่คิด

อย่างนี้เธอคิดอย่างไร แล้วเพื่อนเธอละคิดอย่างไร คนอื่น ๆ คิดอย่างไร ผู้สอนอาจกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนฝึกคิด เช่น พ่อ-แม่ ห้ามลูกดูทีวีเกิน 4 ชั่วโมง ลูกจึงต้องดูรายการที่ชื่นชอบหลัง 4 ชั่วโมง คิดว่าพ่อ-แม่และลูกมีความคิดเห็นต่างกันอย่างไร มีคนต้องการขายจักรยานมือสอง เธอคิดว่าคนนั้นคิดอย่างไร แล้วเธอละคิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้

4. คำถามโสเครติส: คำถามโสเครติสคือคำถามที่ยั่วให้สับสน ยั่วให้แย้ง และค้นหาเหตุผลมาสนับสนุนความคิดของตนเอง ซึ่งต่างจากคำถามปลายเปิดธรรมดา คำถามโสเครติสเหมาะกับกิจกรรมอภิปรายที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง คำถามโสเครติสมีลักษณะดังนี้

4.1 คำถามที่ต้องการความชัดเจน เช่น สามารถอธิบายได้ไหม หมายความว่าอย่างไร ยกตัวอย่างได้ไหม

4.2 คำถามที่ต้องการเหตุผลและหลักฐาน เช่น ทำไมเธอจึงคิดเช่นนั้น แล้วจะรู้ได้อย่างไร มีเหตุผลอะไรที่ยืนยัน มีหลักฐานไหม

4.3 คำถามเพื่อสำรวจความเห็นอื่น ๆ เช่น มีความเห็นอย่างอื่นอีกไหม มีอะไรจะแนะนำอีก ใครไม่เห็นด้วยเพราะเหตุใด ใครมีความคิดเห็นที่แตกต่าง

4.4 คำถามเพื่อทดสอบผลลัพธ์ เช่น รู้ได้อย่างไรว่าสิ่งนี้ถูกต้องแล้ว คนที่ไม่เห็นด้วยคิดอย่างไร คิดอย่างนี้ผลจะเป็นอย่างไร

4.5 คำถามเพื่ออภิปราย หรือคำถามเพื่อคำถาม เช่น ใครมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้างใครสามารถสรุปเรื่องนี้ได้บ้าง มีคำตอบสำหรับคำถามนี้ไหม

เดอโบโน (De Bono, 2009) ได้คิดโปรแกรมพัฒนาการคิดขึ้นมาเรียกว่า CoRT โปรแกรมนี้ประกอบไปด้วยเทคนิคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เทคนิค PMI (Plus, Minus and Interesting): PMI เป็นเทคนิคที่ใช้ฝึกคิดพิจารณาข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ 3 ด้านคือ ด้านดี (plus) ด้านไม่ดี (minus) และด้านที่น่าสนใจ (interesting) ผู้สอนสามารถใช้เทคนิค PMI ในห้องเรียนโดยหลังจากเรียนจบแต่ละเรื่อง ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น 3 ประเด็นคือชอบและไม่ชอบเรื่องนี้ตรงไหนและทำไมพร้อมกับบอกสิ่งที่น่าสนใจในเรื่องนี้

2. เทคนิค CAF (Consider all Factors): CAF เป็นเทคนิคที่ใช้ฝึกการให้เหตุผลโดยการพิจารณาหลายองค์ประกอบ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ผู้ตัดสินใจต้องพิจารณาหลาย ๆ องค์ประกอบ ถ้าไม่เช่นนั้น อาจทำให้สิ่งที่คิดว่าตัดสินใจถูกกลายเป็นผิดได้ เช่น เมื่อต้องตัดสินใจซื้อบ้านต้องใช้องค์ประกอบใดบ้างในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจ

3. เทคนิค C&S (Consequences and Sequel): C&S เป็นเทคนิคที่ใช้ฝึกการคิดถึงผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะผลที่เกิดจากการกระทำจะเกิดขึ้นกับตัวผู้กระทำเอง หรือเกิดขึ้นกับคนอื่น เป็นการคิดที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน ผู้สอนอาจตั้งประเด็นให้ผู้เรียนลองคิดถึงผลที่เกิดจากการกระทำหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เด็กควรทำงานไม่ต้องไปโรงเรียน ทำอย่างไรเมื่อถูกลอตเตอรี่รางวัลที่ 1 ถ้าสัตว์พูดได้จะเกิดอะไรขึ้น

4. เทคนิค AGO (Aims, Goals and Objectives): AGO เป็นเทคนิคที่ใช้ฝึกการตั้งเป้าหมาย การฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเป้าหมาย ช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างรอบคอบ ก่อนลงมือทำรู้จักเรียงลำดับความสำคัญก่อนและหลัง ในการจัดกิจกรรมผู้สอนอาจให้ผู้เรียนสมมุติว่าเป็นชาวนา แล้วให้ช่วยกันคิดว่าชาวนาควรมีเป้าหมายอะไรบ้างในการดำเนินชีวิตหรือถ้าสมมุติว่าเป็นตำรวจควรมีเป้าหมายอะไรบ้างจึงจะได้ชื่อว่าเป็นตำรวจที่ดี AGO เป็นเทคนิคการฝึกคิดวิจารณ์ญาณเพื่อเพิ่มพูนอภิปัญญา (meta-cognition) แก่ผู้เรียน

5. เทคนิค FIP (First, Important and Priorities): FIP เป็นเทคนิคที่ฝึกการเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลังจากความคิดที่ผุดขึ้นมาพร้อมกันมากมาย ซึ่งต้องตัดสินใจว่าสิ่งใดสำคัญที่สุด เมื่อผู้เรียนฝึกฝนเทคนิคนี้บ่อย ผู้เรียนจะแยกแยะและเรียงลำดับสิ่งที่มาก่อนหลังได้ดี เมื่อปฏิบัติภาระงานต่าง ๆ ก็จะเรียงลำดับว่าจะทำอะไรก่อนและหลัง ตามลำดับความสำคัญ ในการจัดกิจกรรมผู้สอนอาจตั้งคำถาม เช่น ผู้สอนถามว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้รายการโทรทัศน์น่าสนใจ ให้ผู้เรียนตอบโดยเรียงลำดับความสำคัญ สืบค้นหาหน้าเธอจะทำอะไรบ้างเรียงลำดับการกระทำตามความสำคัญพร้อมให้เหตุผลว่าทำไม

จึงเรียงลำดับเช่นนั้น FIP ก็เป็นเทคนิคการฝึกคิดวิจารณ์ญาณเพื่อเพิ่มพูนอภิปัญญาแก่ผู้เรียนเช่นกันกับ AGO

สวาร์ทซ์ และพาร์ค (Swartz & Parks, 1994) ได้ออกแบบกิจกรรมบูรณาการสอดแทรกการคิดวิจารณ์ญาณในรายวิชาต่าง ๆ ระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. กิจกรรมประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยบูรณาการสอดแทรกในการสอนภาษา ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านเรื่อง "Henry Penny" หลังจากนั้นใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกประเมินสิ่งที่ได้ฟังว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ โดยให้ตั้งประเด็นประเมินตนเอง เช่น ฉันรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอย่างดี ฉันฟังจากคนที่น่าเชื่อถือ ฉันสืบสวนแล้วเป็นอย่างดี หรือผู้สอนอาจให้ผู้เรียนประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อต่าง ๆ เช่น ตรวจสอบผู้แต่ง เช่น ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็นที่เที่ยงตรง และการนำเสนอแหล่งข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ ประเมินน้ำหนักของส่วนประกอบต่าง ๆ แล้วก็ตัดสินใจว่าข้อมูลน่าเชื่อถือของสื่อต่าง ๆ เหล่านั้น

2. กิจกรรมประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยบูรณาการสอดแทรกในการสอนวิทยาศาสตร์ ยกตัวอย่างกิจกรรมเช่นกิจกรรมการประเมินความถูกต้องและความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการรายงานการสังเกตของนักดาราศาสตร์โดยให้ผู้เรียนอ่านรายงานผลการสังเกตพื้นผิวดาวอังคารของนักดาราศาสตร์ หลังจากนั้นผู้สอนตั้งประเด็นให้ผู้เรียนฝึกคิดเช่น ผู้สังเกตมีความรู้ความสามารถแค่ไหน มีความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจได้เพียงใด เครื่องมือในการสังเกตมีคุณภาพหรือไม่ การรายงานการสังเกตหลังจากทำการสังเกต รายงานเร็วหรือช้า ความละเอียดของการรายงาน ภาษาที่ใช้รายงาน

3. การอธิบายสาเหตุ (causal explanation) การหาสาเหตุของสิ่งต่าง ๆ เป็นการคิดวิจารณ์ญาณอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยการหาล่องรอยหรือหลักฐานต่าง ๆ เพื่อนำมาอธิบายสาเหตุที่ทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้น ผู้สอนสามารถบูรณาการสอดแทรกในวิชาวิทยาศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมฝึกคิดตั้งสมมุติฐานหาสาเหตุที่อาจเป็นไปได้ นอกเหนือจากสาเหตุที่ยอมรับตามหลักวิชาการเกี่ยวกับ

การสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์ โดยผู้เรียนศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุการสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์หลังจากนั้นให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4-5 คนคิดหาสาเหตุการสูญพันธุ์ของไดโนเสาร์ นอกเหนือจากสาเหตุที่ปรากฏตามหลักวิชา

กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วผู้สอนสามารถบูรณาการสอดแทรก (infusion) ได้ทุกวิชาทั้งบูรณาการในช่วงโมงเรียนและกิจกรรมเสริมนอกเวลาเรียนผ่านระบบการเรียนแบบตัวต่อตัว (face to face) หรือผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น กิจกรรมอภิปรายออนไลน์ (online discussion board) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการคิดวิจารณ์ญาณเป็นการคิดขั้นสูง มีความซับซ้อน ผู้สอนจึงไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนคิดได้ลุ่มลึกเพียงแค่ใช้การอธิบาย ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติและฝึกฝนด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้อง มีความรู้ในการที่จะบูรณาการการคิดวิจารณ์ญาณลงในหลักสูตรโดยเฉพาะการบูรณาการสอดแทรกในรายวิชาที่สอน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนาครูจึงต้องเตรียมครูให้พร้อม โดยครูต้องได้รับการฝึกอบรม หรือศึกษาเองโดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในกลุ่มผู้สอนเพราะถ้าผู้สอน “สอนการคิดไม่เป็นก็จะทำให้เด็กคิดไม่เป็น” ซึ่งถ้าพลเมืองในประเทศใดคิดไม่เป็นย่อมไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเป้าหมายการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่เพียงให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาที่เรียน แต่ต้องติดอาวุธทางความคิดให้ผู้เรียนด้วยจึงจะให้ดำรงตนอยู่ในศตวรรษนี้ได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- Bensley, A. D. (1998). *Critical thinking in psychology*. New York: Brook/Cole.
- Cargas, S., Williams, S., & Rosenburg, M. (2017). An Approach to Teaching Critical Thinking Across Disciplines Using Performance Tasks with a Common Rubric. *Thinking Skills and Creativity*, 26, pp. 24-37.
- Commeyras, M. (1993). Promoting critical thinking through dialogical-thinking reading lessons. *The Reading Teacher*, 46, pp. 486-493.
- De Bono, E. (2009). *Think before it's too late*. London, Vermillion.
- Fisher, R. (2010). *Tools for thinking*. Retrieved from <http://www.teachingthinking.net/>
- Fisher, R. (2005). *Teaching children to think*. 2nd. Cheltenham: Nelson Thornes.
- Fisher, R. (2003). *Teaching thinking*. 2nd ed. London, Continuum.
- Halpern, D. F. (1999). Teaching for critical thinking: Helping college students develop the skills and dispositions of a critical thinker. *New Directions for Teaching and Learning*, 80, pp. 69-74.
- Harnadek, A. (1998). *Critical thinking book one*. California, The Critical Thinking.
- Holmes, N. G., Wieman, C. E., & Bon, D. A. (2015). Teaching Critical Thinking. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 112(36), pp. 11199-11204.
- Koh, K. H., Tan, C., & Ng, P. T. (2012). Creating thinking schools through authentic assessment: The case in Singapore. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability* 24(2), pp. 1-15.
- Langrehr, J. (2008). *Learn to think*. New York, Routledge.
- Pretek, E., & Bedir, H. (2018). An Adaptable Teacher Education Framework for Critical Thinking in Language Teaching. *Thinking Skills and Creativity*, 28, pp. 56-72.
- Marzano, R.J.(2007). *The art and science of teaching*. Alexandria: The Association of Supervision and Curriculum Development.

- Marzano, R., Brantd, R., Sue Hughes, C., Fly Jones, B., Presseisen, B., Rankin, S. & Suhor, C. (1988). *Dimensions of thinking: A framework for curriculum and instruction*. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED294222.pdf>
- Swartz, R., & Parks, S. (1994). *Infusing the teaching of critical and creative thinking into content instruction*. California, The Critical Thinking.
- Tsui, L. (1999). Courses and instruction affecting critical thinking. *Research in Higher Education*, 40, pp. 185-200.
- Wade, C. (1995). Using writing to develop and assess critical thinking. *Teaching of Psychology*, 22(1), pp. 24-28.

A Development and Comprehension of Pictograms for Educational Purposes

Suopor Hiranchiracheep^{1,}, Atsuko K. Yamazaki¹
and Adisorn Naowanondha²*

ABSTRACT

Many studies of pictograms indicate that they are useful for communication, not only with those who speak different languages. In a multilingual environment, such pictograms as restroom signs in train stations or other public areas and boarding gate signs in airports effectively convey information. These examples show that pictograms can be useful for non-verbal communication among people with different language backgrounds. Pictograms are also often utilized to give instructions to people with low literacy, children and people with language disabilities, and they play an important role in situations where swift and reliable information transfer is critical. This review covers theoretical and experimental studies, psychology of the design and validation, comprehension and usage of pictograms, particularly in educational contexts. The objective of this review is to evaluate the use of pictograms for people with low literacy, such as patients with low health literacy, young children and less-educated immigrant workers in manufacturing settings, and to verify if the use of pictograms could help increase understanding and compliance with instructions and the quality of communication for people with low literacy. The pictograms are often used to enhance the comprehension of critical information about medicines and safety. Through the review of studies on pictograms used in such environments, we found that many studies have pointed out that combining pictograms with brief counseling can increase the health knowledge of people with low literacy and improve their behaviors related to taking medicines and even their awareness of healthy living. On the other hand, not much research has been conducted to investigate the use and effects of pictograms for manufacturing settings where workers with lower literacy and different language backgrounds need to communicate with each other and swift communication is often critical in terms of safety. In this paper, we introduce two studies regarding the development and assessment of pictograms for instructions in manufacturing settings, and discuss the importance of pictogram designs for such purposes.

Keywords: pictograms, education, people with low literacy, workers, manufacturing settings

¹ Graduate School of Engineering and Science, Shibaura Institute of Technology, 307 Fukasaku, Minuma-ku, Saitama-shi, Saitama, Japan

² Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: nb15103@shibaura-it.ac.jp

Introduction

Pictograms are believed to originate from prehistoric cave paintings and ancient hieroglyphics. Pictograms are non-verbal communication symbols representing commonly associated concepts. They are prevalently used as a visual communication tool to convey information and messages instantaneously. Such non-verbal communication is very useful, especially in emergency situations or when verbal communication is not possible (Ota 1995; Nakamura and Yuasa 1998; Fujisawa 2001). Icons and marks used in computers and electronic devices are also classified as pictograms. They are sometimes referred to as “signs” or “symbols.” All of them are collectively referred to as “graphical symbols” by the International Organization for Standardization (ISO) and as “pictorial symbols” by the (JISC) (Ota 2005). In addition, symbols called “ideograms” are used to represent a particular idea or concept. In many cases, however, all graphical and pictorial representations that are used to convey information and messages are referred to as “pictograms.”

Pictogram Ideogram Communication (PIC) is the most famous set of communication icons. It was developed by Subhas Maharaj (1980), a Canadian speech therapist, to support communication for people with difficulties in oral and/or written communication. These PIC symbols were also published in Japan in 1995 after they were adapted to communication in Japanese. PIC symbols have been widely used and studied as a communication support tool for children with disabilities. They have also been used in online chatting between children speaking different languages (Fujisawa 2006; Shimizu 2003). Another example of pictograms developed for communication support is a set of approximately 300 symbols created in accordance with the Design Principles of Pictorial Symbols for Communication Support (JIS T0103), established by Japanese Standards Association (JSA) 2005. While most of the JIS T0103-certified symbols represent objects and places, about 15 percent represent actions and movements in Figure 1. Some of them even express emotions. They are among those included in the JIS Design Principles of Pictorial Symbols for Communication Support.

Figure 1. Pictograms for described actions in morning situations: in the morning, wake up, wash a face, and brush teeth.

Furthermore, pictograms are used to communicate medication instructions. These are other examples of using pictograms when verbal communication is not effective (Mansoor and Dowse 2003; De Knecht 2016;), especially for improving comprehension of people with low literacy, the elderly and children (Mori 2006; Ito and Hashida 2009; Kheir et al., 2014; Van Beusekom et al. 2017; Ng 2017). The use of pictograms for communication and information provision is prevalent. They are used not only as support tools for people with disabilities and public information, but also to represent various hazards, such as on labels of agricultural or other chemicals (Chendrashekaran 2017; Eric Boelhouwer et al., 2013; Rother 2008). In addition, the literature contains only a few studies showing procedures in manufacturing settings. Pictograms are often regarded as effective means of communication at companies where many workers from various countries and different cultural backgrounds work, since they can be used to improve occupational risk prevention at manufacturing sites. Therefore, many health and safety training or educational programs for employees at manufacturing companies include learning about pictograms and signs. Yamazaki and Taki (2010) indicated that well-designed pictograms for an action combined with the object conveyed meaning effectively, where safety and productivity are significant. Hiranchiracheep et al. (2016) examined the effects of educational and cultural backgrounds on colored pictogram instructions in terms of behavioral perception for actions in manufacturing. The results showed a significant difference among groups with different educational backgrounds.

There have also been studies conducted on how to use pictograms to show the parameters of

special analytical instruments (Piamonte et al. 2001; Pratt 2002; Waichman et al. 2007; Lueder and Rice 2007). As the use of pictograms is spreading, an increasing number of studies are being conducted to review them, not only in terms of their shapes but also in terms of their colors and presentation methods, so that they can be used universally (Yang et al., 2002; Waterson et al. 2012; Korenevsky et al., 2013). In a study by Waterson et al., they gathered evaluation data from more than 200 young children to evaluate new safety pictograms. Through the summative assessment of the effectiveness of the new pictograms, particularly in an example of formative evaluation, they outlined a useful set of guidelines for designing safety signs for young children (Waterson et al., 2012). As such, the aim of this review is to evaluate the use of pictograms from an educational perspective, e.g., illiterate or low-literate people, the elderly and children, to verify if these could help increase understanding and compliance with instructions.

Pictograms for Educational Purposes

People with low literacy:

The studies of medication pictograms have focused on elderly patients with low literacy who display declining cognitive abilities and memory. Therefore, the comprehension of pictograms can assist in the care of the elderly in order to establish methods to convey medication instructions. Among the studies on the comprehension of medication pictograms, those conducted by Mansoor and Dowse (2003) and Dowse and Ehlers (2005) are particularly well known. Both studies assessed the effectiveness of pictograms in showing how to take and store medicines in African countries with low literacy rates. The results suggested that the

US-designed pictograms that had been deemed effective were not interpreted in the same way in South Africa and that medication pictograms would need to be designed with consideration of cultural context. Knapp et al. (2005) examined whether the medication pictograms used in South Africa and the US could be understood by patients in the UK. The results showed that for both the US and South African versions, only three of the 10 pictograms were understood by more than 85 percent of the subjects. Meanwhile, Cho (2009) developed rather complicated pictograms by themselves and showed them to subjects, some US nationals and some Japanese nationals, to analyze the differences in their interpretations. The results indicated that different cultural backgrounds could cause different interpretations of pictograms.

Meanwhile, Shimizu et al. (1995) studied the use of pictograms to convey medication instructions in Japan. Their study examined whether the pictograms of medication instructions added on medicine bags could facilitate the understanding of the information, and found that medicine bags with instructions both in text and pictograms increased comprehension among more than 60 percent of the subjects. Patients aged 60 years and over appreciated the pictograms more than younger ones. Based on these studies, the Risk/Benefit Assessment of Drugs – Analysis and Response (RAD-AR) Council, a voluntary association consisting of pharmaceutical companies in Japan, published medication pictograms in 2004. They aimed to explain proper medication use in a way that everyone, including children and elderly people, could understand. The medication pictograms developed by the RAD-AR Council were intended to be displayed on medication instruction sheets provided along with prescriptions.

As of 2006, a total of 51 pictograms had been developed. Some pictograms were combined to illustrate medication instructions.

Kheir et al. (2014) developed and evaluated comprehension of medicine label instructions in a culturally diverse multiethnic population with low literacy skills. Participants were randomized to one of three studygroups: text plus verbal instructions, pictogram-only label, and pictogram with verbal instructions. The results showed that the pictogram with verbal instructions group achieved better comprehension. Van Beusekom (2017) examined 10 pharmaceutical pictograms and identified how the design could be improved for understandability by low-literacy patients in the Netherlands. Thirty adequately literate and 25 low-literate participants (assessed with the Dutch version of the Rapid Estimate of Adult Literacy in Medicine: REALM-D) were asked to verbally explain the meaning of each pictogram. The results of the study indicated that adequately literate participants could more easily understand pictograms than people with low literacy. Five pictograms of the adequately literate group and two pictograms of the low-literacy group reached 67% understanding for the ISO cut-off. Designing pictogram characteristics should focus on familiarity, simplicity, and showing the intake and effect of medicine.

The United States Pharmacopeia Convention (USP) developed 81 pharmaceutical pictograms as 'standardized graphic images that help convey medication instructions, precautions and/or warnings to patients with a lower level reading ability and patients for whom English is a second language. The USP pictograms have been tested for comprehension by Ng et al. (2017). They examined comprehension of USP pictograms for older Hong Kong residents

(65 and above). The first group was presented with text labels and another group with the text labels plus supplementary pharmaceutical pictograms. This study showed that older people favored the addition of pharmaceutical pictograms to written text for conveying medical information. Zargarzadeh and Ahamdi (2017) investigated the understandability of three pictograms selected as most applicable by participants and their recall after educational mini-sessions. The groups with lower levels of literacy had more difficulty interpreting them than those with a high level of literacy.

Young children:

To develop pictograms as an effective communication tool, it is essential to examine whether they are easy for the target group to understand. In particular, children's curiosity and a lack of experience and knowledge is critical to easily understand the pictograms in an instant. Linet al. (2015) investigated four- to six-year-old preschool children and aimed to identify how they understand warning pictograms (signs, frames, and colors). They used a questionnaire to determine children's understanding of warning pictograms and color; and an interview was conducted with the subjects to verify the extent of their comprehension. The results showed that children had stronger recognition of "Palm" among all warning pictograms (Palm, Cross, Oblique Line, Skull, Exclamation Point), stronger recognition of "Triangle Frame" among all warning frames (Triangle Frame, Circular Frame, Diamond Frame, Octagonal Frame, Inverted Triangle Frame), and stronger recognition of the color "Red" among all warning colors (Orange, Red, Green, Blue, Black). In addition, they associated them with familiar objects. Waterson et al. (2012)

analyzed various designs for safety signs and accident rate data on board trains for children (aged five-10). The result showed that posters and labels were given a blue background and the colour yellow was used for the background text in order to maximize the contrast between pictures and text as requested by the children. Moreover, to reinforce good behavior and the safety characters, the characters were always put on the "good" circle and never overlapped with pictograms highlighting bad behavior. Korenevsky et al. (2013) recruited adolescents (aged 12-18) from the volunteer organization of the Children's Hospital of Eastern Ontario (CHEO) in Ottawa, Ontario, as well as from a youth organization at the hospital to identify the common graphic elements for defined categories of pictograms and identify the key graphic elements common to all pictograms. For all 21 pictogram categories, at least 80% of survey respondents agreed that the storyboard conveyed the intended meaning. The result indicated that the context in which pictograms are presented is important to their correct interpretation. Categories had few preferred pictograms such as "take with an empty stomach", "take one tablet", or "do not take if breastfeeding".

Workers with lower education in manufacturing settings:

Migrant workers in a factory often have to cooperate with colleagues who have diverse culture and language backgrounds. Therefore, pictograms can be used to enhance swift communication without conversing in the same language, where safety and productivity are critical. Yamazaki and Taki (2009) investigated the comprehension of pictograms in manufacturing settings for actions such as 'cut', 'push' and 'measure'. Their comprehensibility was examined

by Questionnaires A and B. Questionnaire A contained pictograms with objects of intended actions, and Questionnaire B had pictograms without objects. The results indicate that well-designed pictograms for an action combined with an illustration of an object can be used effectively in manufacturing settings. In addition, pictograms showing use of a tool for actions such as cutting and measuring tended to be comprehended more correctly and spontaneously. Hiranchiracheep et al. (2016) examined the effects of educational and cultural backgrounds on colored pictogram instructions (push, step and wheel) in terms of behavioral perception. Pictograms in seven different colors (White, Black, Red, Yellow, Green, Blue and Pink) were used in the survey with three different countries (Thailand, Myanmar and Cambodia). Results showed significant difference among groups with different educational backgrounds. This suggests that educational background may have more effect on the interpretation of colors used in pictograms than cultural background.

Discussion

The first advantage of pictograms is that a graphical representation focused only on the necessary information can be understood intuitively and instantly; however, there may also be a disadvantage. Excessive filtering of information and oversimplified representations may cause confusion (Ota, 2005). Another advantage of pictogram communication is that information can be easily understood by anyone, regardless of language, culture, or age. Neither prior knowledge nor education is required to understand pictograms. This is why graphical symbols are used for the public. However, pictorial symbols often vary across countries and

societies. This is because cultural context and individual cognitive performance affect the interpretation of symbols and icons (Mansoor and Dowse, 2003; Dowse and Ehlers 2005; Knapp et al. 2005; Cho, 2009). Moreover, some pictograms can be used only in certain cultural spheres (Mori, 2006). For example, the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC) has two different emblems, one for Christian societies and one for Muslim societies. United States Pharmacopeial Convention (USP) pictograms are the most widely used and studied pictograms in the healthcare domain, but eventually they turned out to be slightly different from those used in other countries. These examples indicate that it is difficult to create a truly universal icon that can be used regardless of cultural context (Ota, 2005).

The American National Standards Institute (ANSI) as the American standard and the International Organization for Standardization (ISO) as the European standard have been developed to mitigate this issue. They have laid a foundation for the JIS-certified public information symbols. However, these ANSI, ISO and JIS standards cannot be applied to many pictograms. The uniform design principles set for public information symbols by the ISO Technical Committee on Graphical Symbols cannot eliminate regional differences (Ota, 2005). The study conducted by Kostelnick (1995) on the influence of cultural context on the comprehension of pictograms and pictographs indicated that the proper selection of information signs would depend on the familiarity of the symbols included in the signs to people in that culture as well as the complexity of cultural backgrounds of the target group, particularly when applying pictograms to children.

Tzeng et al. (1990) also assessed the recognition of pictograms from a psychological perspective. The results suggested that the test subjects preferred pictogram designs similar to those traditionally used in their home countries. Many other studies also showed that people's comprehension of pictograms could be greatly affected by their familiarity with the symbols and symbolic elements included in the pictograms (Preece et al., 1994; Quiye, 2000; Ng and Chan, 2007; Lin et al., 2015). Therefore, it is thought that each pictogram should be carefully examined as to whether it will be easily understood by the target group in the intended situation (Foster 1994; Matsuda et al. 2007).

Conclusion

The use of pictograms enhances illiterate populations' comprehension, including people with low health literacy, children and workers with lower education. Some of the reviewed studies about the use of pictograms for health education point out that pictograms can be very effective when they are used in combination with written or oral instructions. In this review, we found only a few articles on the use of pictograms in manufacturing settings, compared to the existence of many studies on the use of pictograms to educate people for health and medical purposes. This gap in the literature underlines the need for more research in this area to provide a more comprehensive approach to pictograms in manufacturing settings, in particular situations where swift and reliable information transfer is needed, such as in dealing with an accident.

References

- Boelhouwer, E., Davis, J., Franco-Watkins, A., Dorris, N., & Lungu, C. (2013). Comprehension of hazard communication: Effects of pictograms on safety data sheets and labels. *Journal of safety research*, 46, pp. 145-155.
- Cabinet Office, Government of Japan. Pictorial symbols for communication support. Retrieved from http://www8.cao.go.jp/shougai/whitepaper/h28hakusho/zenbun/h1_06_02_04.html
- Chendrashekar, P. (2017). A cross-sectional survey on the awareness of pesticide labels and pesticide safety pictograms among paddy farming in south India. *Journal of health sciences and surveillance system*, 4(4), pp. 158-166.
- Cho, H. (2009). Analysis of Cultural Differences in Pictogram Interpretations.
- De Knecht, N. C., Schuengel, C., Lobbezoo, F., Visscher, C. M., Evenhuis, H. M., Boel, J. A., & Scherder, E. J. (2016). Comprehension of pictograms for pain quality and pain affect in adults with Down syndrome. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 41(3), pp. 222-232.
- Dowse, R., & Ehlers, M. (2005). Medicine labels incorporating pictograms: do they influence understanding and adherence?. *Patient education and counseling*, 58(1), pp. 63-70.
- Hiranchirachep, S., Yamazaki, A. K., & Foyipikul, W. (2016). A preliminary surveying of the meaning of colored pictogram instructions for emergency settings in manufacturing. *Procedia computer science*, 96, pp. 1528-1534.

- Kheir, N., Awaisu, A., Radoui, A., El Badawi, A., Jean, L., & Dowse, R. (2014). Development and evaluation of pictograms on medication labels for patients with limited literacy skills in a culturally diverse multiethnic population. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 10(5), pp. 720-730.
- Knapp, P., Raynor, D. K., Jebar, A. H., & Price, S. J. (2005). Interpretation of medication pictograms by adults in the UK. *Annals of Pharmacotherapy*, 39(7-8), pp. 1227-1233.
- Korenevsky, A., Vaillancourt, R., Pouliot, A., Revol, M., Steed, E., Besançon, L., ... & Patel, J. R. (2013). How many words does a picture really tell? cross-sectional descriptive study of pictogram evaluation by youth. *The Canadian journal of hospital pharmacy*, 66(4), pp. 219.
- Lin, F. S., Chang, M. C., & Liu, X. F. (2015). Warning pictograms: can preschool children recognize them?. *Bulletin of Japanese Society for the Science of Design*, 61(5), pp.5_87-5_96.
- Lueder, R., & Rice, V. J. B. (Eds.). (2007). *Ergonomics for children: Designing products and places for toddler to teens*. New York: CRC.
- Maharaji, S.C. (1980). *Pictogram Ideogram Communication*. The George Reed Foundation for the Handicapped.
- Mansoor, L. E., & Dowse, R. (2003). Effect of pictograms on readability of patient information materials. *Annals of Pharmacotherapy*, 37(7-8), pp.1003-1009.
- Mori Y., Takasaki, T., Ishida, T. (2006). Patterns in pictogram communication. *Proceedings of International Workshop on Intercultural Collaboration*. California, pp. 227-280.
- Ng, A. W., Chan, A. H., & Ho, V. W. (2017). Comprehension by older people of medication information with or without supplementary pharmaceutical pictograms. *Applied Ergonomics*, 58, pp. 167-175.
- Ota Y. (2005). *国際安全標識のピクトグラムデザインの研究* [Research on pictogram designs of international safety signs] (in Japanese). Progress Report of University Joint Research. Japan: Tama Art University.
- Piamonte, D. P. T., Abeysekera, J. D., & Ohlsson, K. (2001). Understanding small graphical symbols: a cross-cultural study. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 27(6), pp. 399-404.
- Pratt, I. S. (2002). Global harmonisation of classification and labelling of hazardous chemicals. *Toxicology Letters*, 128(1-3), pp.5-15.
- Rother, H. A. (2008). South African farm workers' interpretation of risk assessment data expressed as pictograms on pesticide labels. *Environmental Research*, 108(3), pp. 419-427.
- Van Beusekom, M. M., Land-Zandstra, A. M., Bos, M. J., van den Broek, J. M., & Guchelaar, H. J. (2017). Pharmaceutical pictograms for low-literate patients: Understanding, risk of false confidence, and evidence-based design strategies. *Patient Education and Counseling*, 100(5), pp. 966-973.
- Van Beusekom, M., Bos, M., Wolterbeek, R., Guchelaar, H. J., & van den Broek, J. (2015). Patients' preferences for visuals: Differences in the preferred level of detail, type of background and type of frame of icons depicting organs between literate and low-literate people. *Patient Education and Counseling*, 98(2), pp. 226-233.

Waichman, A. V., Eve, E., & da Silva Nina, N. C. (2007).

Do farmers understand the information displayed on pesticide product labels? A key question to reduce pesticides exposure and risk of poisoning in the Brazilian Amazon.

Crop Protection, 26(4), pp. 576-583.

Waterson, P., Pilcher, C., Evans, S., & Moore, J. (2012).

Developing safety signs for children on board trains. *Applied Ergonomics*, 43(1), pp. 254-265.

Yamazaki, A.K. and Taki, H. (2009).

A comprehensibility study of pictogram elements for manufacturing steps.

International Journal of Knowledge Engineering and Soft Data Paradigms. 2(1), pp. 70-81.

Yang, R., Miki, M., & Akihiro, H. (2002). A Study of Universal Design for Public Signs · A Comparative Study of the Comprehension of Public Signs among Japanese and Chinese Students.

Bulletin of Japanese Society for Science of Design: Proceedings of the Annual Conference of JSSD: Vol.49, pp. 260-261.

Zargarzadeh, A. H., & Ahamdi, S. (2017).

Comprehensibility of selected USP pictograms by illiterate and literate Farsi speakers: The first experience in Iran-Part I. *Journal of Research in Medical Sciences: The Official Journal of Isfahan University of Medical Sciences*, 22, pp. 84-84.

ความท้าทายของการประยุกต์ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล ในบริบทการเรียนการสอนของไทย

The Challenge of Applying English as International Language Instructional Context of Thailand

เอษณ ยามาลี^{1,*}

Eason Yamalee^{1,*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่าน ในการประยุกต์ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล ในบริบทของการเรียนการสอนของไทย ภาษาอังกฤษนับว่ามีบทบาทสำคัญในความเป็นภาษาสากลที่มีผู้คนทั่วโลกใช้ หลายประเทศให้ความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของประเทศตน ประเทศไทยเองก็เช่นเดียวกันที่มุ่งส่งเสริมให้คนไทยมีขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่สูงขึ้น การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจัดอยู่ในประเภทภาษาต่างประเทศที่ยึดรูปแบบของเจ้าของภาษาตามแบบฉบับอังกฤษหรืออเมริกาเป็นสำคัญ ซึ่งมุมมองของนักวิชาการเห็นว่า การยึดติดอยู่กับรูปแบบว่าจะต้องถูกต้องตามแบบของเจ้าของภาษา เป็นเหตุให้นักเรียนไทยที่ศึกษาภาษาอังกฤษ เกรงกลัวว่าจะใช้ภาษาอังกฤษได้ไม่ถูกต้องอย่างเจ้าของภาษาใช้ และไม่กล้าพอที่จะใช้ภาษาอังกฤษทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ในขณะที่เดียวกันภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบของการใช้และวัฒนธรรมการใช้ที่แตกต่างกัน ที่เน้นการสื่อสารถึงกันอย่างเข้าใจมากกว่ายึดติดกับรูปแบบทางภาษาของเจ้าของภาษา ครูผู้สอนต้องตระหนักถึงความหลากหลายของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล โดยปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน ไม่ยึดติดอยู่กับรูปแบบของเจ้าของภาษา เปิดกว้างให้เกิดพัฒนาการทางภาษา มุ่งเน้นให้สามารถประยุกต์ใช้เพื่อสื่อสารถึงกันได้อย่างง่าย และเข้าใจ

คำสำคัญ: ภาษาสากล เจ้าของภาษา ขีดความสามารถในการใช้ภาษา

ABSTRACT

This article aims to provide knowledge to readers for applying English, which is considered as an international language in the instructional context of Thailand. English has its important role as it is international language which is used by people all around the world. Many countries have realized its importance in developing English using capabilities of citizens within their countries as found in Thailand. Thailand has encouraged its citizens to improve their English skills. It has been taught as foreign language and imitated the original styles of native speakers like the American and the English. The aspects of scholars reveal that holding on the original style of correctness of native speakers is the reason for intimidation Thai students

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, กรุงเทพฯ 10240
Faculty of Education, Rattana Bundit University, Bangkok 10240 Thailand
*Corresponding author, E-mail: easonym1@gmail.com

to study English because they are afraid to use it in classes and outside classes. Meanwhile, English as the international language has various styles of usage and different culture which concentrate on understanding of communications more than sticking to the original styles of native speakers. Instructors need to realize its diversity. They need to adapt and apply their teaching in classes and do not concentrate on using only some original formats of native speakers. They have to be open-minded to evolve the use of the language in order to be able to apply it for real-life communications for easy understandings.

Keywords: International language, Native speakers, English using capabilities

บทนำ

ภาษาอังกฤษ ปัจจุบันนับว่าเป็นภาษาที่มีความสำคัญ และมีบทบาทของความเป็นภาษาสากล (Global Language) ในที่นี้หมายความว่า บทบาทความเป็นผู้นำภาษาโลก (World Leading's Language) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ถูกใช้กันแพร่หลายทั้งในทางธุรกิจ วิทยาศาสตร์ การเมืองและการปกครอง (Crystal, 2003) ภาษาอังกฤษจึงเปรียบเสมือนใบเบิกทางเพื่อไปสู่การศึกษาที่ดีกว่าและโอกาสการมีหน้าที่การงานที่ดี ภาษาอังกฤษนับว่ามีบทบาทที่สำคัญ ที่จะสานต่อโลกให้เป็นหนึ่งเดียว ในเกือบทุกประเทศทั่วโลกที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก (English as a native language) ภาษาอังกฤษจะมีสถานะเป็นภาษาที่สอง (English as second language) หรือในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a foreign language) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาเดียวที่ใช้อย่างเป็นภาษาทางการ ในสำนักงานเลขาธิการ องค์การสหประชาชาติ และภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่ใช้กันเป็นส่วนใหญ่ในการประชุมการค้าระหว่างประเทศ ปัจจุบันมีนักศึกษาจากนานาประเทศ ไปศึกษาต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าแทบทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีต้นฉบับเอกสารงานวิจัยจำนวนหลายล้านชิ้นที่เขียนและพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ และก็คาดว่าภาษาอังกฤษจะยังคงเป็นภาษาหลักที่ใช้ในงานวิจัยต่าง ๆ ต่อไป กว่าทศวรรษที่ผ่านมา หลายประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ได้ใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมหาศาลเพื่อ

พัฒนาขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของประเทศตน (Swales, 1987) ซึ่งประเทศเหล่านี้ได้ส่งนักศึกษาเป็นจำนวนมากไปศึกษาในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย แคนาดา เป็นต้น (J. Cho, 2014) โดยความเป็นจริงแล้วสถานภาพของภาษาอังกฤษมีฐานะเป็นภาษาสากล (Global Language or International Language) นั้นหมายความว่า การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และรูปแบบภาษาอังกฤษที่เป็นข้อความมุ่งสำหรับการสื่อความให้ผู้รับสารในระดับนานาชาติ (Crystal, 2003) ด้วยเหตุนี้ ทำให้มีผู้คนทั่วโลกถึงหนึ่งในสี่ต่างก็ใช้ภาษาอังกฤษ และในเอเชียได้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กล่าวว่าอาจมีสูงถึง 812 ล้านคน ในภูมิภาคใช้ภาษาอังกฤษ (Bolton, 2008) ในบทความนี้ ผู้เขียนมุ่งเสนอแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ แยกประเด็นออกเป็นสามส่วนอันประกอบด้วย

1. การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย
2. นานาภาษาอังกฤษโลก (World Englishness) และความหลากหลายของภาษาอังกฤษ (English Variety)
 - 2.1 English as native language (ENL) ภาษาอังกฤษในฐานะเจ้าของภาษา
 - 2.2 English as second language (ESL) ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง
 - 2.3 English as a foreign language (EFL) ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

3. ความท้าทายของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล หรือ Global English หรือ English as international language (EIL) กับการประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอนของไทย

3.1 การสอนและอุดมคติของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

3.2 รูปแบบของภาษาอังกฤษ (English Language Form)

3.3 สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Teaching and Learning Materials)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ภาษาอังกฤษที่ใช้ในราชอาณาจักรไทยอย่างเป็นทางการ เริ่มขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (คริสต์ศักราช 1824-1851) เนื่องจากสมัยนั้นมีความจำเป็นในการเจรจาต่อรองกับสหราชอาณาจักรที่แผ่ขยายอิทธิพลเข้ามาในรูปแบบการค้าอาณานิคม แนวโน้มนี้ดำเนินต่อเนื่องมายังรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) มากไปกว่านี้ ในปีพุทธศักราช 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป (Wongsothorn, Hiranbura & Chinnawongs, 2003) ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรที่ไม่ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของลัทธิการค้าอาณานิคมมาก่อน ด้วยเหตุนี้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย จึงมีการใช้บรรทัดฐานขึ้นอยู่กับการใช้ภาษาของเจ้าของภาษา จึงไม่เกิดภาษาอังกฤษในรูปแบบไทย หรือมีรูปแบบภาษาอังกฤษของตนเอง อย่างไรก็ตามภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ได้นำมาใช้ในไทย หลายสถานะ เช่น เป็นวิชาบังคับในโรงเรียน เป็นสื่อการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษานานาชาติ ใช้ในการประชุมระดับนานาชาติ ด้านการท่องเที่ยว การถ่ายทอดทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ (Foley, 2005)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นว่า การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจัดอยู่ในประเภทภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศหรือ English as a foreign language (EFL) หรือใช้ต้นแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบ EFL มาโดยตลอดเช่นเดียวกับการสอนในประเทศอื่น ๆ อีกมากมายทั่วโลก (Talebinezhad & Aliakbari, 2002) เพราะประเทศไทยไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ภาษาราชการ หรือภาษาที่สองสำหรับการสื่อสาร หรือการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความหมายอย่างเป็นทางการของคำว่า EFL ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจะพยายามส่งเสริมให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในแวดวงของธุรกิจไปนานแล้ว และมีแผนการที่จะผลักดันให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการเรียนการสอนของประเทศ แต่นักเรียนไทยส่วนใหญ่ได้คะแนนภาษาอังกฤษกันน้อยมากจากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (Madden & Charumanee, 2017)

สถานการณ์เช่นนี้แตกต่างจากอีกหลายประเทศในเอเชียที่ส่วนใหญ่เคยเป็นอาณานิคมของจักรวรรดิอังกฤษ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินเดีย ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการหรือไม่ก็ภาษาที่สอง ดังนั้นการสอนแบบ EFL ในประเทศไทยจึงหมายถึงการสอนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนเฉพาะในห้องเรียน เมื่อออกจากห้องเรียนไปแล้วผู้เรียนก็หาโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษได้น้อยเต็มที หรือแทบไม่ได้ใช้เลย (ไพสิฐ บริบูรณ์, 2554)

แนวทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ซึ่งได้รับการบอกเล่าจากผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะเจ้าของภาษาว่า อิทธิพลทางอุดมคติของการใช้ภาษาเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาไทยขาดความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นสาเหตุที่ทำให้ลายอัตลักษณ์ของตนเองที่มีอย่างสิ้นเชิง ด้วยเหตุนี้ จึงมีผลกระทบต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้ประสบความสำเร็จโดยทางอ้อม (Boriboon, 2011) อุดมคติในการใช้ภาษาอังกฤษที่ต้องการให้ถูกต้องในแบบเจ้าของภาษาทั้งของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย เป็นตัวส่งเสริมผ่านกระบวนการสอนโดยผ่านตำรา ระเบียบวิธีการทดสอบ การออกแบบนโยบายที่มีมายังครูผู้สอน สิ่งที่กำลังมาทั้งหมดยกถ่ายทอดไปยัง

นักเรียน ผู้เรียนและสังคมโดยรวม ซึ่งครูไทยส่วนใหญ่เชื่อว่าเป้าหมายสูงสุดของการเรียนภาษาอังกฤษ คือการช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้แบบเจ้าของภาษาหรือ ENL ที่ประกอบไปด้วยทั้งการออกเสียงและวัฒนธรรมการใช้ภาษา (Choomthong, 2014) อุดมคตินี้เป็นสิ่งที่ทั้งผู้เรียน และผู้สอนซึมซับมานาน ดังนั้นวิจัยที่มีการสำรวจความมุ่งหวังของนักศึกษาไทยในระดับมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการออกเสียงภาษาอังกฤษ จำนวนทั้งสิ้น 387 คน ผลปรากฏว่า แม้ว่าผู้เรียนเหล่านี้ตระหนักถึงรูปแบบภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล พวกเขายังคงมีทัศนคติในทางบวกต่อรูปแบบการออกเสียงที่เหมือนกับเจ้าของภาษาหากเป็นไปได้ (Kanoksilapatham, 2013) อย่างไรก็ตาม ยังคงมีทัศนคติที่หักล้างว่า หากผู้สอนยังคงยึดติดกับการสอนแบบดั้งเดิม ผลที่ได้คือนักเรียนไทยเกรงกลัวการพูดภาษาอังกฤษ เกิดความเครียด ทำให้พวกเขามองตัวเองต่ำต้อยเนื่องด้วยเป็นคนที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก (Non-native English speakers) และเกรงกลัวการผิดพลาดว่า จะพูดภาษาอังกฤษแตกต่างออกไปถ้าพวกเขาไม่สามารถพูดได้อย่างสำเนียงของเจ้าของภาษา (Boriboon, 2011)

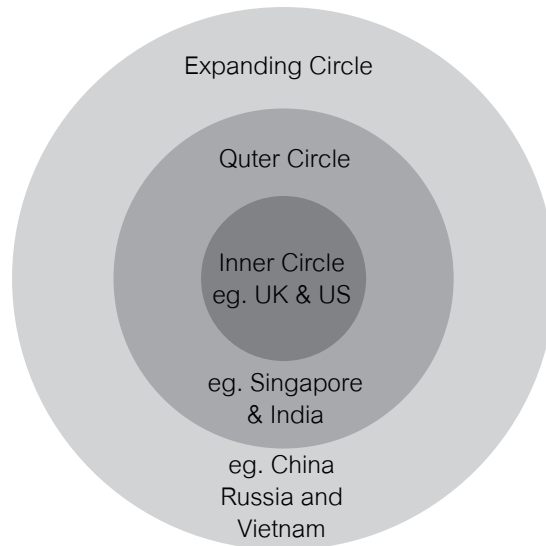
การให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับรูปแบบ (Form) ของการใช้ภาษาอย่างเจ้าของภาษา สามารถส่งผลให้เกิดความคิดที่ว่า ผู้ที่ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษแบบเจ้าของภาษา อาจไม่เป็นที่ยอมรับได้ มีความสามารถทางภาษาดำหรือระดับการใช้ภาษาดำ ขณะที่ผู้ใช้ได้อย่างเจ้าของภาษาจะเป็นผู้ที่ถูกมองว่าใช้ภาษาได้อย่างสูงส่ง (Jindapitak & Teo, 2013) สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษของไทยไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงมุมมองไปในรูปแบบอื่นได้

นอกจากนี้ยังได้มีการตั้งข้อสังเกตว่า ความไม่สามารถนำเสนอภาษาอังกฤษได้อย่างหลากหลายในชั้นเรียนของไทย ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนรูปแบบทางภาษาอังกฤษเป็นอีกแบบหนึ่งได้อย่างที่ละน้อย หรืออธิบายง่าย ๆ คือ ภาษาอังกฤษแบบไทย ๆ ถูกปฏิเสธและไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ทำให้เกิดความกลัวของนักเรียนที่จะพูดภาษาอังกฤษทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน (Boriboon, 2011)

ครูอาจารย์และนักวิชาการ ด้านการสอนภาษาอังกฤษควรมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้เพราะอาจจะช่วยสะท้อนสถานการณ์ที่เป็นจริงของการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย และอาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การสอน (paradigm shift in teaching) ของครูอาจารย์เอง รวมทั้งเพิ่มพูนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอุดมการณ์ของภาษาอังกฤษที่สร้างความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การออกแบบวิธีการสอน และสื่อการสอนในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพและดึงดูดใจต่อไป (McGroarty, 2010)

2. นานาภาษาอังกฤษโลก (World Englishes) และ ความหลากหลายของภาษาอังกฤษ (English Variety)

แนวคิดของนานาภาษาอังกฤษโลก แรกเริ่มเสนอโดยนักวิชาการ ซึ่งให้เห็นว่ามีการแบ่งแยกภาษาอังกฤษออกเป็น 3 วงกลมร่วมศูนย์กลางเดียวกัน (three concentric circles) โดยใช้บริบททางประวัติศาสตร์ และสถานะของภาษาอังกฤษในภูมิภาคที่หลากหลาย โดยเริ่มตั้งแต่ วงกลมที่มีขนาดเล็กที่สุดซึ่งอยู่ชั้นในสุดไปยังวงกลมใหญ่สุดที่อยู่วงนอกสุดซึ่งสามารถถูกระบุได้จากภาพที่ 1 ที่แสดงมาพร้อมนี้ สิ่งนี้ทำให้เห็นถึงองค์ประกอบของวงกลมร่วมศูนย์กลางเดียวกัน ประกอบไปด้วย 1) ประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก (Native English speaking countries) จัดอยู่ในวงกลมส่วนในสุด (Inner Circle) เช่น อังกฤษ อเมริกา และออสเตรเลีย 2) ประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ จัดอยู่ในวงกลมส่วนรอบนอก (Outer Circle) เช่น อินเดีย สิงคโปร์ ไนจีเรีย และ 3) ประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากโลกตะวันตก และใช้ภาษาอังกฤษในบริบทของการดำเนินงานทางธุรกิจ การศึกษาและเทคโนโลยี จัดอยู่ในวงกลมส่วนขยาย (Expanding Circle) เช่น ญี่ปุ่น จีน ไทย และตุรกี (Kachru, 1997) เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ผู้เขียนขอขยายความดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1: Three concentric circles (World Englishes): จาก Jenkins (2015, p.17)

English as native language (ENL) คือความหลากหลายทางภาษาอังกฤษ ที่ถูกสื่อสารหรือพูดออกมาโดยคนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรกหรือภาษาหลัก หรือเรียกอีกนัยหนึ่งคือคนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ การใช้ภาษาอังกฤษแบบ ENL โดยทั่วไปแล้วถูกจำแนกออกจากภาษาอังกฤษของคนที่ใช้แบบ ESL หรือ EFL (Nordquist, 2017) มีอยู่หลายประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษแบบ ENL เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกาและในกลุ่มประเทศที่มีคนที่ใช้ภาษาอังกฤษแบบ ENL อพยพเข้าไปอยู่จำนวนมากและยาวนาน จนกลืนภาษาท้องถิ่นไปโดยสิ้นเชิงก่อนสถาปนาขึ้นเป็นประเทศอย่างประเทศ Belize และ จาไมก้า เป็นต้น (Roger, 2003)

English as second language (ESL) หรือการใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง ตามรูปแบบของวงกลมสามวงร่วมศูนย์กลางเดียวกันจัดอยู่ในรูปแบบ Outer Circle ซึ่งหมายความว่า ประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมมาก่อนที่ซึ่งภาษาอังกฤษไม่ได้เป็นภาษาแม่ แต่ภาษาอังกฤษมีความสำคัญในด้านการศึกษา เป็นภาษาราชการ และถูกซึมซับส่งผ่านในวัฒนธรรมของประเทศเหล่านั้น เช่น ประเทศอินเดีย สิงคโปร์ และไนจีเรีย

สำหรับ English as foreign language (EFL) หรือการใช้ภาษาอังกฤษในรูปแบบภาษาต่างประเทศ จัดอยู่ในรูปแบบ Expanding Circle เช่นประเทศไทย จีน ตุรกี และญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่า การใช้ภาษาอังกฤษในประเทศที่กล่าวมานี้ เป็นการใช้อังกฤษของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักหรือภาษาแม่ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ EFL นั้น กล่าวคือยึดมาตรฐานของเจ้าของภาษาเป็นหลัก และยังใช้แบบฉบับของเจ้าของภาษามาเป็นรูปแบบมาตรฐานในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วย ทั้งนี้ ครูผู้สอนในบริบทการสอนภาษาอังกฤษของกระบวนทัศน์ EFL จะเน้นอย่างมากถึงการที่ผู้เรียนจะต้องมีหลักการไวยากรณ์ และการออกเสียง (pronunciation) ได้เฉกเช่นเดียวกับการใช้ภาษาของเจ้าของภาษา เพราะผู้สอนมีความคิดว่าภาษาอังกฤษแบบ อังกฤษ หรืออเมริกัน คือ Standard English (ภาษาอังกฤษแบบมาตรฐาน) (Wright, 2010)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นักวิชาการด้านนานาชาติอังกฤษหลายคนได้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของรูปแบบวงกลมสามวงร่วมศูนย์กลาง (Three concentric circles: Inner, Outer และ Expanding Circle) เพราะว่ารูปแบบนี้ที่ใช้แบ่งภาษาอังกฤษยึดติดกับหลักภูมิศาสตร์

และประวัติศาสตร์มากเกินไป ตัวอย่างเช่น เด็กที่เกิดในประเทศจีนหรือญี่ปุ่น แล้วอพยพไปอยู่ประเทศออสเตรเลียตั้งแต่อายุ 10 ปี เขายังจัดอยู่ในประเภทวงกลมส่วนขยาย (Expanding Circle) ได้หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่เขาสามารถพูด อ่าน เขียนได้เหมือนเจ้าของภาษา นอกจากนี้ ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (Outer Circle) ภาษาอังกฤษอาจเป็นภาษาแรกที่เรียนรู้สำหรับหลาย ๆ คน และใช้ในการพูดที่บ้านด้วย ไม่ใช่แค่ในบริบทของการศึกษาเท่านั้น (Jenkins, 2015)

3. ความท้าทายของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลหรือ Global English หรือ English as International Language กับการประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอนของไทย

English as International Language (EIL) คือ ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล Larry E. Smith ใช้คำว่า “ภาษานานาชาติ” เพื่อบอกถึงสถานภาพของภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาสากล ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้คนทั่วทุกมุมโลกมาหลายศตวรรษ เป็นสื่อสารข้ามพรมแดนทางกายภาพและวัฒนธรรมนั้น นอกจากนี้แล้วยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ใช้คำนี้เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับรูปแบบ EIL และหลักการด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากกระบวนทัศน์นี้ (Nattheeraphong, 2004) โดยหลักการพื้นฐาน รูปแบบภาษาอังกฤษในฐานะภาษานานาชาติ คือ ไม่มีการกล่าวอ้างถึงสถานะความเป็นเจ้าของหรือกรรมสิทธิ์ของภาษาอังกฤษโดยชาติใดชาติหนึ่งแต่ให้ถือว่า ผู้ใช้ภาษาอังกฤษในโลกใบนี้สามารถใช้แล้ว จรรโลงสร้างสรรค์ภาษาอังกฤษในรูปแบบของตัวเองได้ใช้งาน เพื่อสื่อการสื่อความกันรู้เรื่อง การเรียนการสอนในรูปแบบ EIL นั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในรูปแบบที่แตกต่างกันบนโลกใบนี้ไปในหลัคนานาชาติ (World Englishes) มากไปกว่านี้ นักวิชาการอีกหลายคนยังได้นำเสนอแนวคิดที่คล้ายคลึงกับกระบวนทัศน์ EIL เช่น นักวิชาการในยุโรปเรียกว่า “ภาษาอังกฤษในฐานะภาษากลางสำหรับการสื่อสาร” (English as a lingua franca: ELF) ซึ่งหมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีภาษาแม่

แตกต่างกัน (Dewey, 2007; Jenkins, 2000; Seidlhofer, 2001) หรือบางคนเรียกว่า “ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาของโลก” (English as a global or world language) (Crystal, 2003; Kayman, 2004; Nunan, 1999 อ้างถึงใน Talebinezhad & Aliakbari, 2002; Seargeant, 2009 cited in Boriboon, 2011) เป็นต้น

ภาษาอังกฤษในปัจจุบันนับว่ามีบทบาทของความ เป็นภาษาสากล (Crystal, 2003) สืบเนื่องจากว่า ภาษา ภาษาอังกฤษถูกใช้กันทั้งในทางธุรกิจวิทยาศาสตร์การเมืองและการปกครอง เวลาพูดถึงภาษาอังกฤษ มักจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่ากำลังพูดถึงภาษาอังกฤษในแบบมาตรฐานของ คนอังกฤษหรือคนอเมริกัน ภาษาอังกฤษมีการใช้กันอยู่ ทั่วไปทั้งในประเทศแถบแอฟริกา เอเชียและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ หลายคนคิดว่า ครูสอนภาษาอังกฤษ ต้องสอนภาษาอังกฤษในแบบมาตรฐานของอังกฤษหรือ สหรัฐอเมริกา เพราะว่าผู้เรียนต้องการเรียนแบบนั้น อย่างไรก็ตามประเทศฟิลิปปินส์และประเทศสิงคโปร์ ใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นแบบของตัวเอง ไม่เป็นไปตามแบบมาตรฐาน ของคนอังกฤษหรืออเมริกัน (Farrell & Martin, 2009) ตัวอย่างเช่น ภาษาอังกฤษแบบสิงคโปร์ (Singlish) โดยเฉพาะภาษาพูด (spoken language) จะไม่มีการใช้ กริยาที่บ่งชี้ถึงอดีต (Past tense marking) หรืออธิบาย ง่าย ๆ คือไม่เปลี่ยนรูปกริยาภาษาอังกฤษเป็นอดีตกาล: “What happen yesterday?” ที่ถูกต้องจะต้องเป็น What happened yesterday? หรือ What did happen yesterday? (Farrell & Tan, 2008)

เมื่อพูดถึงมาตรฐานภาษาอังกฤษ คนส่วนใหญ่ แสดงความเข้าใจที่คล้ายคลึงกันว่าหมายถึงอะไร ซึ่งไม่ใช่ เรื่องง่ายที่จะอธิบายในเรื่องนี้ เหตุผลหนึ่งมาจากยังไม่มี องค์กรใดที่จะรับรองมาตรฐานนี้ได้ อย่างไรก็ตามได้มี นักภาษาบางท่านในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ศึกษา จากงานวิจัยต่าง ๆ โดยหวังว่าจะค้นพบคำตอบว่าอะไรคือ มาตรฐานภาษาอังกฤษ ที่ควรยึดถือสำหรับใช้ในการสอน แต่สิ่งที่พบก็รู้สึกว่ายิ่งเพิ่มความสับสนมากยิ่งขึ้น การสอน ภาษาอังกฤษแบบรักษามาตรฐานดั้งเดิมแบบเจ้าของภาษา อย่างเหนียวแน่น ในความจริงแล้วให้ผลทางลบตามมา ต่อผู้เรียนภาษามากกว่า (Tollefson, 2002)

จะเห็นได้ว่า ความนิยมและแพร่หลายอย่างรวดเร็วของภาษาอังกฤษ เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ศึกษาภาษาอังกฤษ ต้องมองลึกไปถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเป็นไปได้ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากแบบเดิมหรือแบบ ENL ไปสู่ EIL การร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ ด้วยมุมมอง EIL ผู้การเตรียมผู้เรียนให้ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงทั้งบริบทและวัฒนธรรมของการใช้ภาษา ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนและหลักสูตรการสอน EIL ควรให้ผู้ศึกษาได้ตระเตรียมความพร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลงและซึมซับภาษาอังกฤษในแบบหลากหลายมากกว่าการยึดมั่นในความคงที่ของภาษา (Jenkins, 2009)

ถึงอย่างไรก็ตามสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนี้ นับเป็นความท้าทายและ ยังคงเป็นสิ่งที่ท้าทายในบริบทการเรียนการสอนของไทย ซึ่งผู้เขียนขออธิบายเหตุผลประกอบแยกออกเป็นประเด็นย่อย คือ การสอนและอุดมคติของครูผู้สอนในไทย, รูปแบบของภาษา และ สื่อการเรียนการสอน

3.1 การสอนและอุดมคติของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ประการแรก นักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่า ความล้มเหลวในการสอนภาษาอังกฤษในไทย เป็นเพราะว่าเรามุ่งเน้นการสอนในด้านไวยากรณ์มากเกินไป ซึ่งหมายถึง ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษนั้นเป็นศูนย์กลางแห่งความสนใจในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นเวลาช้านาน ครูไทยโดยมากนั้นคิดว่า ปัญหาภาษาอังกฤษของเด็กไทยนั้นเกิดมาจาก เด็กนักเรียนไทยขาดความรู้ด้านคำศัพท์ และไวยากรณ์ นี่เป็นเหตุผลที่ครูไทยส่วนมากประเมินความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษด้วยการประเมินในด้านความรู้ไวยากรณ์ที่ผู้เรียนได้รับ ดังนั้นบทเรียนจึงต้องเน้นสอนไปในด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ (Kongkerd, 2013) โดยความเป็นจริงแล้วหลักไวยากรณ์อังกฤษเป็นส่วนที่ยากที่สุดสำหรับผู้เรียนที่เป็นคนไทย สืบเนื่องมาจากอิทธิพลเชิงลบของภาษาแม่ที่มีต่อภาษาอังกฤษ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีรูปแบบที่ต่างกันในเชิงตระกูลภาษาศาสตร์ (linguistic families)

ภาษาไทยอยู่ในตระกูลภาษากะได (Kadai) แต่ภาษาอังกฤษอยู่ในตระกูลเจอร์แมนิก (Germanic Family) ความไม่เหมือนกันทั้งสองภาษานี้ แสดงออกมาในรูปแบบ เช่น Subject-verb agreement (การใช้ประธานและกริยาให้สอดคล้องกัน), Passive voice (กรรมวาจก), relative clause (ประโยคสัมพัทธ์), และ Pro-drop languages (ภาษาที่สามารถละคำสรรพนามบางประเภทได้) (Thep-Ackrapong, 2005) จากที่กล่าวมานี้ ส่งผลให้ผู้เรียนจึงไม่ได้รับการสอดแทรกทักษะด้านการฟัง และการพูดอย่างเพียงพอ แนวคิดนี้ไปในแนวเดียวกันกับแนวคิด EIL เพราะว่าการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลนั้นต้องสอนทั้งรูปแบบภาษาอังกฤษที่ปรากฏในแบบมาตรฐาน (Standard English) และสิ่งที่ปรากฏต่าง ๆ ในรูปแบบภาษากลางที่มีความหลากหลาย ทั้งสี่ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน (Mackenzie, 2013) กระนั้นก็ตาม ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ และขอสอดแทรกมุมมองเพิ่มเติม เพราะผู้เขียนในฐานะที่สอนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษาคิดว่าวิธีการที่เหมาะสมคือ ครูต้องแนะนำภาษาอังกฤษในรูปแบบมาตรฐานก่อน และต้องแน่ใจว่าผู้เรียนมีองค์ความรู้เพียงพอในด้านความเที่ยงตรงของการใช้ภาษา หลังจากนั้นจึงเป็นเวลาที่เหมาะสมในการแนะนำภาษาอังกฤษในรูปแบบต่างๆ (Singlish หรือ Indian English) มิเช่นนั้น หากสอนในรูปแบบที่หลากหลายตั้งแต่เริ่มต้นโดยที่ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้ด้านภาษาอังกฤษที่ถูกต้องอย่างเพียงพอ ในอนาคตเมื่อผู้เรียนไปเจอสถานการณ์ต่าง ๆ อาจเกิดความสับสนในรูปแบบของภาษาได้ ยกตัวอย่างเช่น หากผู้เขียนได้รับมอบหมายให้สอนในรายวิชาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษพื้นฐาน และต้องสอนเกี่ยวกับการใช้ Question Tag (วลีคำถาม) ผู้เขียนก็ต้องมั่นใจว่าผู้เรียนเข้าใจเพียงพอในรูปแบบการใช้วลีคำถามที่ถูกต้องเสียก่อน ตรงนี้สามารถประเมินได้จากการถามตอบในห้องเรียนการทำแบบฝึกหัดร่วมกัน หลังจากนั้นจึงจะสามารถที่จะสอดแทรกรูปแบบต่างๆของวลีคำถามในรูปแบบภาษาอังกฤษแบบอินเดีย (Indian English) ซึ่งใช้วลีคำถามคำว่า "isn't it" ในรูปนี้ในตอนท้ายของทุกประโยคบอกเล่าโดยไม่คำนึงถึง Tense และรูปแบบ

ความสอดคล้องระหว่างประธานกับกริยาของประโยคภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษในรูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับในอินเดีย เช่น "The ladies are beautiful, isn't it?" (Stenstrom, Anderson & Hasund, 2002)

3.2 รูปแบบของภาษา (Language Form)

รูปแบบของภาษาที่สื่อออกมา ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นความท้าทายของ ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล (EIL) ในการเรียนการสอนของไทย นักวิชาการบางท่านกล่าวว่าผู้สอนควรใช้เวลาอย่างเหมาะสม พอควร สำหรับรูปแบบภาษาอังกฤษแบบภาษาแม่ (ENL forms) ที่ไม่ค่อยได้ใช้ในภาษาอังกฤษที่มีความหลากหลายอื่น ๆ และในขณะเดียวกัน ไม่ควรลงโทษ ผู้เรียนที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา แต่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบภาษาที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย มากไปกว่านี้ เป็นสิ่งที่ไม่สมควรที่ครูใช้เวลาหลายชั่วโมงเรียนติดต่อกันแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนในด้านการออกเสียง และการเน้นเสียง (pronunciation and stress) โดยยึดกับบรรทัดฐานของภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ หรืออเมริกัน (Dewey, 2012) ในทางกลับกัน ยังมีแนวคิดบางส่วนที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ยากในบางบริบทที่จะมีรูปแบบ ภาษาอังกฤษในฐานะภาษากลาง (ELF: English as Lingua Franca) เพื่อเป็นการส่งเสริมการมุ่งสู่ภาษาสากล โดยเฉพาะเมื่อรูปแบบภาษาอังกฤษที่ใช้ในห้องเรียนนั้นยังไม่ได้ถูกจัดให้เป็นระบบ (McKay, 2012) ยกตัวอย่างเช่น การทับศัพท์ภาษา หรือการถอดตัวอักษร (Transliteration) เช่นคำว่าอาจารย์ในภาษาไทย (บางคนเขียนภาษาอังกฤษว่า "Ajarn" ที่ถูกต้องภาษาอังกฤษใช้คำว่า "lecturer, หรือ teacher" แม้แต่การเขียนโดยรูปแบบคำว่า "Ajarn" ก็ยังไม่ได้นำไปสู่ระดับการสะกดคำที่มั่นคง (ซึ่งหมายถึงสังคมนั้นยอมรับได้ว่า ภาษาอังกฤษแบบนั้นผิดในภาษาอังกฤษแบบบรรทัดฐานแต่เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในสังคมนั้น ๆ) การเขียนโดยใช้รูปแบบ "Ajarn, Achan หรือ Archam" ไม่สามารถนำมาใช้ได้ในงานเขียนเชิงวิชาการ เพราะนักวิชาการจำนวนมากยังไม่ให้การยอมรับในจุดนี้ ไม่เหมือนกับรูปแบบของภาษาอังกฤษแบบสิงคโปร์ที่มีการยืมคำศัพท์ภาษาจีนแบบฮกเกี้ยนมาเช่นคำว่า "Kiasu" ซึ่งแปลว่า

กลัวที่จะแพ้ หรือ กลัวที่จะเสียเปรียบ และในขณะเดียวกัน คำดังกล่าวกลับเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการด้านการสื่อสารและการเขียน (Farrell & Martin, 2009)

3.3 สื่อการเรียนการสอน (Teaching and Learning Materials)

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ไม่ว่าจะมองข้ามได้ในการเปิดโลกทัศน์ผู้เรียนต่อภาษาสากล เพราะเป็นสิ่งที่ผู้สอนภาษาใช้มากที่สุดในห้องเรียน และปัจจุบันนี้กล่าวอย่างไม่สงสัยเลยว่า ผู้สอนมักใช้สื่อการสอน หนังสือที่มาจากสำนักพิมพ์ที่ขึ้นชื่อจากสหราชอาณาจักร หรือ สหรัฐอเมริกา (Farrell & Martin, 2009) ในที่นี้ จะเห็นได้ว่าหนังสือส่วนใหญ่ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาจากสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียง เช่น Oxford หรือ Mac Millian. อันที่จริง หากผู้สอนต้องการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในภาษาอังกฤษแบบสิงคโปร์ (Singlish) โดยที่ภาษาอังกฤษแบบสิงคโปร์นั้นมีคำศัพท์บางคำที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่น ๆ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการยืมคำศัพท์ (loan words) ยกตัวอย่างคำว่า mee rebus (ภาษามลายู: ก๋วยเตี๋ยว), และ tudung (ภาษามลายู: ชุดยาวที่คลุมมิดชิดของหญิงมุสลิมชาวมาเลเซีย) ผู้สอนสามารถหาสื่อหรือเนื้อเรื่องการอ่านที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ได้จากสื่อทางอินเทอร์เน็ตในยุคปัจจุบันนี้ หรือสื่อวิดีโอจาก youtube ไม่ใช่มุ่งแต่ใช้สื่อที่มาจากสำนักพิมพ์ของประเทศเจ้าของภาษาที่มุ่งเน้นในวัฒนธรรมเฉพาะชาตินั้น เช่น คริสต์มาส หรือ ฮาโลวีน ผู้เขียนในฐานะที่เคยเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เมื่อ 2-3 ปีก่อนหน้านั้น ขอยกตัวอย่างเพิ่มเติม กรณีศึกษารายวิชา "ภาษาและวัฒนธรรมสำหรับครู" ซึ่งเป็นวิชาบังคับสำหรับนิสิตครูทุกสาขาวิชา และโดยส่วนมากนิสิตจากมหาวิทยาลัยนี้ 80% มีพื้นเพมาจากต่างจังหวัดและไม่เคยเดินทางโดยสารโดยเครื่องบิน แต่เนื้อหาจำนวนมากของหนังสือเรียนยังยึดรูปแบบที่ไม่ได้มีการปฏิบัติของผู้เรียน เช่น การสนทนาระหว่างคนไทยกับเจ้าของภาษาที่สนามบินในเรื่องการเดินทางโดยสารด้วยเครื่องบิน และ เอกสารที่ให้ผู้โดยสารผ่านขึ้นเครื่อง

(boarding pass) ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นการเหมาะสมมากกว่า หากปรับเนื้อหาในสิ่งที่ผู้เรียนพอมีความคุ้นเคย เช่นบทสนทนาภาษาอังกฤษในสถานการณ์พานักท่องเที่ยวไปยังตลาดน้ำดำเนินสะดวก (ธานินท์ คงอินทร์, พัฏฐพกรณ์ พรชุตติ และ สายสุนีย์ อุลิส, 2554)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้คนทั่วโลกใช้ จึงเป็นภาษาที่มีความหลากหลาย (English variety) ทั้งในรูปแบบของการใช้ภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษา ครูผู้สอนนั้นเปรียบเสมือนแม่แบบของผู้เรียน (Role model) ดังนั้นจึงต้องตระหนักถึงความแตกต่างและความหลากหลายของภาษาอังกฤษ ไม่ควรยึดติดอยู่กับรูปแบบ (Form) ที่เป็นของเจ้าของภาษา และอย่าคาดหวังว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษจะต้องมีสมรรถนะและศักยภาพในแบบของเจ้าของภาษา การตระเตรียมการเรียนการสอนควรเน้นและเปิดกว้างให้เกิดการโต้ตอบระหว่างกัน (face-to-face interactions) เริ่มจากการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนบนพื้นฐานของการสื่อสารที่เกิดประสิทธิผล (communicative effectiveness) มากกว่าการให้น้ำหนักไปที่ความถูกต้องของไวยากรณ์ในแบบของเจ้าของภาษา และกระตุ้นให้นักเรียนใช้ภาษาให้มากขึ้น เพื่อสร้างให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้ภาษา และสร้างความมั่นใจในประสิทธิภาพของการสื่อสาร หมายถึง เน้นประสิทธิผลในการสื่อสารมากกว่าความถูกต้องอย่างเจ้าของภาษา หรือมุ่งไปที่การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (intercultural communication) เช่น ตำราการเรียนการสอน ควรมีมาจากหลายหลายไม่ยึดติดอยู่กับเฉพาะตำราเรียนที่มาจากของเจ้าของภาษา (Matsuda, 2003) ทั้งนี้เพื่อจะช่วยเหลือเพิ่มประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับลักษณะของภาษาได้หลากหลายมากขึ้น การจะให้เกิดการยอมรับความหลากหลายของภาษาอังกฤษนั้นสิ่งที่จะต้องตระหนักอยู่สองประการ ประการแรก คือ เราต้องยกย่อง และไม่ละเลย หรือดูแคลนต่อความหลากหลายของภาษาอังกฤษในรูปแบบต่าง ๆ ประการที่สองคือ การที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านนี้อย่างสร้างสรรค์ถึงเวลาที่ทุกภาคส่วน (ระดับผู้วางนโยบาย ผู้สอน และ

ผู้เรียน) จะต้องก้าวไปข้างหน้าในทิศทางที่บูรณาการอัตลักษณ์ไทยเข้าไปสู่ภาษาอังกฤษ (Kanoksipatham, 2016) ในบทความนี้ผู้เขียนหวังว่าจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน ในการเสนอรูปแบบในการเรียนการสอน รวมถึงการเปิดกว้างของวิวัฒนาการทางภาษาที่อาจเปลี่ยนแปลงไปให้มีความสำคัญในแก่นสารของการสื่อสารทางภาษาที่เข้าใจ มากกว่าการยึดติดอยู่กับรูปแบบของเจ้าของภาษา ในบริบทการเรียนการสอนภาษาในไทยนั้น จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้เขียนไม่ได้ต้องการสื่อความว่าให้ละทิ้งรูปแบบภาษาอังกฤษแบบฉบับของเจ้าของภาษา (English Native Speaker Model) จากบริบทการเรียนการสอนโดยสิ้นเชิง ในทางตรงกันข้าม ครูผู้สอนต้องให้ผู้เรียนตระหนักถึงรูปแบบภาษาอังกฤษที่ใช้กันหลายหลาย (diverse English varieties) ซึ่งเป็นบริบทที่มีความสมจริงในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการสื่อสารในระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

- ธานินท์ คงอินทร์, พัฏฐพกรณ์ พรชุตติ และ สายสุนีย์ อุลิส. (2554). ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โปรแกรมภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ไพสิฐ บริบูรณ์ (2554). ภาษา อุดมการณ์ และการครอบงำ: ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ ในประเทศไทยและแนวทางแก้ไข. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม, 3(6), น. 2-11.
- Bolton, K. (2008). English in Asia, Asian Englishes and the issue of proficiency. *English Today*, 24(2), pp. 3-12.
- Boriboon, P. (2011). Language, Ideology and Domination: Problems of English Language Teaching in Thailand and Solutions. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 17(6), pp. 23-59.

- Choomthong, D. (2014). Preparing Thai Students' English for the ASEAN Economic Community: Some Pedagogical Implications and Trends. *Language Education and Acquisition Research Network (LEARN) Journal*. 7(1).
- Crystal, D. (2003). *English as a global language*. (2nd ed). Cambridge: Cambridge University Press.
- Dewey, M. (2007). *English as a Lingua franca: an empirical study of innovation in lexis and grammar*. Unpublished Ph.D. Thesis, King's College London.
- Dewey, M. (2012). "Towards a post-normative approach: learning the pedagogy of EFL". *Journal of English as a Lingua Franca I/I*: pp. 141-70.
- Farrell T.S. & Martin, S. (2009). To Teach Standard English or World Englishes, A Balanced Approach to Instruction. *English Teaching Forum*. (2).
- Foley, J. (2005). English in Thailand. *RELC Journal*, 36(2), pp. 223-234.
- J. Cho. (2014). University of Nebraska-Lincoln, *Understanding the Importance of English Education in South Korea and Exploring the Reasons Why South Korean Students come to a University in the Midwest*.
- Jenkins, J. (2000). *The phonology of English as an international language*, Oxford University Press.
- Jenkins, J. (2009). English as a lingua franca: Interpretations and attitudes. *World Englishes*, 28, 200-207.
- Jenkins, J. (2015). *Global Englishes*. (3rd ed). Routledge Taylor & Francis Group, London and New York.
- Jindapitak, N. & Teo, A. (2013) Accent Priority in a Thai University Context: A Common Sense Revised. *English Language Teaching*. 6(9), pp. 193-204.
- Kachru, B.B. (1997). World Englishes and English-Using Communities. *Annual Review of Applied Linguistics*, 17, 66-87.
- Kanoksilapatham, B. (2013). Thai university students' values heard: Aspired pronunciation model. *Journal of English Studies*, 8, pp. 124-153.
- _____. (2016). Towards Global English Horizons. *Language Education and Acquisition Research Network (LEARN Journal)*, 9(2)., pp. 44-48.
- Kayman, M.A. (2004). The state of English as a global language: communicating culture. *Textual practice*. 18(1), pp.1-22.
- Kongkerd, W. (2013). Teaching English in the Era of English Used as a Lingua Franca in Thailand. *Executive Journal*. 33(4), pp. 1-12.
- Mackenzie, I. (2013). *English as a Lingua Franca Theorizing and Teaching English*, New York, United States of America.
- Matden, K. & Charumanee, N. (2017). Ability and the Relationships between Grammar Ability Reading and Writing Skills. *Journal of Humanities: Naresuan University*. 14(2), pp. 33-45.
- Matsuda, A. (2003). Incorporating World Englishes in Teaching English as an International Language. *TESOL Quarterly*. pp. 719-729.
- McGroarty, M.E. (2010). *Language and Ideologies*. In N.H. Hornberger, & S.L. McKay (Eds), *Sociolinguistics and Language Education* (pp.3-39). Bristol, UK: Multilingual Matters.

- McKay, S.L. (2002). *Teaching English as an international language*. Oxford: Oxford University Press.
- Nattheeraphong, A. (2004). *Teachers' Understanding of English as an International Language (Unpublished Master's Thesis)*. National Institution of Development Administration, Bangkok.
- Nordquist, R. (2017). *Standard English Definitions and Controversies*. Retrieved April 22, 2018 from <http://www.thoughtco.com/what-is-standard-english-1691016>.
- Nunan, D. (1999). *Second language teaching and learning*. Boston: Heinle & Heinle.
- Roger, M.T. (2003). *Filipino English and Taglish Language, Switching from Multiple perspectives*. John Benjamins.
- Seargeant, P. (2009). *The idea of English in Japan: ideology and the evolution of a global language*. Bristol: Multilingual Matters.
- Seidlhofer, B. (2001). Closing a conceptual gap: The case for a description of English as a lingua franca. *International Journal of Applied Linguistics*. 11(2), pp. 133-58.
- Shaik, R.A. (2016) Importance of English Communication Skills, *International Journal of Applied Research*, 2(3), pp. 478-480.
- Stenstrom, A-B., G. Ndersen, G. and Hasund, I.K. (2002). *Trends in Teenager Talk: Corpus Compilation, Analysis and Findings*. Amsterdam: John Benjamins.
- Swales, J. (1987). Utilizing in literatures in teaching a research paper. *TESOL Quarterly*, 31(1), pp. 41-68.
- Talebinezhad, M.R. and Aliakbari, M. (2002). ESL, EFL, EIL Revisited: Investigation, Evaluation and Justification of a shift in the Current ELT Models in Iran. *Journal of Social Sciences Humanities of Shiraz University*. 8(1).
- Thep-Ackrapong, T. (2005). Teaching English in Thailand: An Uphill Battle. Manutsat Paritat: *Journal of Humanities*. 27(1), 51-62.
- Tollefson, J.W. (2002). Reconsidering "target language". *Language Research Bulletin*. 17, pp. 143-52.
- Wongsothorn, A., Hiranburana, K., & Chinnawongs (2003). English language teaching In Thailand today. In H Wah Kam, and Wong, R.L. (Ed), *English language teaching in East Asia Today: Changing policies and practices* (pp. 441-453). Singapore: Eastern Universities.
- Wright, W.E. (2010). *Foundations for Teaching English Language Learners: Research, Theory, Policy and Practice*. Philadelphia: Calson.

การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Development of Academic Collaborative Networks Management Model
of Private School in Primary Education under Office of
Commission Private Education in the Northeastern

จิระศักดิ์ สร้อยคำ^{1,*}, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร²,
ทงนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ² และพรเทพ เสถียรนพแก้ว²
Jirasak Sroykham^{1,*}, Sakthai Surakittbowon²,
Tanongsak Koomkhinam² and Pornthep Satiennopaklo²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 3) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และ 4) ยืนยันการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน การศึกษารายกรณี จากผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเอกชน 2 แห่ง จำนวน 2 คน การใช้เทคนิคเดลฟาลแบบปรับปรุง จำนวน 3 รอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง และการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 588 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ มัธยฐาน และพิสัยระหว่าง ควอตล์

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร 47000
Ph.D. Student in Educational Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร 47000
Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding author, email: aunubannikom@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ มี 5 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านกระบวนการขอบเขตและขั้นตอนวิธีการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 6 องค์ประกอบย่อย และ 3) ด้านผลลัพธ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง 3 รอบ พบว่า รอบที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยตามเกณฑ์ร้อยละ 80 รอบที่ 2 การพัฒนารูปแบบและรอบที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก

4. ยืนยันการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยืนยัน ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากการประชุมกลุ่มมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: รูปแบบ การจัดการเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการ โรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) develop an academic collaborative network management model; 2) assess the appropriateness of the developed model and 3) create a manual on the developed model. The study was conducted in a mixed-method research, namely an analysis of relevant documents and researches, an interview with 8 professionals, a case study of 2 private school licensees from 2 private schools, a 3-round application of Delphi's modified techniques from 21 experts selected through purposive sampling and an opinion survey from a sample group that consisted of 588 private school licensees, directors, managers and head teachers of academic section for basic education level in private schools in the academic year B.E. 2017, selected through multi-stage sampling. The research tools were an interview form and a 5-level rating scale questionnaire. Statistics implemented in data analysis were mean, standard deviation, percentage, median and interquartile range.

The results of the study found that:

1. The developed academic collaborative network management model for private schools in basic education level under the Office of the Private Education Commission in the North-eastern Region of Thailand comprised 3 factors, which were 1) 5 sub-factors on academic collaborative network; 2) 6 sub-factors on the process, scope, procedures and approaches in academic collaborative network management; 5 sub-factors in the result.

2. The overall appropriateness of the developed model was at a high level.

3. The opinion from expert group meeting confirmed that the author's manual on the developed model was appropriate, possibility and usefulness for implementation.

Keywords : Model, Network Management, Academic Collaboration, Private School, Basic Education Level

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีคุณภาพโดยไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย (พิธีรัฐ เทพไกรวัล, 2554, น. 1) จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้คือ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ สร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาเยาวชน และบุคลากรในชุมชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมด้วยการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการรวมทั้งวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นการเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาจากเดิมที่โรงเรียนจัดการศึกษาแต่เพียงลำพังเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งผลให้โครงสร้างการจัดองค์กรของโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มีสายบังคับบัญชา ไปสู่การจัดองค์กรแบบเครือข่าย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 37)

เสรี พงศ์พิศ (2548, น. 202) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการทำงานเป็นเครือข่ายไว้หลายประการที่สำคัญ เช่น ก่อให้เกิดผลบางอย่างที่ใครคนเดียวทำให้เกิดไม่ได้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ร่วมมือกันทำแบ่งงานกันทำ ลดงานที่ซ้ำซ้อนและลดการสิ้นเปลืองทรัพยากร ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสานการณ์ แรงบันดาลใจและทักษะต่างๆ และทำให้เกิดความสามัคคีให้กำลังใจกันและช่วยกันในรูปแบบต่าง ๆ

จึงเห็นได้ว่าเครือข่ายจะสามารถแก้ปัญหาหลายอย่างได้ และส่งเสริมให้การทำงานเกิดผลดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างเครือข่ายเป็นการเปิดโอกาสให้กับสมาชิกในองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งบทเรียน

และประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรนอกหน่วยงานของตนลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน เกิดความร่วมมือในการทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เหมือนเปิดประตูสู่โลกภายนอก เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันพบว่า เครือข่ายที่มีอยู่ใช้วิธีการดำเนินงานที่สืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรมภายในในกลุ่มคนหน่วยงานหรือองค์กรเดียวกัน มีลักษณะไม่ต่างจากการปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอก มีการดำเนินงานภายในกรอบแนวคิดแบบเดิมอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายใน ใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือ หรือถ้าจะออกแบบใหม่ก็ใช้เวลานานมาก จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานยิ่งและอาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนไม่ได้ ดังนั้นการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจึงมีความสำคัญต่อสถานศึกษาที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาเกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากทำให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการยังเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการร่วมกันดำเนินการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่างองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
4. เพื่อยืนยันการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ร่างองค์ประกอบประกอบด้วย 1) วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิ 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การหาคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องและความเที่ยงตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด คือ ค่า IOC พิจารณาจากค่า IOC ที่มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสม มีค่าเท่ากับ 0.80-1.00 ทุกข้อถือว่าใช้ได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544, น. 95) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง 3 รอบ สอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน เครื่องมือในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมีลักษณะ 2 ตัวเลือก และแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ การหาคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องและความเที่ยงตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด คือ ค่า IOC พิจารณาจากค่า IOC ที่มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสม มีค่าเท่ากับ 0.80-1.00 ทุกข้อถือว่าใช้ได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544, น. 95) สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตของโรงเรียนเอกชน 196 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้จัดการโรงเรียน 196 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 196 คน รวมทั้งสิ้น 588 คน วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัยมีลักษณะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 ยืนยันการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการใช้วิธีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 14 คน วิธีเลือกแบบเจาะจงแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยสนับสนุน มี 5 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านขอบข่ายกระบวนการ มี 6 องค์ประกอบ และ 3) ด้านผลลัพธ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง 3 รอบ พบว่า รอบที่ 1 ศักยภาพองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยตามเกณฑ์ร้อยละ 80 รอบที่ 2 การพัฒนารูปแบบและรอบที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับรูปแบบ

3. การตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก

4. ยืนยันการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ 14 คน พบว่า มีความคิดเห็นเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านที่มีความเหมาะสมมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป้าหมายที่กำหนดทำให้เกิดผลในทางวิชาการร่วมกันต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่าย มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้ วิสัยทัศน์และเป้าหมายจะสร้างพลังให้กับองค์กรทำให้องค์กรมีการรวมพลังมุ่งไปในทิศทางเดียวกันโดยมีแนวทางดำเนินการเพื่อให้บรรลุความต้องการในอนาคตของการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2554, น. 8) กล่าวว่าวิสัยทัศน์มีความสำคัญ 5 ประการ คือ 1) กำหนดทิศทางขององค์กร 2) สมาชิก

ทุกคนมีจุดหมายปลายทาง 3) กระตุ้นให้สมาชิกมีความรู้สึก
น่าสนใจ 4) มีความผูกพัน มุ่งมั่น มีเป้าหมายเพื่อคุณภาพ
ของผลงานที่ปฏิบัติ และ 5) กำหนดมาตรฐานขององค์กร
ให้มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศในทุกด้านในการพัฒนา
วิสัยทัศน์ 2) ปัจจัยด้านขอบข่ายกระบวนการ มี 6 ด้านคือ
1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนานุเคราะห์ 3) การนิเทศ
การศึกษา 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การวัดผล ประเมินผล
และ 6) สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทุกด้าน
มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาหลักสูตร
มีความเหมาะสมมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการ
พัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการดำเนินงานให้ทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับ สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 35) ได้เสนอว่า
หลักสูตรคือการวัดประมวณประสบการณ์ที่มีความสำคัญ
ต่อการบริหารงานวิชาการอย่างยิ่ง เป็นการกำหนดทิศทาง
ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ
ธีระพร อายุวัฒน์ (2552, น. 107) กล่าวว่า การพัฒนา
หลักสูตรเป็นงานที่ต้องทำอย่างเป็นระบบ การพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนา
ผู้เรียนในทุก ๆ ด้านให้บรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์
และจุดหมายของการจัดการศึกษา 3) ด้านผลลัพธ์ พบว่า
มีความเหมาะสมกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่า คุณภาพ
การศึกษา มีคุณลักษณะตามที่กำหนดตามมาตรฐาน และ
ได้การยอมรับจากชุมชนและสังคมสอดคล้องผลการศึกษา
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545, น. 100) ในประเด็นที่ว่า
ผลของเครือข่ายทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่
เกิดผลต่อการพัฒนางานเกิดความคิดริเริ่มหรือแนวคิด
ใหม่ ๆ ในการทำงาน

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่าย
ความร่วมมือทางวิชาการ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบ
ปรับปรุง 3 รอบ พบว่า รอบที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ
ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยตามเกณฑ์ร้อยละ 80 รอบที่ 2 การ
พัฒนารูปแบบและรอบที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ
ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับรูปแบบการ
จัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งนี้เนื่องจาก
เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิควิธีการวิจัยที่เป็นกระบวนการ

รวบรวมความคิดเห็นและการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญที่
ตอบแบบถามที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ (สุปราณี
ภูวรงค์, 2553, น. 50) สอดคล้องผลการศึกษานงศฤทธิ
กิตติกริน (2556, น. 183) ได้ดำเนินการขั้นตอนเดลฟาย
แบบปรับปรุง 3 รอบ คือ รอบที่ 1 ร่างองค์ประกอบ รอบที่ 2
พัฒนารูปแบบและรอบที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบ โดยใช้
ผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็นความสอดคล้องเหมาะสมของ
รูปแบบ

3. การตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบที่ผู้วิจัย
พัฒนาขึ้นพบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการ
พัฒนารูปแบบหลายขั้นตอนสอดคล้องกับการศึกษาของ
รุ่งรัชดาพร เวระชาติ (2548, น. 92-93) ซึ่งการศึกษาสำรวจ
ข้อมูลเบื้องต้น จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้ง
การวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบและเสนอแนะ
การนำไปใช้ โดยการสร้างคู่มือสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ยืนยันการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการ
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
14 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าคู่มือ มีความ
เหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ทั้งนี้เนื่องจากการ
จัดทำคู่มือได้มีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อระดม
ความคิดเห็นประกอบของโครงสร้างคู่มือ ผลการประชุม
มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ สอดคล้อง
กับผลการวิจัยของรุ่งรัชดาพร เวระชาติ (2548, น. 93-93)
ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการวิเคราะห์หาความ
เหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ
ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบ
การจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ไปใช้ในการ
พัฒนาคุณภาพเครือข่ายโรงเรียน เพื่อให้เกิดคุณภาพ
การศึกษา และพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยนี้ไปทดลองใช้ในการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2.3 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถนำผลจากการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการเครือข่ายให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

3.2 ควรนำรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในการบริหารงานของเครือข่ายโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชัดเชด มีเดีย.
- ณรงฤทธิ์ กิตติกวิน. (2556). การสำรวจความคิดเห็นของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านชีวเวชศาสตร์เกี่ยวกับสมรรถนะของแพทย์ชีวเวชศาสตร์ในประเทศไทยด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง. *วารสารธรรมศาสตร์เวชสาร*, 13(2), น. 181-194.

ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)*.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.bps2.moe.go.th>.

พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2548). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3), สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.

สมศักดิ์ ดลประเสริฐ. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษา: พลังและความหวัง. *วารสารปฏิรูปการศึกษา*, 1(12), น. 8-9.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *คู่มือปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่าย : ยุทธวิธีเพื่อประชาคมเข้มแข็ง ชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.

สุปราณี ภูวงษ์. (2553). *เทคนิคเดลฟาย*. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2560, จาก <https://data.bopp-obec.info/>

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

Administrative Factors Affecting High Achievement of Students in Schools under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 5

จามร จังหวัดกลาง^{1,*} และเข็มทอง ศิริแสงเลิศ²
Jamorn Changwatklang^{1,*} and Khemthong Sirisanglert²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ 3) ศึกษาสมการพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 104 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 52 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ ENTER ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการปฏิบัติปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านองค์การ และด้านทรัพยากร 2) ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนกันในทางบวก ($r = .227$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 จำนวน 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และ 3) จากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 สามารถพยากรณ์การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ร้อยละ 3.4 ปัจจัยที่พยากรณ์การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้แก่ ปัจจัยด้าน การบริหารงานวิชาการ (X_4) เขียนในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{คะแนนดิบ} \quad Y = .024 + .349(X_4)$$
$$\text{คะแนนมาตรฐาน} \quad Z_y = .184(ZX_4)$$

คำสำคัญ: การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปัจจัยทางการบริหาร

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 11120
M.Ed., Student in Educational Administration, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburee 11120, Thailand

² คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 11120
Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburee 11120, Thailand

*Corresponding author, e-mail: morn_double@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study administrative factors in schools under the office of Nakhon Ratchasima primary education service area 5; 2) analyze the relationships between administrative factors and the high achievement of students in schools ; and 3) construct a regression equation for prediction of the high achievement of students in schools. The research sample 104 persons totally comprised 52 school administrators and 52 teachers who were responsible for academic affairs in schools under the office of Nakhon Ratchasima Primary Education service area 5 that the students had high achievement. The employed research instrument was a rating scale questionnaire with reliability coefficient of .91. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and multiple regression analysis : ENTER. Research findings showed that 1) two administrative factors, namely, the person factor and the academic administration factor were rated at the highest level; while two factors, namely, the organization factor and materials factor were rated at the high level; 2) in over all the administrative factors had the relationships with the high achievement of students in schools at low; when considered, it was found that one factor, namely, the academic administration factor ; and 3) from the analysis of the above factors which correlated significantly at the .01 level with the administrative factors in schools, a regression equation that could predict the high achievement of students in schools under the office of Nakhon Ratchasima Primary Education service area 5 by 3.4 percent was developed using the combination of academic administration factor (X_4) as predictor; the predicting equations in the forms of raw score and standard score were as shown below:

$$\text{(Raw score)} \quad Y = .024 + .349(X_4)$$

$$\text{(Standard score)} \quad Z_y = .184(ZX_4)$$

Keywords: High academic achievement, Administrative Factors

บทนำ

เป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษาคือ คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นภาพรวมของผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรทั้งในด้านความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการปฏิบัติ และควมมีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ได้กล่าวถึง การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลานานกว่า 18 ปี ที่กระทรวงศึกษาธิการ มีความพยายามที่จะปฏิรูป การศึกษาทั้งระบบ อย่างไรก็ตามการประเมินผลการปฏิรูป การศึกษา พบว่า มีหลายเรื่องที่ประสบผลสำเร็จแต่ยังมี หลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง และต่อยอด เช่นกัน อาทิ ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนต่ำ ขาดคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้งการคิด วิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานการสังเคราะห์สถานการณ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทยที่ระบุว่า ปัจจัย ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา คือ คน ระบบ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพและทางสังคม รวมทั้งทรัพยากรสนับสนุน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น. 2-3) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทุกอย่างในสถานศึกษาล้วนส่งผล ต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งวัดจากการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2559 พบว่า

คะแนนระดับประเทศยังบ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยพบว่า ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ คือ อยู่ระหว่างร้อยละ 40-49 ซึ่งเมื่อนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มาเปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับชาติพบว่า มี 52 โรงเรียนจาก 216 โรงเรียนที่มีผลการทดสอบเฉลี่ยทั้ง 5 กลุ่มสาระอยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2560, น. 2) ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน มีบริบท และสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน แต่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน ตามหลักการบริหารการศึกษา ความสำเร็จขององค์การเกิดจากปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านวิชาการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงน่าจะมีปัจจัยทางการบริหารที่ต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ

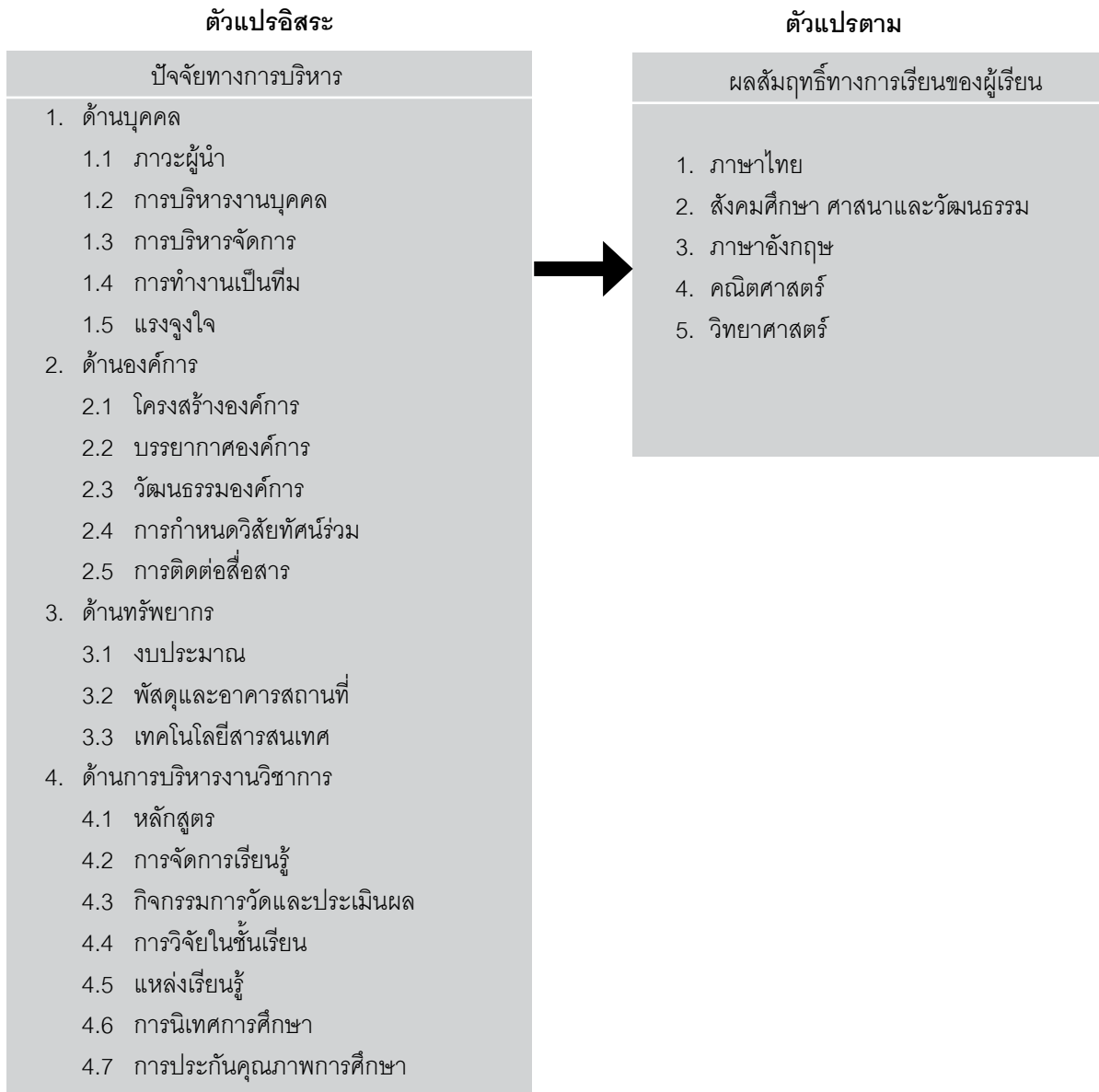
จากสภาพปัญหาดังกล่าว ประกอบกับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยทางการบริหารใดที่ส่งผลให้นักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเพื่อนำข้อค้นพบไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 และที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเองตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และที่สำคัญที่สุดคือเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
3. เพื่อศึกษาสมการพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการบริหาร และสังเคราะห์เป็นปัจจัยทางการบริหารทั้งหมด 20 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม แรงจูงใจ โครงสร้างองค์การบรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์การ การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม การติดต่อสื่อสาร งบประมาณ พัสดุและอาคารสถานที่ เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถจัดกลุ่มของปัจจัยได้ 4 กลุ่ม ส่วนตัวแปรตามคือ ผลการสอบวัดผลระดับชาติ (O-NET) จำนวน 5 วิชา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 5 วิชาสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 52 โรงเรียน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ที่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2559 สูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 52 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูฝ่ายวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูง จำนวน 104 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 52 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 52 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

- 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นครอบคลุมปัจจัยทางการบริหารทั้งสิ้น 4 กลุ่ม จำนวน 20 ปัจจัย ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความตรงของแบบสอบถามระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.910

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบ ENTER (Multiple Regression Analysis: ENTER) เพื่อคัดเลือกปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 มีระดับการปฏิบัติตามปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านบุคคล

และปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ ส่วนระดับการปฏิบัติตามปัจจัยอยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านองค์การและปัจจัยด้านทรัพยากร

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .227$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($r = .184$)

3. ผลการศึกษาสมการพยากรณ์การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สามารถพยากรณ์การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ได้ร้อยละ 3.40 ($R = .034$) โดยสามารถสร้างสมการถดถอยระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียน จากปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ (X_4) เขียนในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{คะแนนดิบ} \quad Y = .024 + .349(X_4)$$

$$\text{คะแนนมาตรฐาน} \quad Zy = .184(ZX_4)$$

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 สามารถนำประเด็นมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนจากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความมีคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัจจัยด้านวิชาการ ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน

2. ปัจจัยด้านบุคคล เป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานบุคลากรมากกว่าด้านอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ได้นั้นต้องอาศัยผู้นำที่มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ มอบหมายงานบุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำเตียง ก่าเกลี้ยง (2556, น. 134) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยเรียงลำดับได้ดังนี้ ภาวะผู้นำ บรรยากาศ/วัฒนธรรมองค์กร วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ การจูงใจ การทำงานเป็นทีม โครงสร้าง/บริบทองค์กร การติดต่อสื่อสาร การกำหนดเป้าหมายและการใช้เทคโนโลยี/สารสนเทศตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านองค์การ เป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญต่อปัจจัยทางการ

บริหารด้านองค์การ โดยผู้บริหารจัดโครงสร้างองค์การและสายการบังคับบัญชาอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล มีสภาพแวดล้อมภายในองค์การที่เหมาะสมและเอื้อต่อการทำงาน ครูและบุคลากรในโรงเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ใช้การสื่อสารที่ชัดเจนเข้าใจง่ายแบบสองทางสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพร ประทุมพงษ์ (2556, น. 119) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการจูงใจ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4. ปัจจัยด้านทรัพยากร เป็นปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนน้อยที่สุดจากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีระดับปัจจัยด้านทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดโรงเรียนขาดการนำทรัพยากรมาใช้ให้เหมาะสม เช่น งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ขาดแคลนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในงานในด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์และโรงเรียนมีสวัสดิศุอุปกรณ์ที่ไม่ทันสมัยไม่เพียงพอต่อการใช้งานเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำเตียง ก่าเกลี้ยง (2556, น.135) ได้ศึกษา ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่าปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี/สารสนเทศ

5. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงทางบวก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้านของปัจจัยทางการบริหารกับภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์สูงเพียงด้านเดียว ที่ระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติ .01 คือ ปัจจัยด้านบริหารงานวิชาการ แสดงให้เห็นว่า ถ้าปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นระดับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้จัดการศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารงานงานวิชาการโดยให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง และจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเคร่งครัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 3-8) และได้รับการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554, น. 2) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมชัย สโรบล (2550, น. 144) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พบว่า ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาโดยค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรสาเหตุต่อปัจจัยการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยการจัดองค์การ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองตามขั้นตอน PLC ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา รวมทั้งส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เกิดความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละรายวิชา

1.2 ในด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนด้วยกันเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในสังกัดให้สูงขึ้น และมอบหมายโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงควรจัดสถานที่ให้เป็นแหล่งวิทยากรให้ความรู้และบริการชุมชนเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพพบปะทบทวนของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในการบริหารจัดการในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

2.2 ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นปัจจัยที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของนักเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเจาะลึกด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คำเตียเง์ ก้าเกลี้ยง. (2556). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)*.

- เปรมชัย สโรบล. (2550). *ปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*. (วิทยานิพนธ์ดุสิตุบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วุฒิพร ประทุมพงษ์. (2556). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). *ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ* (วิทยานิพนธ์ดุสิตุบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559* สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2560, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2559.pdf

การศึกษบทบาทการนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

A Study the Role of School Administrator on Internal Supervision under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

วิไลลักษณ์ ป้องญาดี^{1,*} และประหยัด ภุมิโคกรักษ์²
Wilailuck Pongyat^{1,*} and Prayad Bhoomkhokrak²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์การนิเทศภายใน เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายใน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 140 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบบเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้การทดสอบค่าสถิติ F-test วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และการพรรณนา พบว่า

1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดแนะนำดำเนินงานในหน่วยงาน และด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ
2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
M.Ed. Student in Educational Administration Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
Faculty of Humanities and Social Sciences. Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima
30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: earlychild2014@hotmail.com

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาได้ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลายเช่น การสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้

โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน

โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ ควรกระทำภายใต้กรอบของหลักสูตร มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ให้คำแนะนำเมื่อครูมีปัญหาจากการใช้หลักสูตร กำหนดนโยบายการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานภายในสถานศึกษา กำหนดกิจกรรมตามนโยบายจากส่วนกลาง และติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: บทบาท การนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the role of school administrators on internal supervision, to compare the role of school administrators on internal supervision and to analyze schools' sizes and to promote to the role of school administrators on internal supervision under Nakhon Ratchasima Primary educational Service Area office 5.

The sampling group was 140 schools under Nakhon Ratchasima primary educational service area office 5 by stratified random sampling.

The instruments for data collection were a questionnaire analyzed to find mean and standard deviation while variance was analyzed with F-test and structured interview was analyzed with frequency distribution, percentage and descriptive statistics. The findings revealed that.

1. Role of supervisory of educational institution administrators in overall were at a high level. Morale creation and encouragement of teachers were the highest followed by suggestion on in-house operation and teacher development respectively.

2. Comparing role of supervisory performance of education institution administrators by school size in overall, the researcher found it different. When considering by aspect, the results indicated that they were distinct with statistical significance at .05.

3. Creating guidelines of promoting supervisory performance role of educational institution administrators, the researcher considered results of investigating approaches of promoting supervisory performance role of the educational institution administrators by school size as follows

For small size school, should arrange a meeting with teacher along with educational institution committee and community to manage resources in developing curriculum properly. Furthermore, there should be monitoring, evaluating and assessing learners in order to evaluate curriculum quality. A quality library should be established; such as, e-learning in learning should be promoted with various processes i.e. teaching in mixed classes, implementing ICT for learning.

For middle size school, should allocate budgets by head of students in order to purchase materials and equipment for curriculum development. Moreover, there should be suggestion on instructional activities to be consistent with indicators of the curriculum and allocation of budget for teachers in each proposed program or activity. Plus, personnel should be development to have knowledge and to understand about instructional skills.

For large size school, the administrators should promote teachers to participate in development the curriculum and its implementation which should be conducted under curriculum framework. Additionally, there should be monitoring results periodically, giving advices when teachers have problems from implementing the curriculum, and determining the policy about purchasing or developing library, equipment and tools, laboratory, and workshop inside the educational institution. Finally, activities should be arranged according to the central policy with systematic assessment and analysis of supervisory performance.

Keywords: Role, Supervision, School Administrator

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาถือเป็นหน้าที่ที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ปรับปรุงความสามารถในการสอนของครู ทั้งนี้คุณภาพของการเรียนการสอนไม่ได้ขึ้นอยู่กับครูเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับผู้นิเทศ ซึ่งในสถานศึกษาผู้ที่มีหน้าที่นิเทศครูโดยตรงนั้นคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารและการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศครูอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมและพัฒนาครู การให้กำลังใจ เป็นต้น (สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 207)

ผลจากการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา รอบที่ 3 เพื่อรับรองการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ภาพรวมในบทสรุปของผู้บริหาร ได้มีข้อเสนอแนะในด้านการนิเทศ เช่น ผู้บริหารยังขาดการ

นิเทศ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหารจะต้องทำการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนครูที่ต้องทำงานหนัก ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูไปอบรม ส่งเสริมงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างจริงจัง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้คุณภาพของจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ให้เป็นที่ยอมรับและมีคุณภาพตามมาตรฐานต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจัดทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนำข้อมูลจากการผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

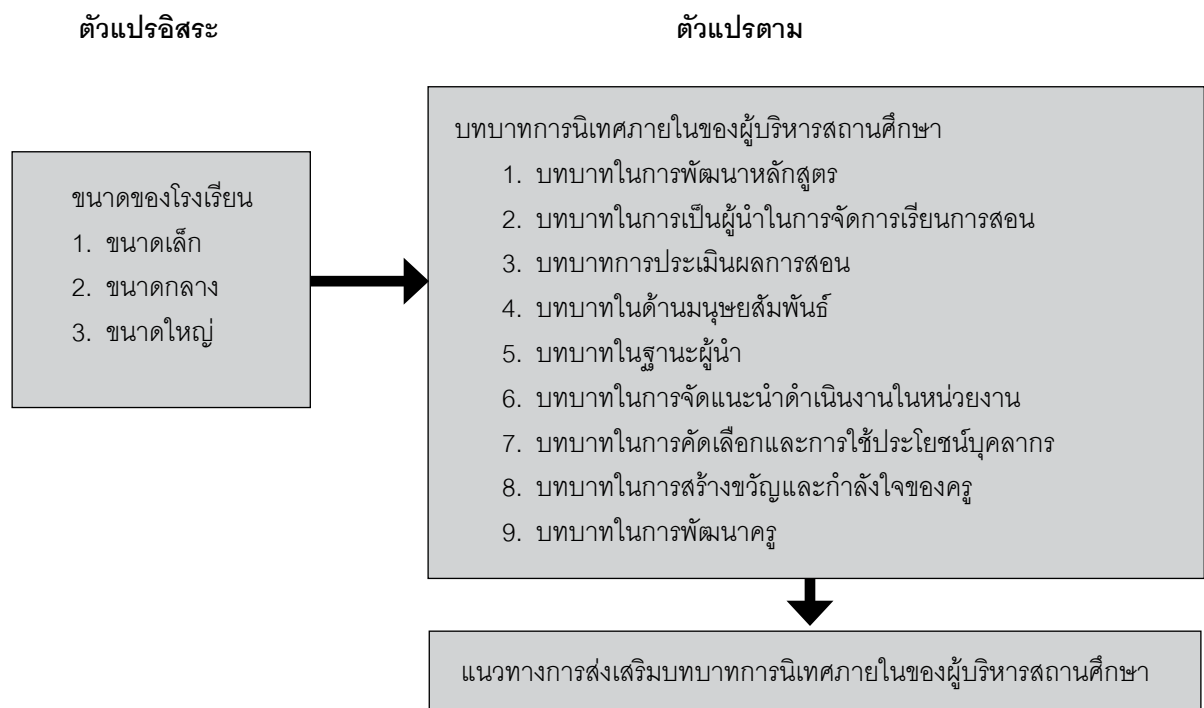
ต่อไป ทั้งนี้โรงเรียนการแบ่งขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จากข้อมูลที่ได้มีการกำหนดไว้ในคู่มือการกรอกข้อมูลประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แบ่งโรงเรียนได้เป็น 4 ขนาดตามจำนวนนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301-500 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน 501 คนขึ้นไป แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีบริบทที่คล้ายคลึงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ผู้วิจัยจึงได้รวมโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเข้าด้วยกันทำให้การแบ่งขนาดโรงเรียนของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-120 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121-300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548, น. 67-78) และ (Wiles and John T, 1967, pp. 261-267) ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 220 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 128 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 81 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 11 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 140 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 81 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 52 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบบเป็นสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยนัด วัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์ ทำการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยการจดบันทึกและการบันทึกเสียง ซึ่งมีการขออนุญาตในการบันทึกเสียงทุกครั้งที่มีการสัมภาษณ์ จากนั้นสรุปอีกครั้งทันทีที่สิ้นสุดการสัมภาษณ์

เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์มี ดังนี้

1. นักวิชาการทางการศึกษาหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย

2. ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. บุคลากรทางการศึกษาระดับเขตพื้นที่รับผิดชอบงานนิเทศ

4. ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป

จากนั้นคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 1 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน และครูวิชาการ จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 1 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมครูวิชาการ จำนวน 3 คน ครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ขนาดกลาง จำนวน 1 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน รวมครู จำนวน 3 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้นจำนวน 12 คน

แบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกที่ตอบแบบสอบถาม และนำด้านที่มีความแตกต่างกันมาใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และด้านที่มีความแตกต่างกันคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการสอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้การทดสอบค่าสถิติ F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวม นำข้อความที่ได้มาจัดกลุ่มคำที่เป็นประเด็นเดียวกัน ทำการอ่านซ้ำทบทวนข้อความทั้งหมด

จับข้อความที่สัมพันธ์กันในแต่ละประเด็น และตัดข้อความที่ไม่จำเป็นออกไป และแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ จากนั้นเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.79) โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือด้านการจัดและนำดำเนินงานในหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.73) และด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการสอน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.67)

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีบทบาทการนิเทศภายใน โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จากการเปรียบเทียบ บทบาทการนิเทศภายในทั้ง 9 ด้าน โดยได้นำข้อที่มีความแตกต่างกันของแต่ละด้านมาใช้ในการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการสอน โดยมีแนวทางส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.1.1 การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม (ร้อยละ 91.67) จัดระบบและกลไกในการระดมทรัพยากรที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสมโปร่งใส มีแผนการนำทรัพยากรไปใช้อย่างชัดเจนเพื่อพัฒนาสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ (ร้อยละ 75.00) และโรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร (ร้อยละ 100) แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้พัฒนาหลักสูตร (ร้อยละ 91.67)

3.1.2 การแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขนาดเล็ก จัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร (ร้อยละ 91.67) การนำหลักสูตรไปใช้ ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลกับครูผู้สอนผู้ที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ (ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลาง ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร (ร้อยละ 75.00) จัดให้มีการประชุมให้คำแนะนำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร (ร้อยละ 66.67)

3.2 ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน

3.2.1 การจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ (ร้อยละ 91.67) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม

(ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลางจัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ (ร้อยละ 100) จัดทำบัญชีข้อมูลวัสดุ ครุภัณฑ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งาน (ร้อยละ 83.33)

3.2.2 การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่นการสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล (ร้อยละ 91.67) แลกเปลี่ยนเทคนิค วิธีการ การจัดการสอนกับครูเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลาง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน (ร้อยละ 83.33) ให้ขวัญและกำลังใจครูที่ปฏิบัติงานและทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ (ร้อยละ 75.00)

3.3 ด้านการประเมินผลการสอน

3.3.1 การจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก ติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป (ร้อยละ 91.67) ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์และสรุปผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 83.33) และโรงเรียนขนาดกลาง เอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู (ร้อยละ 83.33) กำหนดให้ครูผู้สอนวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 66.67)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดแนะนำดำเนินงานในหน่วยงาน และด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลการสอน

2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทการนิเทศภายใน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยนำด้านที่มีความแตกต่างกัน มาใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งด้านที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร, การแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร) ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน (การจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู, การสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการสอนของครู) และด้านการประเมินผลการสอน (การจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้) ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.1.1 การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ทั้งนี้โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามกฎระเบียบของการเงินและงบประมาณ

3.1.2 การแนะนำ และเป็นທີ່ปรึกษา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร และในการนำหลักสูตรไปใช้ ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลกับครูผู้สอนผู้ที่ให้นำหลักสูตรไปใช้ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้และโรงเรียนขนาดกลาง ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรกระทำภายใต้กรอบของหลักสูตร มีการติดตามผล การใช้หลักสูตรเป็นระยะ ให้คำแนะนำเมื่อครูมีปัญหาจากการใช้หลักสูตร และสรุปผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อการพัฒนาต่อไป

3.2 ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน

3.2.1 การจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพเพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้และโรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ และจัดทำบัญชีข้อมูลวัสดุ ครุภัณฑ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งาน และโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรกำหนดนโยบายการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการโรงฝึกงานภายในสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาและดำเนินการจัดหาและพัฒนาให้พร้อมรับการใช้งาน

3.2.2 การสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการสอนของครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การไว้

ระบบการเรียนการสอนทางไกล และโรงเรียนขนาดกลาง ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการการเรียนการสอน และให้ขวัญและกำลังใจครูที่ปฏิบัติงานและทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามนโยบายทางการศึกษาจากส่วนกลาง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการโครงการ/กิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและวางแผนโครงการ/กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา

3.3 ด้านการประเมินผลการสอน

3.3.1 การจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป และนำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียน และโรงเรียนขนาดกลาง ควรติดตามให้มีการประเมินผลการสอน และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ วางแผนการดำเนินการประเมินผล และศึกษาทำความเข้าใจหลักในการประเมินผล วิธีการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. ระดับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งจากการเข้าร่วมประชุม อบรมรวมทั้งการศึกษาดูงาน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล โตโคสูง (2554, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับบทบาทการนิเทศภายในตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา ศิริพัฒนากุล (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทการนิเทศภายในมากกว่าขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีความหลากหลายของผู้เรียน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และในเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 28 ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรว่า หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะที่หลากหลาย จัดให้เหมาะสมกับแต่ละระดับเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัย และศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 8-10) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภารัตน์ พนานุสรณ์ (2557, น. 102) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายใน พบว่า การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็กควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน และแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนขนาดใหญ่ควรใช้กระบวนการ PLC มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ แนวทางการส่งเสริม

บทบาทการนิเทศที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ให้เข้าบริบทซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลี้ยง ทูมทอง (2557, น. 167-168) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการดำเนินการเป็นระบบระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป

บทบาทการนิเทศภายในเกี่ยวกับการแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดให้มีการติดตามวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร ในโรงเรียนขนาดกลาง ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตรและโรงเรียนขนาดใหญ่ การนำหลักสูตรไปใช้ ควรกระทำภายใต้กรอบของหลักสูตร มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ให้คำแนะนำเมื่อครูมีปัญหาจากการใช้หลักสูตร และสรุปผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาต่อไป

บทบาทในการจัดสรรห้องสมุด เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ในโรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอขอทั้งนี้โรงเรียนขนาดใหญ่ ควรกำหนดนโยบายการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ภายในสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดซื้อ/พัฒนาห้องสมุด เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

บทบาทในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ในโรงเรียนขนาดกลาง ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน และโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกิจกรรมตามนโยบายจากส่วนกลาง และส่งเสริมให้ครูดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

บทบาทในการจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนขนาดเล็ก ควรติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป โรงเรียนขนาดกลาง ควรเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และกำหนดให้ครูผู้สอนวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และในโรงเรียนขนาดใหญ่ ควรติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจปริมาณงาน จำนวนเล่มของเอกสาร และวัสดุที่ต้องการใช้ ให้ดำเนินการจัดซื้อตามขั้นตอนรวมถึงให้มีการประชุมวางแผนร่วมกัน กับคณะครูภายในโรงเรียน เพื่อบริหารทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการดำเนินงานการนิเทศภายใน ในแต่ละด้านและที่เป็นรายชื่อ โดยเฉพาะข้อที่ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายใน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาและ ผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยสำรวจปริมาณงาน จำนวนเล่มของเอกสาร และวัสดุที่ต้องการใช้ ให้ดำเนินการจัดซื้อตามขั้นตอนพัสดุ ให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในโรงเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม

1.2.2 ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีบทบาทในการจัดสรรห้องสมุด อุปกรณ์เครื่องมือช่าง ห้องปฏิบัติการ และ โรงฝึกงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครู โดยจัดให้มี

ห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม สื่อ ห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แก่นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม

1.2.3 ด้านการประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดให้มีการวิเคราะห์สรุปผลการจัดการเรียนรู้ของครู โดยติดตามให้มีการประเมินผล และให้วิเคราะห์ผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงต่อไป

1.2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน โดยการใช้คุณธรรมจริยธรรม ที่ผู้บริหารมี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้กำลังใจ และการชมเชยครูที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ

1.2.5 ด้านบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการปรับวิธีการทำงานให้เข้ากับสถานการณ์ โดยการติดตามนโยบายจากส่วนกลาง แล้วนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เหตุการณ์ รวมทั้งบริบทของสถานศึกษา มีความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยศึกษาเทคนิควิธีในการปฏิบัติงานให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

1.2.6 ด้านการแนะนำดำเนินงานในหน่วยงาน ควรมีบทบาทในการนำผลจากการติดตามการดำเนินงานมาใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน โดยมีการจัดประชุมครูเพื่อชี้แจงผลจากการติดตามการดำเนินงาน ในช่วงที่ผ่านมา วางแผนการนำผลการดำเนินงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางาน ดำเนินงานตามแผนการพัฒนา และควรมีการติดตามประเมินผลการปรับและพัฒนางาน ผู้บริหารควรมีทางเลือกในการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การใช้กระบวนการ PLC การยกระดับผลสัมฤทธิ์ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอย่างเหมาะสม การปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นเลิศ (Best practice) การศึกษาดูงาน

1.2.7 ด้านการคัดเลือกและใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดให้มีการทำทะเบียนประวัติข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน ให้คำแนะนำในการจัดเก็บข้อมูลบุคลากรให้เป็นปัจจุบัน

1.2.8 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการยอมรับฟังความคิดและการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักในบทบาท และอำนาจหน้าที่ของตน ใช้คุณธรรมในการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2.9 ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู โดยการขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในสถานศึกษา การขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ครูภายในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการความสำเร็จในการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*:

Curriculum Development. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : แอดทีฟ พรินท์.

ปนัดดา ศิริพัฒนากุล. (2558). *การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์* ภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด (วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).

ประภารัตน์ พนาสุวรรณ์. (2557). *บทบาทผู้บริหารในการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

ประมวล โตโคสูง. (2554). *การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7* (วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). *การนิเทศการสอน*.

กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*.

กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2554-2557.

สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2558, จาก [http://www.](http://www.onesqa.or.th/th/index.php)

[onesqa.or.th/th/index.php](http://www.onesqa.or.th/th/index.php)

Wiles, Kimballs and Lovell, T. John. (1967).

Supervision for Better to School. 6th ed.

Englewood Cliffs, N.J : Prentice-Hall.

ผลการใช้รูปแบบ SPASA เพื่อเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู

Effect of Using SPASA Model to Enhance Growth Mindset for Undergraduate Teacher Professional Students

ธนะดี สุริยะจันทร์หอม^{1,*} และ อารยา ปิยะกุล²
Thanadee Suriyachanhom^{1,*} and Araya Piyakun²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซต 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซต ระยะก่อน หลัง และระยะติดตามผล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ โปรแกรมการฝึกอบรมตามรูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซต (SPASA) และแบบวัดโกรว์ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measure MANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนโกรว์ มายด์เซตก่อนเข้าร่วมโปรแกรมตามหลักสูตรในระดับ GM4 ($\bar{X} = 4.73$) หลังจากเข้าร่วมมีคะแนนอยู่ในระดับ GM5 ($\bar{X} = 5.28$) และหลังการเข้าร่วม 1 เดือนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ GM5 ($\bar{X} = 5.53$) เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมตามรูปแบบ สูงกว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมตามรูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีโกรว์ มายด์เซต หลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบและระยะติดตามผล 1 เดือน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: โกรว์ มายด์เซต รูปแบบ SPASA นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู

ABSTRACT

This study is a Mixed Method research. The purposes of this study were: 1) to study effects of using the enhancing growth mindset model in the period of pre-, post- and follow-up after 1 month, and 2) to compare the effects in the period of pre, post and follow-up after 1 month. A Sample of 10 cases were drawn from undergraduate teacher professional students of Chiang Mai Rajabhat University using multi-stage random sampling method. Instruments were include of the Training Program according to Enhancing Growth Mindset

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44000
Ph.D., Student in Education Psychology, Mahasarakham University, Mahasarakham 44000, Thailand

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44000

Faculty of Education, Mahasarakham University, Mahasarakham 44000, Thailand

* Corresponding author, e-mail: fonthanadee@gmail.com

Model and Growth mindset Inventory Test. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and One Way Repeated Measure MANOVA. The findings indicated that Growth Mindset after joining the program was higher than before joining the program statistically significance at the .05 level, however, it was not different between post- and follow-up the program.

Keywords: Growth Mindset, SPASA Model, Undergraduate Teacher Professional students

บทนำ

ความคิด ความเชื่อส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมองและทัศนคติของบุคคลต่อการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องพัฒนาตนทั้งศักยภาพในการเรียน และความรับผิดชอบต่อตนเอง เนื่องจากการเรียนที่มีเนื้อหาที่ซับซ้อน หลากหลาย และงานที่มีความยากมากขึ้น (วิจารณ์ พานิช, 2557) นักศึกษาจึงต้องรักษาแรงจูงใจในการเรียน หมั่นฝึกฝน แม้ว่าบทเรียนจะยาก หรือพบกับปัญหาและอุปสรรค นักศึกษาต้องคงความมุ่งมั่นในการเรียนและพยายามแก้ไขความผิดพลาด นักศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าวว่าเป็นบุคคลแบบโกรว์ มายด์เซต (Growth Mindset) เป็นบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อต่อสติปัญญาและศักยภาพของตนว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ให้ความสำคัญกับเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ อีกทั้งมีความเชื่อในความพยายามว่าทุกคนถ้าได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ การเรียน การได้รับการชี้แนะที่ดี จะสามารถเปลี่ยนแปลงความสามารถให้ดีขึ้นได้ และมีความสามารถคืนกลับสู่สภาวะปกติได้ (Resilient) เมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรค (Dweck, 2007a; 2009; 2010b)

ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษา คือ การที่นักศึกษายกยอเรียนบทเรียนที่มีความยาก ความซับซ้อน แต่ผลกลับไม่ได้เป็นไปอย่างที่คาดหวัง นักศึกษาบางคนผิดหวังในการเรียนและรู้สึกท้อแท้กับผลการเรียน ทำให้นักศึกษารู้สึกหมดหวังในการศึกษา การมองความพยายามว่าเป็นหนทางสู่ความสำเร็จนั้นเป็นความคิด และความเชื่อที่บั่นทอนแรงจูงใจในการเรียนเมื่อนักศึกษายกยออย่างมาก แต่กลับก้าวหน้ำได้เพียงเล็กน้อยทำให้นักศึกษารู้สึกล้มเหลวและไม่เห็นคุณค่าของความพยายาม (Dweck, 2000) ในขณะที่นักศึกษาที่มีความเชื่อแบบโกรว์ มายด์เซต จะมองความพยายาม

เป็นเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ (Learning Goals) และมองเห็นถึงโอกาสดีที่ได้ผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากความล้มเหลว เพื่อเริ่มต้นพยายามใหม่อีกครั้ง (Mangels, Butterfield, Lamb, Good, & Dweck, 2006)

การพัฒนานักศึกษาให้เกิดความคิด ความเชื่อแบบโกรว์ มายด์เซต เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนที่มากขึ้น ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโกรว์ มายด์เซต สามารถทำได้โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมองกับการเรียน และกลยุทธ์ในการเรียนเพื่อสร้างความคิด ความเชื่อว่าการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมอง รวมถึงความสามารถและทักษะต่างๆ ก็สามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ Esparza, Shumow & Schmidt (2014) อีกทั้งการให้ความเชื่อเกี่ยวกับสติปัญญามีผลต่อการประสบความสำเร็จในการเรียน โดยผู้เรียนที่มีความเชื่อว่สติปัญญาเป็นสิ่งที่ดัดแปลงได้ (Incremental Theorists) มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการตั้งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้และคิดว่าความล้มเหลวเป็นโอกาสที่จะได้รับผลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น Mangels, Butterfield, Lamb, Good & Dweck (2006) ซึ่งในการพัฒนารูปแบบ SPASA ได้ทำการสังเคราะห์จากทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เน้นในเรื่องปรับความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งทฤษฎีและเทคนิคในการตั้งเป้าหมายมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซตที่เหมาะสม

จากเหตุผลข้างต้น การสร้างความคิด ความเชื่อแบบโกรว์ มายด์เซต จึงสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูที่จะต้องมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์เฉพาะของตนเพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดสู่นักเรียน จึงจำเป็นที่จะต้องมึลักษณะรักในการเรียนรู้ มีแรงจูงในการเรียน การทำงาน

(Henderlong & Lepper, 2002) ซึ่งตรงกับลักษณะของครูเพื่อศิษย์ที่ วิจารณ์ พาณิช (2555) เสนอว่าครูเองจะต้องมีความเชื่อในศักยภาพของตนเองก่อนว่า ศักยภาพความสามารถทางปัญญานั้นสามารถพัฒนาได้โดยการฝึกฝน การทำแบบฝึกหัดที่ทำลายต่อความสามารถ และเมื่อพบปัญหาและอุปสรรคก็อาศัยความเพียรพยายามในการคิดวิธีการแก้ไขปัญหานั้น จนเกิดการเรียนรู้กระบวนการปรับเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาครูเพื่อให้เป็นไปตามลักษณะของครูที่ดี ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาผลการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซตสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนานักศึกษาครู ให้เป็นครูรุ่นใหม่ที่เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซตสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู ระยะ ก่อน หลัง และระยะติดตามผลหลังการใช้รูปแบบ 1 เดือน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซตสำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู ระยะ ก่อน หลัง และระยะติดตามผลหลังการใช้รูปแบบ 1 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซตสำหรับนักศึกษาหลักสูตร วิชาชีพครู มี 5 ขั้นตอน (SPASA)

1. การวิเคราะห์ตนเอง (Self-Analysis)
2. วางแผนกำหนดเป้าหมาย (Plan for Goal)
3. ปฏิบัติการและขจัดอุปสรรค (Action and remove barriers)
4. สะท้อนด้วยตนเอง (Self-Reflection)
5. ประยุกต์สู่ชีวิตจริง (Apply to real life)

ตัวแปรตาม

โกรว์ มายด์เซต ประกอบด้วย

1. เชื่อว่าความสามารถทางปัญญาพัฒนาได้
2. การต้อนรับความท้าทาย
3. การยืนหยัดแม้เผชิญกับความพ่ายแพ้
4. การมองว่าความพยายามทำให้เกิดการเรียนรู้
5. การเรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์
6. การหาบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ คณะครุศาสตร์ปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น 5,494 คน (สารสนเทศอุดมศึกษา, 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) โดยผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากรายชื่อมหาวิทยาลัยโดยใช้มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยในการสุ่ม (Cluster Random Sampling) จับสลากระดับชั้นปีการศึกษา และ จับสลากสาขาวิชา โดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) ได้สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา โดยสุ่มอย่างง่าย โดยทำการจับสลากรายชื่อนักศึกษาขึ้นมา 10 คน เพื่อเข้าสู่โปรแกรมการฝึกอบรมตามรูปแบบ SPASA

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 โปรแกรมฝึกอบรมตามรูปแบบ SPASA เพื่อเสริมสร้างโกรว์ มายด์เซต ซึ่งประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ตนเอง (Self-Analysis) ขั้นที่ 2 วางแผนกำหนดเป้าหมาย (Plan for Goal) ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการและขจัด

อุปสรรค (Action and remove barriers) ขั้นที่ 4 สะท้อนด้วยตนเอง (Self-Reflection) ขั้นที่ 5 ประยุกต์สู่ชีวิตจริง (Apply to real life) มาจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเทคนิคทางจิตวิทยา

2.2 แบบวัดโกรว์ธ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระดับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ คือ ระดับ 1-6 หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างมาก จนถึง เห็นด้วยมากที่สุด (Strongly disagree-Strongly Agree) แบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบรวมทั้งหมด 92 ข้อ ในการแบ่งระดับในการให้คะแนนในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การแบ่งระดับการให้คะแนนและการแปลความหมายจากแบบวัดมายด์เซต Mindsetwork (2002)

2.3 สมุดบันทึก สำหรับนักศึกษาเขียนบรรยายหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง โดยกำหนดประเด็นให้นักศึกษาเขียนบรรยายเกี่ยวกับ ความเชื่อ ความรู้สึก การประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน และ ข้อคิดที่ได้หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยแจ้งข้อตกลงเบื้องต้น วัตถุประสงค์ และประโยชน์ให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบพร้อมลงชื่อในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมกับให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดโกรว์ธ มายด์เซตก่อนการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมตามรูปแบบ SPASA

3.2 ผู้วิจัยทำการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมตามรูปแบบ SPASA กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที (ไม่รวมการปฐมนิเทศและบทปัจฉิมนิเทศ) โดยเมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะกำหนดหัวข้อให้นักศึกษาเขียนการสะท้อนคิดลงในสมุดบันทึก

3.3 เมื่อสิ้นสุดการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม ผู้วิจัยทำการวัดระดับโกรว์ธ มายด์เซตของนักศึกษากลุ่มทดลองอีกครั้ง และให้นักศึกษากลุ่มทดลองเขียนอนุทินถึงการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ประทับใจและข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมตลอด 16 ครั้ง

3.4 หลังจากการปัจฉิมนิเทศ 1 เดือน ผู้วิจัยให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดโกรว์ธ มายด์เซต อีกครั้ง (follow-up) เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบความคงทน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากแบบวัดโกรว์ธ มายด์เซต โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโกรว์ธ มายด์เซต ก่อน หลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measurement MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ธ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระดับ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระดับมีระดับโกรว์ธ มายด์เซต (GM) ก่อนการใช้โปรแกรมฝึกมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.21 หลังการใช้โปรแกรมฝึกมีค่าเฉลี่ยที่ $\bar{X} = 5.28$, S.D. = 0.36 และหลังเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม 1 เดือน มีค่าเฉลี่ยที่ $\bar{X} = 5.54$, S.D. = 0.29

2. ผลการเปรียบเทียบโกรว์ธ มายด์เซต ก่อน หลัง และ ระยะติดตามผล การใช้รูปแบบ การเสริมสร้างโกรว์ธ มายด์เซต พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ธ มายด์เซต (Posttest: 2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้รูปแบบ (Pretest: 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนระยะติดตามผล (Follow: 3) สูงกว่าคะแนนก่อนใช้รูปแบบ (Pretest: 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนระยะติดตามผล (Follow: 3) สูงกว่าคะแนนหลังใช้รูปแบบ (Posttest: 2) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเจลีโยโกรวิธ มายด์เซต ก่อน หลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้าง โกรวิธ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู และ หลังการใช้รูปแบบ 1 เดือน ด้วยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measure MANOVA)

ตัวแปร	ช่วงเวลาที่เปรียบเทียบ		ผลต่างของคะแนนเจลีโย (I-J)	P-value
	(I) Time	(J) Time		
Growth Mindset	1	2	-.549	.042
	1	3	-.803	.029
	2	3	-.254	.730

ผลการเปรียบเทียบโกรวิธ มายด์เซต ก่อน หลัง และ ระยะติดตามผล จำแนกตามองค์ประกอบ สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มองค์ประกอบที่พัฒนา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ต่อบริการความท้าทาย องค์ประกอบที่ 4 มองว่าความพยายามทำให้เกิดการเรียนรู้ และ องค์ประกอบที่ 5 เรียนรู้จากคำวิพากษ์วิจารณ์ มีคะแนนหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรวิธ มายด์เซต (Posttest: 2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้รูปแบบ (Pretest: 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบองค์ประกอบที่ 1 เชื่อว่าความสามารถทางปัญญาพัฒนาได้ องค์ประกอบที่ 3 ยืนหยัดแม้เผชิญกับความพ่ายแพ้ และ องค์ประกอบที่ 6 หาบทเรียนและแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของคนอื่น มีคะแนนหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรวิธ มายด์เซต (Posttest: 2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้รูปแบบ (Pretest: 1) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 กลุ่มองค์ประกอบที่พัฒนาโดยอาศัยระยะเวลา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1, 4, 5 และ 6 มีคะแนนหลังใช้รูปแบบ 1 เดือน (Follow: 3) สูงกว่าคะแนนก่อนใช้รูปแบบ (Pretest: 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบที่ 2 และ 3 มีคะแนนหลังใช้รูปแบบ 1 เดือน (Follow: 3) สูงกว่าคะแนนก่อนใช้รูปแบบ (Pretest: 1) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 กลุ่มองค์ประกอบที่ไม่ตอบสนอง ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 มีคะแนนหลังใช้รูปแบบ 1 เดือน (Follow: 3) สูงกว่าคะแนนหลังใช้รูปแบบ (Posttest: 2) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลการเสริมสร้างโกรวิธ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู ผู้วิจัยอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรวิธ มายด์เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูมีระดับโกรวิธ มายด์เซตสูงขึ้น หลังเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการส่งเสริมโกรวิธ มายด์เซต และมีระดับโกรวิธ มายด์เซตหลังเข้าร่วมกิจกรรม และระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก รูปแบบการเสริมสร้างโกรวิธ มายด์เซตในแต่ละขั้นตอนได้สังเคราะห์จากองค์ประกอบที่สำคัญของโกรวิธ มายด์เซต อีกทั้งกิจกรรมตามรูปแบบฝึกอบรมที่เน้นไปในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับความคิด ความเชื่อมีจำนวน 16 ครั้ง ซึ่งที่มากพอที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงความเชื่อของนักศึกษาให้มีแนวโน้มไปในลักษณะของโกรวิธ มายด์เซต ซึ่งสอดคล้องกับที่ Dweck (2006) ได้พัฒนาการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียน การอบรมนี้สอนให้ผู้เรียนเกี่ยวกับโกรวิธ มายด์เซต รวมถึงวิธีการประยุกต์ใช้ใน

การเรียนรู้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับโกรว์ มายด์ เซต ทั้งหมดติดต่อกัน 8 รอบ มีผลที่เกิดขึ้นจริง คือ นักเรียน ที่เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความเชื่อ รู้สึกว่าหลุด ออกจากจากความเชื่อที่บั่นทอนทำให้ค้นพบพลังสมองที่ แท้จริงและเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานให้สำเร็จ

1.1 ผลการสังเคราะห์การสะท้อนคิดของ นักศึกษาที่ทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างโกรว์ มายด์ เซต สำหรับนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครู ดังนี้ จากข้อมูลเชิง คุณภาพ พบว่า นักศึกษาครูที่เข้าร่วมรูปแบบการเสริมสร้าง โกรว์ มายด์ เซต ทั้ง 5 ชั้น (SPASA) มีความคิด ความเชื่อที่ เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะโกรว์ มายด์ เซตมากขึ้น จากการบันทึกการสังเกตระหว่างการทำกิจกรรม พบว่าก่อน การทำกิจกรรม นักศึกษา ร้อยละ 80 ยังมีความเชื่อแบบ ฟิกซ์ มายด์ เซต แต่เมื่อได้รับการเข้าร่วมรูปแบบการเสริม สร้างโกรว์ มายด์ เซต ตั้งแต่กิจกรรมที่ 3 นักศึกษาเริ่มมีการ เปลี่ยนแปลงความคิดและความเชื่อ โดยสังเกตจากการจด บันทึกของนักศึกษา “การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เรียนรู้ ว่าเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ไม่มีจริงคะ เพราะดิฉันเป็นคนไม่ค่อย เชื่อมั่นในตัวเองว่าจะทำได้ แต่พอได้ทำกิจกรรมทำให้ เปลี่ยนความคิดไปจากเดิมไปมาก ไม่มีอะไรที่เราทำไม่ได้ จริงๆ เพียงแต่เราต้องเปลี่ยนความเชื่อของเราใหม่ ทุกอย่าง ที่เรารวามั่นเป็นไปไม่ได้ก็จะเป็นไปได้ ทำให้ตัวเองเกิดการ พัฒนาที่ดีขึ้น” นอกจากความคิดความเชื่อที่เปลี่ยนแปลง ไปในทางของโกรว์ มายด์ เซตแล้ว นักศึกษายังเห็น ความสำคัญของการต้อนรับความท้าทาย “ได้เรียนรู้ เกี่ยวกับคำว่าโอกาส ถ้ามีโอกาสเข้ามาแล้วเรากลับปฏิเสธ ก็เท่ากับว่าปิดกั้นความรู้ใหม่ ๆ ของตนเอง เพื่อจะได้ เพิ่มเติมความรู้ให้แก่ตนเองและสามารถนำไปสอนคนอื่น ๆ ได้” และได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จากความผิดพลาด และคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นไว้ว่า “การเรียนรู้ความ ผิดพลาด ไม่หยุดก้าวตามฝัน ถึงแม้จะล้มสักกี่ครั้ง ชีวิต ยังไม่สิ้นก็ต้องก้าวต่อไป อนาคตที่สดใสกำลังรออยู่ ความ ล้มเหลว คือ บทพิสูจน์ความอดทน ความพยายาม การลอง ทำในสิ่งต่าง ๆ จะทำให้เรารู้ตัวตนและหนทางที่ใช่ที่สุด” และ “ขอบคุณคำตำหนิ ที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดความ พยายามและไม่ยอมแพ้ ”

2. การเปรียบเทียบโกรว์ มายด์ เซต ก่อน หลัง และ ระยะเวลาติดตามผล เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ รายองค์ประกอบ สามารถจัดกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มองค์ประกอบที่พัฒนา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่ 4 และ องค์ประกอบที่ 5 พบว่า นักศึกษาครูมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยเน้นการ ปฏิบัติกิจกรรมที่ทำทนายและต้องอาศัยความพยายาม อีกทั้งระหว่างการดำเนินกิจกรรมในทุกครั้ง ผู้วิจัยได้เปิด โอกาสให้นักศึกษาได้วิพากษ์วิจารณ์งานของตนเองและ งานของเพื่อน ผู้การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ในแง่บวก เพื่อให้เห็นประโยชน์ของการสะท้อนคิดว่าก่อให้เกิดการ ปรับปรุงผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haimovitz, Wormington & Corpus (2011) ที่ศึกษาเรื่อง อันตราย ของมายด์เซต: การพยากรณ์ความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับ สถิติปัญญาและการเปลี่ยนแรงจูงใจ พบว่า สิ่งที่ทำให้ แรงจูงใจของนักเรียนมีความแตกต่างกันมีอยู่สองปัจจัย คือ ความคิดความเชื่อแบบทฤษฎีเพิ่มเติม นักเรียนมี ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสถิติปัญญาของตนนั้นเพิ่มขึ้นได้ และนักเรียนมีแนวโน้มแสวงหาบุคคลที่ให้เหตุผลผ่านการ ทำงานที่โรงเรียน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มองค์ประกอบที่พัฒนาแต่ต้อง อาศัยระยะเวลา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 และ องค์ประกอบ ที่ 6 พบว่า นักศึกษาครูมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีคะแนนเฉลี่ยระยะติดตามผลหลัง 1 เดือนสูงกว่า คะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากมาจาก ความคิด ความเชื่อ ของแต่ละบุคคลเกิดจากการสะสมประสบการณ์ที่ได้จาก การอบรมเลี้ยงดูของบุคคลในครอบครัว สังคมและ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังนั้น ในการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ และมุมมองในการหาบทเรียนและแรงบันดาลใจ จากความสำเร็จของผู้อื่น ต้องอาศัยระยะเวลา ซึ่งตรงกับ ที่ Dweck (2000, 2006) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงมายด์เซต ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ง่าย

หรือยาก การเปลี่ยนแปลงทางไกลคำว่าง่าย การเรียนรู้โดยตรงไปตรงมาเกี่ยวกับโกรว์ มายด์เซตเหมือนว่า จะทำให้บุคคลพร้อมกับความท้าทายและใช้ความพยายาม แต่การเปลี่ยนแปลงจริง ๆ เป็นสิ่งที่ยาก

กลุ่มที่ 3 กลุ่มขององค์ประกอบที่ไม่ตอบสนองต่อโปรแกรมฝึกอบรมตามรูปแบบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 พบว่า นักศึกษาครูมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจาก การที่นักศึกษาเกิดความพยายามในการทำงานที่มีความท้าทายแล้วเกิดความผิดพลาด หรืองานล้มเหลวทำให้นักศึกษารู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง อีกทั้งยังรู้สึกว่าการงานที่ล้มเหลวนั้นเป็นสิ่งที่อาจเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าขาดความสามารถ ซึ่งตรงกับ Esparza, Shumow & Schmidt (2014) ที่อธิบายเกี่ยวกับความพยายามว่า เมื่อใช้ความพยายามสูงก็เกิดข้อขัดแย้งและเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในใจของนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นอยากเห็นความสามารถที่สูง ความพยายามสูงก็อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ แต่ความพยายามสูงก็จะตามมาด้วยการถูกมองว่าขาดความสามารถ เมื่อบุคคลเผชิญหน้ากับงานที่ยาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูให้สูงขึ้นได้ จึงควรส่งเสริมให้มีการขยายผลไปสู่ นักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามในงานวิจัยในครั้งนี้ ยังมีข้อจำกัดขององค์ประกอบกลุ่มที่พัฒนาแต่ต้องอาศัยระยะเวลา และกลุ่มที่ไม่ตอบสนองต่อโปรแกรมฝึกอบรมตามรูปแบบ ดังนั้นการนำกิจกรรมตามรูปแบบไปใช้ จึงเสนอให้ทำการวัดระดับโกรว์ มายด์เซตของนักศึกษาและเลือกจัดกิจกรรมตามรูปแบบในกลุ่มองค์ประกอบที่พัฒนา หรือ กลุ่มองค์ประกอบที่พัฒนาแต่ต้องอาศัยระยะเวลาโดยเพิ่มจำนวนกิจกรรมและระยะเวลาให้ต่อเนื่องมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ จากผลการวิจัยในภาพรวม ที่มีประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนให้นักศึกษาครูมีระดับโกรว์ มายด์เซตที่สูงขึ้น จึงมีข้อเสนอให้ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมกับครูผู้สอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาลักษณะความคิด ความเชื่อแบบโกรว์ มายด์เซตให้ครูเพื่อเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดสู่เพื่อนครูและนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- วิจารณ์ ภาณุช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตาตา.
- _____. (2557). *การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร*. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินตติ้ง แมสโปรดัก.
- สารสนเทศอุดมศึกษา. (2558). *นักศึกษารวม 2558 ภาคเรียนที่ 1 ในสถานบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตามสถานบัน กลุ่มสถาบัน เพศ ระดับการศึกษา คณะ ชื่อสาขาวิชา (จำแนกตามชั้นปี)*. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2558, จาก <http://www.info.mua.go.th/information/index.php>
- Dockterman, D., & Blackwell, L. S. (2014). *Growth Mindset in Context: Content and Culture Matter Too*. International Center for Leadership in Education. Retrieved Nov 11, 2015, from <http://www.leadered.com/pdf/GrowthMindset.pdf>
- Dweck, C. S. (2000). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development*. Philadelphia: PA.
- _____. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Random House.
- _____. (2007a). Boosting achievement with messages that motivate. *Education Canada*, 47(2), pp. 6-10.
- _____. (2007b). The secret to raising smart kids. *Scientific American*, 18(6), pp. 36-43.

- Dweck, C. S. (2009). Mindsets: Developing talent through a growth mindset. *Olympic Coach*, 21(1), pp. 4-7.
- _____. (2010a). Even geniuses work hard. *Educational Leadership*, 68(1), pp. 16-20.
- _____. (2010b). Mind-sets. *Principal Leadership*, 10(5), pp. 26-29.
- _____. (2014). *Mindsets and math/science achievement*. New York: Carnegie
- Esparza, J., Shumow, L., & Schmidt, J. A. (2014). Growth Mindset of Gifted Seventh Grade Students in Science. *NCSSSMST Journal*, 19(1), pp. 6-13.
- Haimovitz, K., Wormington, S. V., & Corpus, J. H. (2011). Dangerous mindsets: How beliefs about intelligence predict motivational change. *Learning and Individual Differences*, 21(6), pp. 747-752.
- Henderlong, J., & Lepper, M. R. (2002). The effects of praise on children's intrinsic motivation: a review and synthesis. *Psychological bulletin*, 128(5), pp. 774.
- Hong, Y. Y., Chiu, C. Y., Dweck, C. S., Lin, D. M. S., & Wan, W. (1999). Implicit theories, attributions, and coping: A meaning system approach. *Journal of Personality and Social psychology*, 77(3), pp. 588.
- Mangels, J. A., Butterfield, B., Lamb, J., Good, C., & Dweck, C. S. (2006). Why do beliefs about intelligence influence learning success? A social cognitive neuroscience model. *Social cognitive and affective neuroscience*, 1(2), pp. 75-86.
- Mindsetwork. (2002). *Building Students' Confidence, Fulfillment, and Achievement Through The understanding of Expandable Intelligence. Part 3 Lessons & Material Guide for Teachers Introductory unit*. Retrieved June 20, 2015, from <http://www.jcsd.k12.or.us/sites/jcsd.k12.or.us/files/files/Introductory%20Unit.pdf>
- Murphy, L., & Thomas, L. (2008). Dangers of a fixed mindset: implications of self-theories research for computer science education. *ACM SIGCSE Bulletin*, 40(3), pp. 271-275.

ผลของโปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ ต่อหน้าที่บริหารจัดการของสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

The Effects of Brain Mind and Learning Training Program on Executive Functions of the Brain of Primary School Students

พัชรินทร์ พาหิรณ ^{1,*}, จุฑามาศ แห่นจอห์น ² และ ศศิพันธ์ ศิริธาดากุลพัฒน์ ³
Patcharin Pahirun ^{1,*}, Juthamas Haenjohn ² and Sasinan Sirithadakunlaphat ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ต่อหน้าที่บริหารจัดการของสมองในนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ ปีการศึกษา 2560 สุ่มอย่างง่าย จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบวิสคอนซินการ์ดชอร์ตติ้ง 64 การ์ด ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ จำนวน 9 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนจากทางโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของบอนเฟอโรนี

ผลการวิจัย พบว่า 1) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกต้องทั้งหมด ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมฯ ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกต้องทั้งหมดสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า โปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างหน้าที่บริหารจัดการของสมองในนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้

คำสำคัญ: หน้าที่บริหารจัดการของสมอง,แบบทดสอบวิสคอนซินการ์ดชอร์ตติ้ง 64 การ์ด, โปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี 20130
M.Sc. Program in Brain, Mind and Learning, Faculty of Education, Burapha University, Chon Buri 20130 Thailand

² ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี 20130
Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chon Buri 20130 Thailand

³ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี 20130
Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chon Buri 20130 Thailand

* Corresponding author, e-mail: jppahirun@gmail.com

ABSTRACT

The research aimed to study the effects of brain, mind and learning training (BMLT) program on executive functions of the brain in primary school students. The sample consisted of 40 primary students at Wat Nongk or Community School in the academic year of 2017. The samples were divided by simple random sampling in to 2 groups; the experimental group and the control group. Each group consisted of 20 students. The research instruments were the BMLT program, and the Wisconsin Card Sorting Test (WCST-64). The data collection was divided into three phases; the pretest, the posttest, and the follow-up phase. The research was conducted in 9 sessions, two times a week. Each session lasted for 50 minutes for the experimental group; the control group joined the regular school's activities. The data were analyzed by repeated measures of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable followed by paired-different test by Bonferroni.

The results of the study indicated that; 1) there was statistically significant interaction at .05 level between the method and the duration of experiment, 2) the students in the experimental group had higher mean score of total correct than the students in the control group, in the posttest and the follow-up phases statistically significance different at .05 level, and 3) the students in the experimental group had higher mean score of total correct in the posttest phase, and the follow-up phases than the pretest phases with statistically significance different at .05 level. It was concluded that the BMLT program was effective in enhancing the executive functions of primary school students' brain.

Keywords: Executive Functions of the brain, Wisconsin Card Sorting Test (WCST-64), Brain, Mind and Learning Training (BMLT) program

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การเตรียมเด็กให้พร้อมสำหรับอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาเป็นช่วงวัยที่สำคัญมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งนอกจากสังคมภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อเด็กแล้ว พบว่า สังคมที่อยู่รอบตัวเด็ก เช่น เพื่อนและโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเด็ก ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนา บุคลิกภาพ อารมณ์ สังคมของเด็ก ในวัยนี้ถ้าถูกขัดขวางก็จะแสดงออกทางพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงทั้งทางกายและวาจาได้เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมากมายรอบตัวความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ ทำให้เด็กต้องเปลี่ยนเรื่อยไปตามกระแสนิยม การดำรงชีวิตที่สะดวกสบายจึงมีความต้องการทางวัตถุมากขึ้น พยายามที่จะได้วัตถุมาสนองความต้องการของตน เด็กไม่สามารถชื่นชมยอมรับในสิ่งที่ตนเอง

กำลังมีและเป็นอยู่ได้ ก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัว แข่งแย่ง สังคมขาดคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้มีปัญหาต่าง ๆ ในสังคมขึ้นสังคมเสื่อมลง เด็กจึงตกเป็นทาสของสิ่งเร้าทั้งหลาย อาทิ ยาเสพติด การพนัน แอลกอฮอล์ การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง การติดเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองเป็นพื้นฐานสำคัญที่ต้องมีในศตวรรษที่ 21 (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551)

เด็กในวัยนี้มีความเสี่ยงที่จะถูกชักจูงได้ง่าย พฤติกรรมนี้สัมพันธ์กับระบบของกระบวนการทางสมอง ซึ่ง Alvarez & Emory (2006, pp. 17-42) ได้ศึกษาพบว่า เกี่ยวข้องกับส่วน (Prefrontal cortex: PFC) ของสมอง กลีบหน้าเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ แต่ไม่ใช่ส่วนเดียวที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ยังมีการเชื่อมต่อกันอย่างหลากหลายกับส่วนต่าง ๆ ภายในสมองซึ่งควบคุมการทำงานกระบวนการ

ทางการรู้คิดและจัดการกระบวนการทางการรู้คิดอื่น ๆ เป็นทักษะที่จำเป็นในการทำกิจกรรมที่มีเป้าหมาย (Guy, Isquith, and Gioia, 2004 อ้างถึงใน จุฑามาศ แหนจอน, 2560) EFs เป็นความสามารถของบุคคลอื่นเนื่องมาจากการทำหน้าที่บริหารจัดการของสมอง ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 8 ด้าน ได้แก่ การยั้งคิด (Inhibit) การยืดหยุ่น (Shift) การควบคุมอารมณ์ (Emotional control) การติดตามสังเกต (Monitor) ความจำใช้งาน (Working memory) การวางแผน/จัดระบบ (Plan/Organize) การจัดการอุปกรณ์ (Organization of materials) การทำงานสำเร็จ (Task complete) ดังนั้น EFs เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมองเป็นการทำงานของสมองส่วนหน้า และการทำงานประสานกันของสมองในส่วนต่าง ๆ เป็นบริเวณของสมองที่ทำหน้าที่สำคัญที่สุด เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด ความรู้สึก การกระทำต่าง ๆ เช่น การคิดไตร่ตรอง การมีความจำที่ดี การคิดยืดหยุ่นการวางแผน มีเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ อดทนและรู้จักแก้ปัญหา ความสามารถในการควบคุมความคิดตนเอง การมีสมาธิ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิดและความสนใจตามสถานการณ์ รวมถึงการทำงานที่ซับซ้อนจนสำเร็จ ซึ่งกระบวนการนี้สามารถพัฒนาได้ผ่านกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะด้านสังคม อารมณ์ และร่างกายเพื่อช่วยส่งเสริมหน้าที่บริหารจัดการของสมองให้ดีขึ้นได้ ดังงานวิจัยของ Diamond & Lee (2011, pp. 959-964) พบว่า กิจกรรมในการพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองเด็กอายุ 4-12 ปี ได้แก่ กิจกรรมแอโรบิค ศิลปะการต่อสู้โยคะ การฝึกสติ นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคมและร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพหากปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับ เคน และคณะ (Caine et al., 2009) กล่าวว่า หลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ ได้แก่สมองเรียนรู้พร้อมกันทุกระบบ สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ในเวลาเดียวกัน โดยผสมผสานทั้งด้านความคิด ประสิทธิภาพ อารมณ์ สุขภาพและพละนาถมีต่างส่งผลต่อการจดจำของสมอง สมองค้นหาความหมายโดยการค้นหาแบบแผนในสิ่งที่

เรียนรู้ และอย่างมีขั้นตอน การหาความหมายของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยความเข้าใจของนักเรียนอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์แต่ละคน โดยสมองเรียนรู้จากการสัมผัส จับต้อง ลงมือกระทำจริง สมองเรียนรู้โดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยจะเรียนรู้มากขึ้นจากความท้าทายและการไม่ซ้ำ การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดหลักการทำงานของสมองและจิตใจ สามารถช่วยในการพัฒนา EFs ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังงานวิจัยของจุฑามาศ แหนจอน (2560, น. 130-144) พัฒนาคำที่บริหารจัดการของสมองสำหรับวัยรุ่นโดยพัฒนาหลักสูตรโดยการบูรณาการศาสตร์ด้านประสาทวิทยาศาสตร์ หลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ และทฤษฎีการยอมรับและพันธสัญญา พบว่าหลักสูตรสามารถเสริมสร้างหน้าที่บริหารจัดการของสมองของวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประเมินด้วยแบบทดสอบ BRIEF-SR ฉบับภาษาไทย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาโปรแกรมสมองจิตใจ และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยการนำแนวคิดหลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ และประเมินด้วยแบบทดสอบ WCST- 64 ซึ่งในวัยนี้มีวุฒิภาวะทุกด้าน กำลังงอกงามเกือบเต็มที่ เมื่อฝึกฝนและพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองอย่างเต็มที่ก็จะเป็นพื้นฐานไปสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมสมองจิตใจ และการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมฯ ต่อหน้าที่บริหารจัดการของสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมฯ ต่อหน้าที่บริหารจัดการของสมองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 40 คน โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. วิธีการ
 - 1.1 การได้รับโปรแกรมสมองจิตใจและการเรียนรู้
 - 1.2 การจัดการเรียนการสอนปกติของโรงเรียน
2. ระยะเวลาของการทดลอง
 - 2.1 ก่อนการทดลอง
 - 2.2 หลังการทดลอง
 - 2.3 ติดตามผล

ตัวแปรตาม

หน้าที่บริหารจัดการ
ของสมอง
(Executive Functions: EFs)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ และนักเรียนกลุ่มควบคุม มีผลคะแนนจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด (Total correct) ในระยะหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ และนักเรียนกลุ่มควบคุม มีผลคะแนนจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด (Total correct) ในระยะติดตามผลแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ ระยะหลังการทดลอง มีผลคะแนนจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด (Total correct) สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ ระยะติดตามผลมีผลคะแนนจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด (Total correct) สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวคิดหลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ จำนวน 9 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 การสร้างสัมพันธ์ภาพและรู้จักหน้าที่บริหารจัดการของสมอง ครั้งที่ 2 การยั้งคิด ครั้งที่ 3 ทักษะการคิดและทำอย่างยืดหยุ่น ครั้งที่ 4 อารมณ์และวิธีการควบคุมอารมณ์ ครั้งที่ 5 การเสริมสร้างความจำใช้งาน ครั้งที่ 6 ทักษะการจัดการ

อุปกรณ์ ครั้งที่ 7 ทักษะการวางแผน/ จัดระบบ ครั้งที่ 8 ทักษะการทำงานสำเร็จ ครั้งที่ 9 บุรณาการและยุติผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านประสาทวิทยา ด้านจิตวิทยา ตรวจสอบความเหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ แล้วจึงนำไปทดลอง

2. แบบทดสอบวิสคอนซินการ์ดซอร์ตติ้งเวอร์ชัน 64 การ์ด ประกอบด้วยแผ่นภาพต้นแบบ จำนวน 4 แผ่นและแผ่นภาพคำตอบ 64 แผ่น แผ่นภาพจะมีรูปจัดวางอยู่อย่างเป็นหมวดหมู่ แต่ละแผ่นต่างกัน 3 ลักษณะ คือ สี (Color) จำนวน (Number) และรูปร่าง (Form) โดยให้ผู้รับการทดสอบจับคู่รูปภาพตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ แบบทดสอบชุดนี้เป็นการทดสอบเป็นรายบุคคล ไม่มีการ

จำกัดเวลา และใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามคู่มือของแบบทดสอบ WCST-64 คุณภาพของแบบทดสอบ มีความน่าเชื่อถือและมีค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือทั่วไประหว่าง 0.39-0.72 ค่าเฉลี่ย .57 และค่ามัธยฐาน .60 (Kongs, Thompson, Iverson, & Heaton, 2000, pp.43-45)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง และสุ่มอย่างง่ายมา 40 คน ทำการเข้ากลุ่ม โดยการจับสลากเพื่อแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบ WCST-64 และนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ WCST-64 ในครั้งนี้เป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง จำนวน 9 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนปกติของโรงเรียน

3. ขั้นตอนหลังการทดลองเมื่อสิ้นสุดโปรแกรม ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบ WCST-64 ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับที่ใช้วัดในระยะก่อนการทดลอง เพื่อเก็บเป็นคะแนนระยะหลังการทดลอง (Posttest)

4. ขั้นตอนติดตามผลหลังสิ้นสุดการทดลองแล้ว 2 สัปดาห์โดยผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบ WCST-64 ฉบับเดิมที่ใช้วัดในระยะก่อนการทดลอง และระยะหลังการทดลองเพื่อเก็บเป็นคะแนนในระยะติดตามผล (Follow-up)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated Measure Analysis of Variance One Between-Subjects Variable and One Within-Subjects Variable) ของฮาวเวล (Howell, 2007, pp. 449-461)

สรุปผลการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมดจากแบบทดสอบ WCST-64 สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด สูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด ในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. โปรแกรมสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาตามแนวคิดหลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ สามารถช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับโปรแกรมมีทักษะหน้าที่บริหารจัดการของสมองที่ดีขึ้นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล จึงกล่าวได้ว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูทามาต แหนจอน (2560, น. 130-144) ได้ศึกษาการพัฒนาหน้าที่

บริหารจัดการของสมองสำหรับวัยรุ่นโดยหลักสูตรการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักสูตร EEFs- Ado บูรณาการศาสตร์ด้านประสาทวิทยาศาสตร์ หลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ (12 Brain/ Mind Learning principles; Caine et al., 2009) และทฤษฎีการยอมรับและพันธะสัญญา (Acceptance and Commitment Therapy: ACT; Hayes, Strosahl, & Wilson, 1999) โดยกลุ่มทดลองได้รับการอบรมหลักสูตร EEFs-Ado สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ 50 นาที รวม 9 ครั้ง พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับหลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยความบกพร่องของหน้าที่บริหารจัดการของสมองน้อยกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด จากแบบทดสอบ WCST-64 หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลคะแนนในระยะหลังการทดลองแตกต่างกันและระยะติดตามผลแตกต่างกันทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ โดยได้รับการฝึกทักษะต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมหลากหลาย อาทิเช่น กิจกรรม Head, Shoulders, Knees and Toes นักเรียนร้องเพลง แสดงท่าทางประกอบเพลงอย่างถูกต้อง จากนั้นจับคู่กัน แล้วแสดงท่าทางตามกติกาที่กำหนดไว้ แสดงท่าทางตรงข้ามกับเพลง ฝึกการควบคุมตนเอง ยับยั้งตนเองให้แสดงท่าทางตามกติกา กิจกรรมเรื่องเล่าเสริมการยังคิด แสดงบทบาทสมมติในเรื่อง และสถานการณ์ที่ได้รับร่วมกันอภิปรายสถานการณ์ที่แสดง สอดคล้องกับงานวิจัยศูนย์พัฒนาเด็กแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Center on the Developing Child at Harvard University, 2011) พบว่าการเสริมสร้างหน้าที่บริหารจัดการของสมอง มีกิจกรรมหลากหลายหลักการสำคัญ คือ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความท้าทาย เช่น การร้องเพลง เดินรำ ช่วยพัฒนาความจำใช้งาน การยังคิดและการคิดยืดหยุ่น การละคร

การแสดง การออกแบบการแสดงท่าทางทำให้ผู้แสดงได้จดจำงานของตนเอง บริหารเวลา พฤติกรรมของตนเอง รู้ตำแหน่ง จดจำบทบาทหน้าที่ ให้ความสนใจและความจำใช้งาน สอดคล้องกับ Thibodeau, Gilpin, Brown, Meyer (2016, pp.120-138) พบว่า เด็กที่เข้าร่วมการเล่นบทบาทสมมติมีการพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองเด็กที่ใส่ใจในการเล่นจะมีคะแนนสูง แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นบทบาทสมมติและการพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมอง

3. นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยจำนวนที่ตอบถูกทั้งหมด จากแบบทดสอบ WCST-64 ระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อภิปรายได้ว่าโปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาตามแนวคิดหลักสูตรการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมอง เช่น กิจกรรมยังจำได้ใหม่ จำได้หรือเปล่า ฝึกทักษะการจดจำสิ่งต่าง ๆ กิจกรรมภาพซ่อนหา การจดจำโดยใช้ระบบเชื่อมโยง การจำลำดับเหตุการณ์ การจำเป็นภาพ เสริมสร้างการมีความจำที่ดี ซึ่งความจำใช้งานเป็นกระบวนการของสมองที่จะจดจำสิ่งต่าง ๆ เก็บจำข้อมูลแล้วดึงมาใช้ประโยชน์ในทันที กิจกรรมบทบาทพูดชวนคิด ฝึกการคิดยืดหยุ่น กระตุ้นการคิด เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่หลากหลาย การปรับเปลี่ยนหาแนวทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ กิจกรรมสะพายเป้ออกเดินทาง ฝึกทักษะการวางแผนโดยมีเรื่องราวให้นักเรียนได้ลงมือช่วยกันวางแผนในการจัดกระเป๋า ออกเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ นักเรียนจะต้องช่วยกันวางแผนนำอุปกรณ์ที่จำเป็นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กิจกรรมมุงมั่นสู่เป้าหมาย นักเรียนจะได้เขียนแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ให้นักเรียนมีเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ อดทนและรู้จักแก้ปัญหา กิจกรรมการรดคำสั่งอาหารดี ๆ บำรุงสมอง นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนจะต้องสร้างสรรค์เมนูอาหาร

ตามการตีคำสั่งที่ได้รับ ผูกทักษะการทำงานให้สำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด กิจกรรมภาษากายแสดงอารมณ์แสดงสีหน้า ท่าทาง ภาษากายให้ฝึกสังเกตอารมณ์ สีหน้า ท่าทางของผู้อื่นและลองสังเกตอารมณ์ของตนเอง กิจกรรมบทบาทสมมติเรื่องเล่าเสริมการยั้งคิด นักเรียนได้ฝึกการจดจำบทบาทหน้าที่ของตนเอง เรียนรู้ตำแหน่ง พฤติกรรม ท่าทางที่แสดง บริหารเวลาในการแสดง ความสามารถในการควบคุมความคิดตนเอง การมีสมาธิ การทำงานที่ซับซ้อนจนสำเร็จ ซึ่งการเล่นเป็นหนึ่งในหลาย ๆ วิธี ช่วยพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมอง ซึ่งโปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาตามแนวคิดหลักการเรียนรู้ของสมอง/จิตใจ 12 ข้อ ที่กล่าวว่า สมองเรียนรู้พร้อมกันทุกระบบ สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ในเวลาเดียวกันโดยผสมผสานทั้งด้าน ความคิด ประสิทธิภาพ อารมณ์ สุขภาพและพลังงานมีต่างส่งผลต่อการจดจำของสมอง สมองค้นหาความหมายโดยการค้นหาแบบแผนในสิ่งที่เรียนรู้ และอย่างมีขั้นตอน การหาความหมายของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจของนักเรียนอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์แต่ละคน โดยสมองเรียนรู้จากการสัมผัส จับต้อง ลงมือกระทำจริง สมองเรียนรู้โดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวโดยจะเรียนรู้มากขึ้นจากความท้าทายและการไม่ซ้ำซ้อน ดังนั้น การพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองโดยผ่านการเรียนรู้ตามโปรแกรมฯ จึงช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มากสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์และชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัย Diamond (2012, pp. 335-341) พบว่า กิจกรรมในการพัฒนาหน้าที่การบริหารจัดการของสมองของเด็กอายุ 4-12 ปี ได้แก่การฝึกกิจกรรมเอโรบิค ศิลปะการต่อสู้โยคะ การฝึกสติ กิจกรรมเหล่านี้ยังสามารถพัฒนาทางด้าน อารมณ์ สังคมและร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพหากเด็กได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เด็กก็จะมีพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมอง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมฯ มีทักษะและพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองกระบวนการทำงานของสมองส่วนเชื่อมโยงการจัดการกระบวนการทางารรู้คิด มีการทำงานประสานกันของสมองในส่วนต่าง ๆ ดังที่ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2558) ได้กล่าวว่า EFs เกี่ยวข้อง

กับกระบวนการคิด ความรู้สึกรู้สีกการกระทำต่าง ๆ กระบวนการปรับความคิด สามารถปรับเปลี่ยนการตอบสนองเมื่อเงื่อนไขเปลี่ยนไป ความคิดแบบยืดหยุ่น สามารถเรียนรู้กฎเกณฑ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว สามารถจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำได้นาน เมื่อทำผิดแล้วจะแก้ไขให้ถูกต้องและมีการวางแผนในการทำงานสำเร็จมีความจำใช้งานที่ดีเช่นการคิด ไตร่ตรอง การมีความจำที่ดี การคิดยืดหยุ่น การวางแผน มีเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ อดทนและรู้จักแก้ปัญหา ความสามารถในการควบคุมความคิดตนเอง การมีสมาธิ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิดและความสนใจตามสถานการณ์ รวมถึงการทำงานที่ซับซ้อนจนสำเร็จซึ่งกระบวนการนี้สามารถพัฒนาได้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย กลุ่มทดลองที่ได้ทำกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ จากโปรแกรมฯ นี้จึงทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบ WCST-64 ระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

ครู บุคลากรทางการศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กวัยเรียนควรนำโปรแกรมฯ นำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนการนำเอาโปรแกรมฯ ไปใช้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีได้ ผู้ที่จะนำไปใช้ควรมีความรู้ เข้าใจถึงเทคนิค วิธีการและกระบวนการในการจัดกิจกรรมส่งเสริม EFs เพื่อให้การฝึกทักษะและพฤติกรรมได้ผลและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวเด็กนักเรียนเป็นประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

ควรมีการศึกษาลักษณะขยายผลไปสู่ระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นอนุบาล ประถมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และควรเพิ่มการประเมิน EFs ด้วยแบบทดสอบ BRIEF-SR (Guy, Isquith, & Gioia, 2004) หรือทาวเวอร์ออฟฮานอย (Tower of Hanoi) สตรูปเอฟเฟกต์เทส (Stroop effect Test)

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551). *เลี้ยงดูวัยประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ บুক เซนเตอร์.
- จุฑามาศ แหนจน. (2560). การพัฒนาหน้าที่บริหารจัดการของสมองสำหรับวัยรุ่นโดยหลักสูตรการเรียนรู้แบบบูรณาการ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28(2), น.130-144.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2558). Executive functions (การคิดเชิงบริหาร). ใน *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมสมองวงกรอบประเด็นและเนื้อหาหนังสือนิทานฯ โครงการ "หนังสือนิทานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับเด็กปฐมวัย"*. กรุงเทพฯ: สมาคมครอบครัวศึกษาแห่งประเทศไทย .
- นวลนภา ตั้งจารุณัฐ. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการ (Executive function) ที่วัดด้วยแบบทดสอบ Wisconsin Card Sorting Test ระหว่างเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ กับเยาวชนที่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- Alvarez, J. A., Emory, E., Julie A., & Emory, E. (2006). Executive function and the frontal lobes: A meta-analytic review. *Neuropsychology Review*, 16(1), pp.17-42.
- Anderson, V. (2001). Assessing executive functions in children: biological, psychological, and developmental considerations. *Pediatric Rehabilitation*, 4(3), pp. 119-136.
- Caine, R. N., Caine, G., Mc Clintic, C., & Klimek, K. J. (2009). *12 Brain/ Mind learning principles in action: Developing executive function brain of human*. (2nd ed.). CA: Corwin.
- Center on the Developing Child at Harvard University. (2011). *Building the Brain's "Air Traffic Control" System: how early experiences shape the development of executive function: Working paper No. 11*. Retrieved March 6, 2016, from <http://www.developingchild.harvard.edu>.
- Diamond, A. (2012). Activities and Programs That Improve Children's Executive Functions. *Psychological Science*, 21(5), pp. 335-341.
- Diamond, A., & Lee, K. (2011). Interventions shown to Aid Executive Function Development in Children 4-12 Years Old. *Sciencemag*, 333(6045), pp. 959-964.
- Gallant, S. N. (2016). Mindfulness meditation practice and executive functioning: Breaking down the benefit. *Consciousness and Cognition*, 40 (February 2016), pp. 116-130.
- Guy, S.C., Isquith, P.K., & Gioia, G.A. (2004). *Behavior Rating Inventory of Executive Function®-Self-Report Version (BRIEF®-SR)*. US.: PAR.
- Howell, D.C. (2007). *Statistical Methods for Psychology* (6th ed.). Belmont, CA: Thomson/ Wadsworth.
- Kongs, S. K., Thompson, L. L., Iverson, G.L., & Heaton, R. K. (2000). *Wisconsin Card Sorting Test-64 Card Version*. Lutz, FL: Psychological Assessment Resources.
- Thibodeau, R. B., Gilpin, A. T., Brown, M. M., & Meyer, B.A. (2016). The effects of fantastical pretend-play on the development of executive functions: An intervention study. *Journal of Experimental Child Psychology*, 145, pp.1

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A Study of Matthayomsuksa 3 Students' Learning Achievement of The Unit
on "Economic Integration" Through Jigsaw Technique Cooperative
Learning With Mind Mapping and Their Teamwork Behaviors

รดาการ ปรางสุข^{1,*} และ สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์²
Radakarn Prangsook^{1,*} and Sittisak Julsiripong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ร่วมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 48 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนหนองกู่พิทยาคม อำเภอหนองกู่ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ จำนวน 4 แผน แบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่คะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่าที ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 14.02 คิดเป็นร้อยละ 46.73 และหลังเรียนเท่ากับ 23.31 คิดเป็นร้อยละ 77.70 คะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 9.29 คิดเป็นร้อยละ 30.97 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 24.76 คิดเป็นร้อยละ 68.78 และหลังเรียนเท่ากับ 32.30 คิดเป็นร้อยละ 89.73 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.54 คิดเป็นร้อยละ 89.73 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
M.Ed. Student in Curriculum and instruction Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima Rajabhat 30000, Thailand

* Corresponding author, e-mail: radakarn.so@nongki.ac.th

2) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มก่อนเรียนเท่ากับ 24.76 คิดเป็นร้อยละ 68.78 และหลังเรียนเท่ากับ 32.30 คิดเป็นร้อยละ 89.73 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.54 คิดเป็นร้อยละ 20.95 ดังนั้นค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุป การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิดควรได้รับการสนับสนุนให้เกิดการใช้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกร่วมกับแผนผังความคิด และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare students' learning achievement before and after study learning the unit on "Economic Integration" using the 70 percent criterion and 2) to compare the teamwork behaviors scores of students before and after the jigsaw technique cooperative learning with mind mapping. The sample were 48 Matthayomsuksa 3/1 students in 2nd semester of 2016 academic year at Nongkipittayakom School, Nongki District, Buriram Province, Secondary Education Service Office 32.

The research instruments consisted of 4 lesson plans of the unit, the achievement tools and the observation form for teamwork behaviors. The data were analyzed using percentage, mean ($\bar{X}$), (S.D.) and t-test (t-test for dependent samples)

The results of the study were as follows:

1. The average score in learning achievement pretest was 14.02 at 46.73% and the posttest was 23.31 at 77.70% which represented the average progress score of 9.29 at 30.97%. So, the score in learning achievement posttest was higher than the 70% criterion and significantly higher than the pretest at .05 levels.

2. The students' average scores of teamwork behaviors before the cooperative Learning was 24.76 at 68.78% and after the cooperative learning was 32.30 at 89.73% which represented the progress score of 7.54 at 20.95%. So, the average score of teamwork behaviors after jigsaw technique cooperative learning with mind mapping was significantly higher at .05 levels. The jigsaw technique cooperative learning with mind mapping should be encouraged for continuous use.

Keyword: Learning achievement, Cooperative learning, Jigsaw Technique, Mind mapping

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ใจ ค่านิยม จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง

เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการ
ศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน
ความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็ม
ตามศักยภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
การเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการ
เรียนรู้นี้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ ด้าน

ความรู้ และทักษะที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี และให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 4-7)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มาจากหลายแขนงวิชา ในลักษณะของสหวิทยาการ โดยประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ทั้งนี้เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กันและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวตนเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 175-177)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้วิธีการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนทำหน้าที่ให้ความรู้แก่เพื่อนในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ต่อกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547, น. 11) ลักษณะเด่นของการเรียนแบบนี้ คือ ผู้เรียนเกิดทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การคิด การร่วมมือร่วมแรงกันระหว่างสมาชิกทุกคน การสื่อสาร การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน การแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหาอื่น ๆ สมาชิกแต่ละคนมีหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้การแก้ปัญหา และเนื้อหาส่วนร่วมกัน ทุกคนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ที่ครูสอน และช่วยสอนเพื่อนด้วย เพื่อจะได้รับความสำเร็จร่วมกัน (Slavin, 1990, pp. 71-82) การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไป และรูปแบบที่มี การนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการต่อภาพ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอนจะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะให้เรียนรู้ออกเป็นหัวข้อย่อย เท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าคนละหัวข้อ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายให้ศึกษาจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันก็จะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอธิบายความรู้ เนื้อหาสาระที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาสาระครบทุกหัวข้อย่อยและเกิดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระทั้งเรื่อง (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2547, น. 178) เป็นเทคนิคที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระ (Aronson, 1978, p. 18) เกิดความร่วมมือและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้สูงขึ้น (จันทรา ดันติพวงศานุรักษ์, 2543, น. 45-46)

แผนผังความคิด เป็นแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ ความคิดรวบยอดที่เริ่มจากความคิดรวบยอดหลักแล้วแตกแขนงไปสู่ความคิดรวบยอดรอง และความคิดรวบยอดย่อย ๆ กระจายออกไปโดยรอบ คล้ายลักษณะของเซลล์สมอง ซึ่งจะทำให้เกิดภาพแห่งการเชื่อมโยงขององค์ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดทุกแง่มุม (ไสว พักขาว, 2545, น. 193) และการนำแผนผังความคิดไปใช้

ในการเรียนการสอนของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างสนุกสนาน สมองได้พัฒนาสติปัญญา เพิ่มความสามารถในการจำ ช่วยให้การเรียนรู้มีผลถาวรต่อผู้เรียน

นอกจากนี้พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ยังเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกด้วยคำพูดและการปฏิบัติ ให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จที่สุด ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือนั้นสมาชิกทุกคนต้องยอมรับผลงานของกลุ่มหรือผลสำเร็จของงานกลุ่มทุกครั้งเป็นผลงานของทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกันต่อผลงานของกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจึงต้องมีการคิด ปฏิบัติยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน สนับสนุนแนวความคิดเพื่อร่วมเสนอความคิดเห็นและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ (วัชร เล่าเรียนดี, 2547, น.13) การเรียนเป็นกลุ่มผู้เรียนจะเกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานให้ดีเด่นยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้วิธีการอยู่กับผู้อื่น โดยปรับความคิดให้ยอมรับซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ฝึกฝนทั้งวิธีการถ่ายทอดและวิธีการรับความรู้ความคิด เกิดทักษะทางสังคม และทักษะในการทำงานที่ดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (คาริบุญชู, 2543, น. 68-71) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้ดีขึ้น

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังประสบปัญหา เพราะมีเนื้อหาในหลักสูตรมาก รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมามีครูผู้สอนเน้นการสอนบรรยายและอธิบายเนื้อหาเป็นสำคัญ ไม่ได้เน้นการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ด้วยเหตุนี้จึงแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากวิธีการนำเสนอหรือวิธีการสอน นอกจากนี้จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่ายังขาดความรับผิดชอบ และขาดการฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม

การทำงานร่วมกัน สังเกตได้เมื่อให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนไม่สามารถแบ่งงานและทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกัน (วรรณัน ขุนศรีม, 2550, น. 74) ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงศึกษาวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน เกิดทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

และจากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคม แยกตามสาระการเรียนรู้ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.31 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศ (ร้อยละ 46.79) และระดับจังหวัด (ร้อยละ 45.11) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2557) แต่เมื่อมาพิจารณาตามสาระการเรียนรู้ พบว่า สาระเศรษฐศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าสาระอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.00 นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาตามมาตรฐาน พบว่า มาตรฐาน ส 3.1 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 41.32 และมาตรฐาน ส 3.2 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.80 จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามาตรฐาน ส 3.2 มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐาน ส 3.1 จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยเลือกมาตรฐานนี้มาใช้ในการวิจัย

จากเหตุผลข้างต้นและสภาพปัญหาที่พบ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค จิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด มาใช้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยมีความเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มสูงขึ้น และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ กับเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด

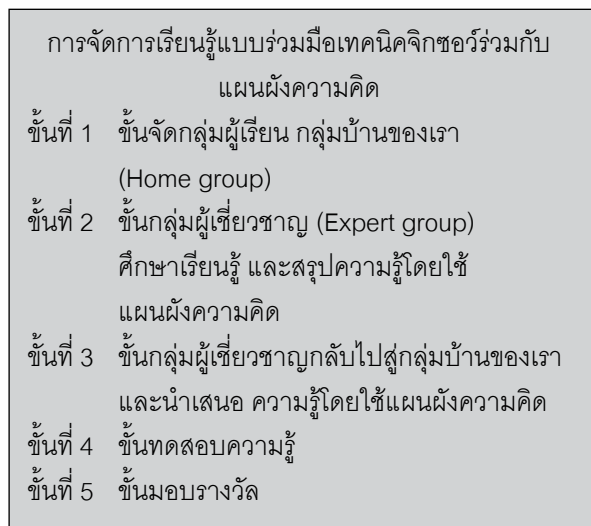
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคม อำเภอหนองกิ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 ห้อง 448 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคม อำเภอหนองกิ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ 32 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) (สมบุญ ณ. 108, 2556, น. 108)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำแนวคิด และขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ และนำแผนผังความคิดมาประยุกต์ใช้ในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ซึ่งสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะต้องศึกษาค้นคว้า แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ แล้วสรุปองค์ความรู้เป็นแผนผังความคิดกลับไปถ่ายทอดเนื้อหาต่าง ๆ ให้สมาชิกกลุ่มบ้านของตนได้เข้าใจจนครบทุกหัวข้อ และสรุปสาระสำคัญของทุกหัวข้อเป็นแผนผังความคิดของกลุ่ม ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้ ขั้นที่ 1 จัดกลุ่มผู้เรียน กลุ่มบ้านของเรา (Home group) ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) ศึกษาเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้โดยใช้แผนผังความคิด ขั้นที่ 3 จัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปสู่กลุ่มบ้าน และนำเสนอความรู้โดยใช้แผนผังความคิด ขั้นที่ 4 ขั้นตอนทดสอบความรู้ ขั้นที่ 5 ขึ้นมอบรางวัล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด จึงน่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้เรียนให้สูงขึ้น ดังรายละเอียดตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วย การเรียนรู้
การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
 - 2.1 การรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม
 - 2.2 การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่ม
 - 2.3 การสร้างบรรยากาศในการทำงานกลุ่ม
 - 2.4 การแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ส 23103 สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีลักษณะ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ส 23103 สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 4 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง ใช้เวลาในการสอน จำนวน 12 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อยู่ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นจัดกลุ่มผู้เรียน กลุ่มบ้านของเรา (Home group) ขั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) ร่วมกันศึกษาเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ขั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปสู่กลุ่มบ้านของเรา และนำเสนอความรู้โดยใช้แผนผังความคิด ขั้นทดสอบความรู้และชั้นมอบรางวัล โดยผู้วิจัยได้ทำการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ได้คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 4.67 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ นำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นข้อบกพร่องให้มีความเหมาะสม และนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้วัดก่อนและหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง 60 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาข้อดีข้อเสียความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำข้อสอบที่ผ่านค่า IOC (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.00 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 /1 เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้เคยเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องนี้มาแล้ว แล้วนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.21-0.79 และค่าอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.92 และหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84 ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของภูมิใจ เกตุงเนิน (2556) ซึ่งเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 12 ข้อ เป็นพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม 4 ด้าน ดังนี้ การรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่ม การสร้างบรรยากาศในการทำงานกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม โดยแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่นำมาใช้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการหาข้อดีข้อเสียความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ในการทดลองใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน ช่วยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ขณะดำเนินการใช้เครื่องมือ

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ในระหว่างการสอนใน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน แล้วทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t-test for dependent) และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่าสถิติ (t-test for one sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 14.02 คิดเป็นร้อยละ 46.73 และหลังเรียนเท่ากับ 23.31 คิดเป็นร้อยละ 77.70 คะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 9.29 คิดเป็นร้อยละ 30.97 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 24.76 คิดเป็นร้อยละ 68.78 และหลังเรียนเท่ากับ 32.30 คิดเป็นร้อยละ 89.73 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.54 คิดเป็นร้อยละ 89.73 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มก่อนเรียนเท่ากับ 24.76 คิดเป็นร้อยละ 68.78 และหลังเรียนเท่ากับ 32.30 คิดเป็นร้อยละ 89.73 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 7.54 คิดเป็นร้อยละ 20.95 ดังนั้นค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิดสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เห็นได้จากการแบ่งกลุ่มผู้เรียนแบบละความสามารถ ประกอบด้วย ผู้เรียน กลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมบุคคล ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนต่างก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่อาศัยทักษะกระบวนการกลุ่ม เนื่องจากทุกคนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน เด็กที่เรียนเก่ง ได้มีโอกาสช่วยเหลือเด็กที่เรียนอ่อน ทำให้รู้สึกว่าเขาเองมีคุณค่า มีความเชื่อมั่นในการคิด การตัดสินใจของตน จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจเรื่องที่เรียน และที่สำคัญก่อให้เกิดความร่วมมือ ความรับผิดชอบ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน กล้าแสดงออก ผลงานที่ได้ คือ ผลสำเร็จของทุกคนภายในกลุ่ม ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน เกิดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและส่วนรวม สามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ จึงถือว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง Slavin (1995, p. 135) การที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมระดมพลังสมอง สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องเป็นแผนผังความคิด ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้การเรียนรู้มีความสนุกสนานมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น ธัญญาผลอนันต์ (2550, น. 43) และจากการที่ผู้สอนเสริมแรงโดยการให้รางวัลและชมเชยกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ทำให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และพึงพากายกันอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจกาญจน์ นามแก้ว (2551) และปวีณา วิหค (2553) พบว่า การเรียน

แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และ Wang (2006) พบว่า นักศึกษาที่ผ่านการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค จิกซอร์ปรากฏผลคะแนนจากการทดสอบปลายภาค อยู่ในระดับที่สูงขึ้นและผลคะแนนรวมที่มากกว่านักศึกษาที่ผ่านการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเดิมตามปกติทั่วไป

2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการสอนโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มทุกคนจะเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งพากันยอมรับกันและกัน ดำริ บุญชู (2543, น. 69) กล่าวว่า การเรียนเป็นกลุ่มทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยการปรับความคิดให้ยอมรับซึ่งกัน และกัน เข้าใจกัน มีการช่วยเหลือกัน อันเป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัย พบว่า ด้านการรับผิดชอบงานกลุ่มมีความก้าวหน้าสูงสุด ซึ่งจากการสังเกตพบว่า ขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติงานกลุ่ม สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มมีความตั้งใจการทำงาน ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถโดยเฉพาะคนที่เรียนเก่งจะคอยช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนให้ทำงานตลอดเวลา ทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนมีความตั้งใจพยายามที่จะทำงานของตนให้สำเร็จ และจากการที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมกัน ทำให้กล้าถามคำถามที่ตนไม่เข้าใจ ซึ่งบรรยากาศเช่นนี้จะนำไปสู่การอภิปรายซักถามทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเทคนิคจิกซอร์ ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือกันมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้ตนเองและสมาชิกในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2551, น. 134) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูมิใจ เกสูงเนิน (2556) พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ ค่าเฉลี่ยของ

คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในทุกด้านสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมรัตน์ ปลั่งกลาง (2553) พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังการใช้วิธีสอนด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอร์โดยรวมและเป็นรายชื่อทุกชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด สามารถพัฒนาพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้อย่างดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

การนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิดไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรศึกษาหลักการ วิธีการ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ การเตรียมสื่อ เอกสารและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา เนื้อหา ภาษา และความน่าสนใจ เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิดมีประโยชน์ ควรมีการศึกษาดำเนินการวิจัยแบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับแผนผังความคิด ร่วมกับเทคนิคการสอน หรือวิธีการอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริม และพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- จันทร์หา ดันติพวงศานุรักษ์. (2543). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning). *วารสารวิชาการ*, 3(12), น. 45-46.
- เฉลิมรัตน์ ปลั่งกลาง. (2553). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)*.
- ดารี บุญชู. (2543). การเรียนร่วมกันรู้ร่วมกันการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่น. *วารสารวิชาการ*, 3(2), น. 68-71
- ธัญญา ผลอนันต์. (2550). *Mind map กับการศึกษาและการบริหารความรู้*. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- เบญจกานาญจน์ นามแก้ว. (2551). *การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)*.
- ปวีณา วิหค. (2553). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ที่มีต่อความเป็นกัลยาณมิตรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)*.
- ภูมิใจ เกตุเนิน. (2556). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ร่วมกับผังความคิด (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)*.
- วรรณ ชุนศรี. (2550). *เส้นทางสู่การปฏิรูปการเรียนการสอน: มุมมองการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในวิชาหลัก*. *วารสารวิชาการ*, 10(3), น. 74.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2547). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบุรณ์ ต้นยะ. (2556). *วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2557). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.mattayom32.go.th/khaw-sphm>.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____. (2551). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ไสว พักขาว. (2545). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- Aronson. E. et al. (1978). *The jigsaw classroom*. Beverly Hill. CA & London: Sage Publications.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning : Theory research and practice* (2nd Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Wang, Ren-Shing. (2006). *The effects of jigsaw cooperative learning on motivation to learn English at chung-hwa institute of technology Taiwan*. Ed.D. dissertation, Florida International University. *Dissertation Abstracts International*. Retrieved May 23, 2016, from <http://proquest.umi.com/pqdweb? did=1158525511&sid=1&Fmt=2&clientId=73545&VName=PQD>.

การศึกษาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

A Study of English Listening and Speaking Abilities of 1st Graders Using Total Physical Response Method

ศิริพร พลชะโชติ^{1,*} และ อติสร เนาวนนท์²
Siriporn Palachot^{1,*} and Adisorn Naowanondha²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านชาดิน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ Body actions แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษและแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 หลังเรียนคะแนนเฉลี่ย 7.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.42 และคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้า 5.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44 ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 7.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.02 หลังเรียนคะแนนเฉลี่ย 21.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.62 และคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้า 14.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.36 คะแนนความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
M.A., Student in Curriculum and Instruction Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: palachot22@gmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to compare 1) English listening abilities of 1st graders before and after learning using total physical response method, 2) English listening abilities of 1st graders using total physical response method after a learning percentage of 70 with in the criterion, 3) English speaking abilities of 1st graders before and after learning using total physical response method, and 4) English speaking abilities of 1st graders using total physical response method after a learning percentage of 70 with in the criterion.

The research sample was 34 students, who were from Ban Khaodin School, in 2017 academic year Klonghat District, Sakaeo Province, receive by cluster random sampling. The research instrument comprised; lesson plans with total physical response, an English listening ability test, and an English speaking ability test. Statistic for data analysis were the percentage, mean ($\bar{X}$) Standard Deviation (S.D.) and t-test.

Research findings showed that:

1. English listening abilities of 1st graders whereas before learning the lessons, $\bar{X} = 2.32$, S.D. = 1.01; after learning the lessons, $\bar{X} = 7.85$, S.D. = 1.42; and improvement score $\bar{X} = 5.53$, S.D. = 1.44, after learning the lessons, English listening score was higher than before at .05 level.

2. English speaking abilities before learning the lessons, $\bar{X} = 7.53$, S.D. = 2.02; after learning the lessons, $\bar{X} = 21.94$, S.D. = 2.62; and improvement score $\bar{X} = 14.41$, S.D. = 3.36 after learning the lessons, English speaking score was higher than before at .05 level.

3. After learning the lessons, English listening and English speaking abilities of 1st graders were significantly higher than 70% criterion at the .05 level.

Keywords: Total physical response method, English speaking abilities, English listening abilities

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ ภาษาอังกฤษเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน โดยมีกรอบและแนวทางเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเอง และผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษา และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษา ต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น มีวิสัยทัศน์

ในการดำเนินชีวิต ดังนั้น นักเรียนควรได้รับการปลูกฝัง พื้นฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ในการสื่อสาร มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษ ในการฟัง พูด อ่าน เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดง ความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความนำเสนอข้อมูล ความคิด รวบรวมและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 220-221) ในประเทศไทย ภาษาอังกฤษก็ได้ เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการติดต่อ สื่อสารทำให้ผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษที่ดีได้เปรียบและมีโอกาสมากกว่า คนอื่นๆ คนไทยจึงได้เรียนภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (ประนอม สุรัสวดี, 2535, น. 1)

ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในยุคแห่งข่าวสารและเทคโนโลยีเช่นนี้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศในประเทศไทยในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียน สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (กรมวิชาการ, 2545, น. 2-3) ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึงแนวทางที่ทำให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้สร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง มีความสุข เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นวิธีการที่เพิ่มพลังให้แก่ผู้เรียนซึ่งจะนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต แต่ทั้งนี้ครูยังคงเป็นบุคคลสำคัญในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพจริง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงชีวิตและประสบการณ์กับการแสวงหาความรู้ การกระทำใด ๆ ในกระบวนการเรียนรู้จะต้องส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดเพื่อให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมในที่สุด (นิตยา สุวรรณศรี, 2554, น. 159) อย่างไรก็ตามการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยทักษะการใช้ภาษา 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ใช้มากกว่าทักษะอื่น ๆ และเป็นทักษะแรกที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537, น. 73)

จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาดิน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ในปีการศึกษา 2558-2559 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ และนักเรียนขาดทักษะในการฟังและการพูด (โรงเรียน

บ้านเขาดิน, 2559, น. 5) และสอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2559 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ 29.12 ซึ่งสูงกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ซึ่งมีคะแนนร้อยละ 28.50 แต่ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.59 และมาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศได้แก่ มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนบ้านเขาดิน, 2560, น. 12)

ซึ่งวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total physical response) เน้นการ “ฟัง” คำสั่ง และ “ปฏิบัติ” ตามด้วยการท่าทาง เป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการฟังและเข้าใจความหมายของคำศัพท์หรือประโยคจากการแสดงท่าทางของผู้สอน และสื่อที่เป็นสิ่งของหรือรูปภาพ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2553, น. 14) การสื่อความหมายของภาษา โดยใช้กิริยาอาการประกอบทำให้จำได้ดีเมื่อได้แสดงการโต้ตอบ ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฟังให้เข้าใจก่อนที่จะฝึกพูด เริ่มพูดเมื่อพร้อมเรียนรู้ภาษาจากการสังเกตและการกระทำของผู้อื่นและการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การที่ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างยิ่งขึ้น การแก้ไขเมื่อผู้เรียนทำผิดจึงควรทำอย่างนุ่มนวลไม่ใจเร่งโดยผู้สอนอาจพูดซ้ำ หรือปฏิบัติให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างการแก้ไขในรายละเอียดอาจต้องชะลอไว้จนกว่าผู้เรียนจะอยู่ในระดับสูงขึ้น ซึ่งมีข้อดีคือเป็นการสอนที่ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจริงได้ง่าย ทำให้ผู้เรียนไม่มีความตึงเครียด เพราะไม่ถูกบังคับให้พูดจนกว่าจะมีความพร้อมและเหมาะสมสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษา (Asher, 1982, p. 34) หัวใจสำคัญของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง คือ ผู้เรียนฟังคำสั่งหรือคำพูดจากผู้สอน แล้วทำท่าทางตามผู้สอนโดย

ไม่จำเป็นต้องพูด ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของคำสั่งนั้น จากท่าทางที่ผู้สอนแสดงให้เห็น ซึ่งการสอนดังกล่าวยังเกิดขึ้นพร้อมกับการฝึกซ้ำๆ (Drill teaching method) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ โดยกระบวนการถ่ายทอดและการปฏิบัติซ้ำๆ ของผู้สอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำตามศักยภาพ (มณี อินทพันธ์, 2553, น. 85) กิจกรรมที่ใช้ได้ผลดีสำหรับเด็กคือเกมและเพลงที่ใช้ท่าทางประกอบกิจกรรมประเภทตอบสนองด้วยท่าทาง และกิจกรรมการพูดง่ายๆ ที่ให้เด็กได้พูดซ้ำๆ ได้โดยมีลักษณะของการสื่อสารอย่างชัดเจน ทำให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างมีความหมาย โดยปกติแล้วถ้ากิจกรรมใดสนุกเด็กก็จะจำได้ และภาษาที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ ก็จะติดอยู่ในความทรงจำด้วย เด็กจะมีความรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จซึ่งจะเกิดเป็นแรงจูงใจและเป็นเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษต่อไป (Phillips, 2545, น. 16-19)

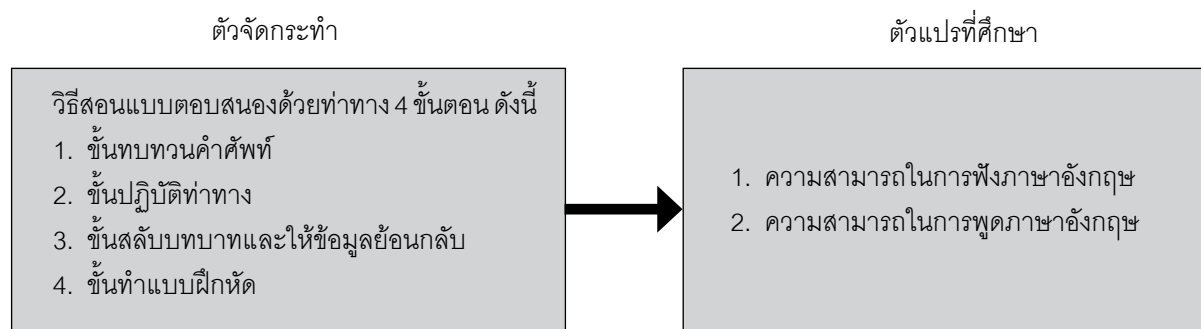
จากความสำคัญของภาษาอังกฤษและสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิธีการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ซึ่งเป็นวิธีสอนที่สามารถใช้ได้ทั้งในด้านการฟังและการพูดเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังเริ่มเรียนภาษาอังกฤษนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดของนักเรียนในหน่วยการเรียนรู้ Body Actions ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กับเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total physical response) ซึ่งพัฒนาโดย James J. Asher (1982, p. 34) เป็นการสอนภาษาโดยการใช้ท่าทางโดยให้ผู้เรียนฟังคำสั่งจากครูแล้วผู้เรียนทำตามเป็นการประสานการฟังกับการใช้การเคลื่อนไหวของร่างกายเป็นการตอบรับให้ทำท่าทางประกอบวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางใช้สำหรับการเริ่มต้นเรียนภาษาที่สองมีขั้นตอนการสอน ดังนี้ 1) ขั้นทบทวนคำศัพท์ 2) ขั้นปฏิบัติท่าทาง 3) ขั้นสลับบทบาทและให้ข้อมูลย้อนกลับ 4) ขั้นทำแบบฝึกหัดดังรายละเอียดของกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหาดไทรทอง อำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 11 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2560 จำนวนนักเรียน 227 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาดิน อำเภอคลองหาด จำนวน 34 คนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง หน่วยการเรียนรู้ Body Actions เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการฟังและแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง หน่วยการเรียนรู้เรื่อง Body Actions มีจำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมงประกอบด้วย เรื่อง Part of body, Body actions, Sense, Actions words, My actions, I can and I can't ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นทบทวนคำศัพท์ขั้นปฏิบัติท่าทางขั้นสลับบทบาทและให้ข้อมูลย้อนกลับ และขั้นทำแบบฝึกหัด ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผน ตามขั้นตอนของวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของแผน ได้คุณภาพความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 4.45 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาช่องแคบ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองใช้จำนวน 2 แผน ปรับปรุงแก้ไขเวลาทำกิจกรรมให้กระชับขึ้น แล้วจึงจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษมีจำนวนทั้งหมด 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ นำแบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่ผ่านค่า (IOC) ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านเขาดินและโรงเรียนบ้านเขาช่องแคบ ที่เคยเรียนหน่วยการเรียนรู้ Body Actions มาแล้ว เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และหาค่าอำนาจจำแนก และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อสอบทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.71 จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.3 แบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ลักษณะของแบบวัดเป็นบัตรรูปภาพที่ครูกำหนดขึ้นมาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยครูแสดงบัตรรูปภาพให้นักเรียนดูและให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษว่ารูปที่แสดงนั้น กำลังทำอะไรให้ตอบเป็นประโยค คำถามทั้งหมด จำนวน 10 ภาพ 30 คะแนน โดยมีเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ จาก Rubric Score สร้างแบบวัดจำนวน 20 ข้อ พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การให้คะแนนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 10 ข้อ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการฟังและแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษดำเนินการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผน

แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 12 ชั่วโมง เมื่อสอนเสร็จทดสอบหลังเรียนกับนักเรียน ด้วยแบบวัดความสามารถในการฟังและแบบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษฉบับเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที่ (t-test for dependent) และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบหลังเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่าที่ (t-test for one sample)

ผลการวิจัย

1. ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.32 คิดเป็นร้อยละ 23.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 หลังเรียนเฉลี่ย 7.85 คิดเป็นร้อยละ 78.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.42 และมีคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้า 5.53 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.44 ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.53 คิดเป็นร้อยละ 25.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.02 หลังเรียนเฉลี่ย 21.94 คิดเป็นร้อยละ 73.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.62 และมีคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้า 14.41 คิดเป็นร้อยละ 48.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.36 ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ หน่วยการเรียนรู้ Body Actions ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เป็นวิธีสอนที่เน้นการแสดงออกทางสรีรวิทยาของร่างกาย นักเรียนยังไม่ต้องพูด แต่จะเป็นผู้ฟังและทำตามท่าทางประกอบตามครูผู้สอนกิจกรรมในชั้นเรียนมีความสนุกสนานและกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ นักเรียนได้ฟังคำศัพท์ซ้ำ ๆ จากครูและเพื่อนร่วมชั้น ครูสามารถสื่อสารกับผู้เรียนทั้งชั้นหรือจะเป็นรายบุคคล และทุกครั้งที่ครูหรือเพื่อน ๆ ในชั้นพูดคำศัพท์ก็จะแสดงท่าทางประกอบไปด้วย จึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง บรรยากาศของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและพร้อมเปิดรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เมื่อครูคอยเสริมแรงทางบวกด้วยคำชมเชย จึงช่วยลดความวิตกกังวลนักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและจำได้ดี สอดคล้องกับ Asher (1979, p. 4) ที่มีแนวคิดว่าการเรียนการสอนที่จะให้ผลดี ควรพิจารณาขั้นตอนการเรียนภาษาโดยธรรมชาติ โดยเริ่มจากให้ความสำคัญของการฟังและความเข้าใจเป็นหลักก่อนมุ่งไปสู่ทักษะด้านอื่น ๆ การฝึกฟังมาก ๆ จะทำให้เกิดความชำนาญในการฟังการออกเสียงและสำเนียงที่ชัดเจน ถูกต้องการที่ผู้เรียนได้ยินตัวเองออกเสียงไม่ถูกต้องในขั้นแรก ๆ อาจทำให้เกิดความสับสนในการแยกเสียง ถ้าผู้เรียนฝึกพูดทันทีที่เริ่มเรียน จะทำให้ความผิดพลาดมีมากและเป็นสิ่งที่ขัดขวางทางการเรียนรู้อีกด้วย แต่ถ้าให้ฝึกการฟังก่อนการพูด ผู้เรียนจะได้

ประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่ดี สามารถโต้ตอบได้อย่างถูกต้อง และมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ภาษาอีกด้วย สอดคล้องกับ Krashen and Terrell (1983, p. 12) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการฟังที่ดี เป็นสิ่งที่สำคัญก่อนที่จะสามารถพูดได้ความสามารถในการพูดจะเกิดขึ้นได้จากการฟังที่มีความหมายโดยผ่านปัจจัยป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจรี บุญสมศรี (2552); ชูติมา แซ่ตั้ง, สุพรรณริกา วัฒนบุญ และพนาน้อย รอดชู (2557); ปัทิตตา ดิวงค์ (2557); ภัทรวดี ปันติ, ชาตรี มณีโกศล และศิริพร ขีปนวัฒนา (2558) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Francisco (2011) ที่พบว่า วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กพัฒนาการฟัง เมื่อพวกเขาผสมผสานการกระทำและพวกเขากลายเป็นผู้กระทำด้วยการออกคำสั่ง ด้วยคำพูด ท่าทาง และส่งผลให้แรงจูงใจเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อความเข้าใจในการฟังคำในภาษาอังกฤษของนักเรียนและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Feng (2011) ที่พบว่า การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง สามารถพัฒนาการฟังและพัฒนาความเข้าใจภาษาจีน ของนักเรียนนานาชาติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ
หน่วยการเรียนรู้ Body Actions ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถและความพร้อมของนักเรียน การฟังและแสดงออกท่าทางตามครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซ้ำ ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้และเมื่อครูคอยให้กำลังใจ ไม่บังคับให้นักเรียนปฏิบัติเมื่อนักเรียนปฏิบัติได้ให้คำชมเชยเสมอ ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเองและกล้าที่จะแสดงออก พูดตามและตอบโต้กับครูผู้สอน และการจัดกิจกรรมคู่ (Pair work) ให้นักเรียนทำกิจกรรมคู่ช่วยฝึกให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการพูดออกเสียง เปิดโอกาสให้นักเรียนที่ขาด

ความมั่นใจมีโอกาสแสดงออกมากขึ้น ส่วนนักเรียนที่มีความพร้อมมีความสามารถในการพูดและกล้าแสดงออก จะทำหน้าที่สลับเปลี่ยนเป็นผู้นำกิจกรรมแทนครูผู้สอนและเป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ อยากทำหน้าที่เป็นผู้นำในการออกคำสั่งสอดคล้องกับ Krashen and Terrell (1983, p. 12) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการฟังที่ดี เป็นสิ่งที่สำคัญก่อนที่จะสามารถพูดได้ความสามารถในการพูดจะเกิดขึ้นได้จากการฟังที่มีความหมาย โดยผ่านปัจจัยป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ สุมิตรา อังวัฒนากุล (2539, น. 85-86) ที่กล่าวว่า วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเป็นการสื่อความหมายของภาษาต่างประเทศอาจทำได้โดยการใช้กิริยาประกอบ ผู้เรียนจะเรียนได้ดีกว่าถ้าได้แสดงการโต้ตอบด้วยกลุ่มคำที่มีความหมาย และเน้นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฟังให้เข้าใจก่อนที่จะฝึกพูด ผู้เรียนจะเริ่มพูดเมื่อพร้อมที่จะพูด นอกจากนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้จากการสังเกตการณ์กระทำของผู้อื่นและจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างดี การแก้ไขเมื่อผู้เรียนทำผิดก็ควรกระทำอย่างนุ่มนวล โดยผู้สอนอาจพูดคำสั่งซ้ำหรือปฏิบัติให้ดูซ้ำอีก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจรี บุญสมศรี (2552); ชูติมา แซ่ตั้ง, สุพรรณริกา วัฒนบุญ และพนาน้อย รอดชู (2557); ปัทิตตา ดิวงค์ (2557); ภัทรวดี ปันติ, ชาตรี มณีโกศล และศิริพร ขีปนวัฒนา (2558) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติเรก นวลศรี (2558) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง มีทักษะการสื่อสารภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกรายทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พบว่า ทุกทักษะมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Asher (1979) ที่พบว่า วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางทำให้นักเรียนสามารถพูดภาษาสเปนกับผู้สอนได้และยังสามารถแต่งเรื่องและแสดงบทบาทสมมติเป็นภาษาสเปนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Francisco (2011)

ที่พบว่า วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กพัฒนา เมื่อพวกเขาผสมผสานการกระทำและพวกเขากลายเป็นผู้กระทำด้วยการออกคำสั่ง ด้วยคำพูดท่าทาง และส่งผลให้แรงจูงใจเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munoz and Forero (2011) ที่พบว่า วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เร็วขึ้น ง่ายขึ้น บรรเทาความเครียดที่ปราศจากความตึงเครียดยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ดังนั้นวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางจึงเหมาะสมสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสนใจในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้หรือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติการแสดงการสาธิตหรือการเคลื่อนไหวร่างกายสำหรับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ โดยเลือกสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และบริบทของสถานศึกษาจะสามารถส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการฟังและการพูดออกเสียงให้สูงขึ้นได้

1.2 การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นเรื่อง que ผู้เรียนมีประสบการณ์ และควรสัมพันธ์กับขั้นตอนของการใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางและยังต้องคำนึงถึงความยากง่ายให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับวิธีสอนและตัวผู้เรียน

1.3 การให้นักเรียนจับคู่ทำกิจกรรม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ยังขาดความมั่นใจในตนเองได้กล้าแสดงออกมากขึ้น ความสนุกในการเรียนช่วยเพิ่มสนใจใฝ่เรียนรู้ให้นักเรียน และทำให้งิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

2.1 จากการทำวิจัย ผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่า นักเรียนมีความสามารถในการจดจำคำศัพท์ได้ดี จึงควรมีการศึกษามลของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางที่มีต่อผู้เรียน ในด้านความคงทนในการจดจำคำศัพท์

2.2 จากการทำวิจัย ผู้วิจัยพบข้อสังเกตว่า นักเรียนให้ความสนใจในการใช้สื่อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กและแท็บเล็ต ควรนำสื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูปใน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน โปรแกรมมัลติมีเดียในอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์จรี บุญสมศรี. (2552). *การเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-การพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบ T.P.R. (Total Physical Response) ประกอบสื่อในชีวิตประจำวันกับการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ).
- ชุติมา แซ่ตั้ง, สุพรรณธิดา วัฒนบุญญ์ และพนาน้อย รอดชู. (2557). *การศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 5(1), น. 21-32.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2554). *หลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้*. อุดรดิษฐ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.

- ปติตดา ดิวงค์. (2557). *การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง* ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- ประนอม สุรัสวดี. (2535). *กิจกรรมและสื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรวดี ปันติ, ชาตรี มณีโกศล, และศิริพร ชีปนวัฒนา. (2558). ผลการใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษและการกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้). *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 6(2), น.39-46.
- มณี อินทพันธ์. (2553). *การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง* วิวัฒนาการและการนำไปใช้กับผู้เรียนต่างบุคลิกภาพรูปแบบการเรียนรู้และระดับความสามารถทางภาษา (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา).
- โรงเรียนบ้านเขาดิน. (2559). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559* [เอกสารอัดสำเนา]. สระแก้ว: โรงเรียนบ้านเขาดิน.
- _____. (2560). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน* [เอกสารอัดสำเนา]. สระแก้ว: โรงเรียนบ้านเขาดิน.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). *กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2539). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ. (2553). *การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้* (รายงานการวิจัย). นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทมหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดิเรก นวลศรี. (2558). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนด้วยวิธีตอบสนองด้วยท่าทาง TPR ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคูยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1*. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 7(1), น. 149-158.
- Asher, J. (1979). *From reader to reading teacher*. Cambridge: Cambridge University.
- _____. (1982). *Learning Another Language Through Action : The Complete Teacher's Guide Book*. Los Gatas California: Sky Oaks Publication.
- Feng, Y. M. (2011). *A study of the total physical response in children's Chinese character acquisition in the initial stage based on experiments* (Master's thesis, East China Normal University).
- Francisco Delgado. (2011). *Teaching English Vocabulary to Third Graders Through the Application on the total Physical Response Method* (Master's Thesis, Colombo Universidad Tecnologica De Pereira).
- Phillips, Sarah. (2545). *กิจกรรมภาษาอังกฤษกับเด็ก [Young Learners]* (เตือนใจ เฉลิมกิจ, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- Krashen, S. D., & Terrell, T.D. (1983). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Oxford: Pergamon.
- Munoz, M. E. M. & Forero, M. A. V. (2011). *Teaching English vocabulary to third graders through the application of the total physical response method*. Facultad De Bellas Artes Y Humanidades, Universidad Tecnologica De Pereira, Colombia.

สมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

The Competence of Student's Performance to Strengthen
Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

ชนาธิป สันติวงศ์^{1,*}
Chanathib Sunti Wong^{1,*}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้แก่ 1) การให้บริการดูแลสุขภาพครอบครัว 2) การให้บริการพัฒนาสุขภาพชุมชน 3) ความพึงพอใจของผู้ให้บริการดูแลสุขภาพครอบครัว และ 4) ความพึงพอใจของผู้ให้บริการพัฒนาสุขภาพชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ สาขาสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 4 รุ่น 4 จำนวน 271 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ชุด สำหรับใช้ประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพครอบครัว, ประเมินความพึงพอใจในการได้รับการบริการการดูแลสุขภาพครอบครัว, ประเมินสมรรถนะการปฏิบัติการพัฒนาสุขภาพชุมชน และประเมินความพึงพอใจในการได้รับการบริการพัฒนาสุขภาพชุมชนวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสถิติสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88, 0.84, 0.94 และ 0.91 ตามลำดับ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาด้านการดูแลสุขภาพครอบครัวอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.25$) สมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการได้รับการบริการดูแลสุขภาพครอบครัวอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) และผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการได้รับการบริการพัฒนาสุขภาพชุมชนอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.41$) ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ สาขาสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 4 รุ่น 4 มีสมรรถนะการปฏิบัติงานตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาตามที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การปฏิบัติงาน, การดูแลสุขภาพครอบครัว, การพัฒนาสุขภาพชุมชน

¹ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: nrru2011@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to evaluate the competency of student's work in Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima Rajabhat University (NRRU) in terms of 1) family health care, 2) satisfaction on the family health care service, 3) community health development, and 4) satisfaction on the community health development services. The samples consisted of 271 students who were studying in the fourth year (batch 4) of Bachelor degree of Public Health program (Community Public Health). The research instrument consisted of 4 sets of questionnaires to evaluate the work capability of the students in 4 parts to evaluate the competency of student's work. Cronbach's alpha coefficient was calculated for reliability of the questionnaires. The reliability of the 4 sets of questionnaires were 0.88, 0.84, 0.94, and 0.91, respectively.

The research findings were as follows: students' work capabilities were at the good level on the family healthcare ($\bar{X} = 4.25$), community health development ($\bar{X} = 4.13$), satisfaction of receivers on the family health care services were at the very high-level ($\bar{X} = 4.61$) and the high-level ($\bar{X} = 4.41$) on the community health development service. The results of the study suggested that the competency of students' work of Bachelor degree of Public Health program (Community Public Health) met the requirement of Faculty of Public Health, NRRU.

Keywords: Competencies, Work, Family Healthcare, Community Health Development

บทนำ

การปฏิรูประบบสุขภาพในสถานการณ์ปัจจุบัน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยและมีการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งถือเป็น "สิทธิ" ขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทยตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นักวิชาการสาธารณสุขเป็นบุคลากรด้านสาธารณสุข ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน เพราะเป็นบุคลากรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนในเขตความรับผิดชอบของตน และเป็นบริการสุขภาพเชิงรุก โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพและการควบคุมป้องกันโรคให้แก่ประชาชน เป็นที่ปรึกษาด้านสุขภาพให้แก่ครอบครัว และชุมชนรวมทั้งให้บริการดูแลสุขภาพครอบครัว และชุมชน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ หรือมีสมรรถนะในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีความสามารถในการระบุปัญหา และวินิจฉัยปัญหา มีความสามารถในการวางแผนแก้ไขปัญหา

ด้านสุขภาพ สามารถปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสุขภาพ ตลอดจนสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานที่ให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้จัดการเรียนการสอนด้านสาธารณสุขเพื่อมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการเป็นนักวิชาการสาธารณสุขในอนาคต มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในศาสตร์ทางการสาธารณสุขตามมาตรฐานวิชาชีพ ดังนั้น คณะสาธารณสุขศาสตร์จึงได้กำหนดคุณลักษณะเด่นของบัณฑิต ที่จะสำเร็จการศึกษาก้าวออกไปจากสถาบันแห่งนี้ คือ "เป็นนักสาธารณสุขประจำครอบครัวและชุมชน" เป็นจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ นั่นคือนักศึกษาที่สำเร็จออกไป จะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติการดูแลสุขภาพครอบครัวที่บ้านของผู้รับบริการ และมีสมรรถนะในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในชุมชนได้ในระดับดี ซึ่งวัดด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 5 นอกจากนี้ผู้รับบริการในการดูแล

สุขภาพที่บ้านและได้รับการบริการพัฒนาสุขภาพชุมชน ต้องมีความพึงพอใจในระดับดีขึ้นไป วัดได้ด้วยคะแนน ประเมินเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 5 เช่นกัน

ฝ่ายวิชาการและประกันสุขภาพการศึกษาจึงเห็นควร จัดทำโครงการวิจัยประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของ นักศึกษาตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ เพื่อทราบผลการประเมินและสามารถนำผลประเมินนี้ มาปรับปรุงแก้ไขวิธีการจัดการเรียนการสอนด้าน สาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของ นักศึกษาด้านการให้บริการดูแลสุขภาพครอบครัว
2. เพื่อประเมินสมรรถนะการปฏิบัติของนักศึกษา ด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของประชาชน ผู้รับบริการด้านการดูแลสุขภาพครอบครัว
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการด้าน การพัฒนาสุขภาพชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุข ศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมากำหนดเป็นกรอบ การศึกษา ซึ่งได้แก่ การเป็นนักวิชาการสาธารณสุขประจำ ครอบครัว และชุมชน การที่จะเป็นนักสาธารณสุขประจำ ครอบครัวนั้นประกอบด้วย สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ ด้าน การระบุปัญหาสุขภาพครอบครัว ด้านการวางแผนให้ความ ช่วยเหลือแก่บุคคลและครอบครัว ด้านการให้คำแนะนำ และคำปรึกษา รวมทั้งด้านการประเมินผล การเป็น นักสาธารณสุขประจำชุมชนนั้นประกอบด้วยสมรรถนะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวินิจฉัยปัญหาร่วมกับชุมชน ด้านการเขียนแผนงาน/โครงการ ด้านการปฏิบัติงาน ตามแผนงาน/โครงการและด้านการประเมินผล

คณะสาธารณสุขศาสตร์จึงได้กำหนดเกณฑ์ชี้วัด การเป็นนักสาธารณสุขประจำครอบครัวและชุมชนขึ้น ประเมินนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เมื่อสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพแล้ว ถ้าเป็นนักสาธารณสุขประจำครอบครัวและ ชุมชน จะต้องมีส่วนร่วมนะด้านการปฏิบัติงาน การดูแล สุขภาพครอบครัวและการพัฒนาสุขภาพชุมชนในระดับที่ ขึ้นไป ($\bar{X} \geq 3.51$) และผู้ได้รับการดูแลสุขภาพครอบครัว และได้รับการพัฒนาสุขภาพชุมชน มีความพึงพอใจใน ระดับพึงพอใจมากขึ้นไปเช่นกัน ($\bar{X} \geq 3.51$)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 4 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 271 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินสมรรถนะ การปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพครอบครัวและการพัฒนา สุขภาพชุมชน, แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของ ผู้รับบริการดูแลสุขภาพครอบครัวและการพัฒนาสุขภาพ ชุมชน จำนวน 4 ชุด และได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 50 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 ประเมินสมรรถนะการดูแลสุขภาพครอบครัวค่าความเชื่อมั่น 0.88

แบบสอบถามชุดที่ 2 ประเมินความพึงพอใจของ ผู้รับบริการการดูแลสุขภาพครอบครัว ค่าความเชื่อมั่น 0.86

แบบทดสอบชุดที่ 3 ประเมินสมรรถนะการพัฒนา สุขภาพชุมชน ค่าความเชื่อมั่น 0.94 แบบทดสอบชุดที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการพัฒนาสุขภาพชุมชน ค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้อาจารย์พี่เลี้ยงใน แหล่งฝึกประสบการณ์ในวิชาชีพ เป็นผู้ประเมินสมรรถนะ การปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพครอบครัว (จำนวน 60 คน) และประเมินสมรรถนะการพัฒนาสุขภาพชุมชน (จำนวน 50 คน) และให้ประชาชนผู้ได้รับการดูแลสุขภาพ

ครอบครัว (จำนวน 120 ครอบครัว) กับได้รับการพัฒนา
สุขภาพชุมชน (จำนวน 50 คน) เป็นผู้ประเมินความพึงพอใจ
ในการได้รับการบริการจากนักศึกษา เมื่อเก็บรวบรวมครบถ้วน
ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติ
จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลผลค่าคะแนน

ประเมินสมรรถนะ แปลผลดังนี้

- 4.51-5.00 มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ในระดับดีมาก
- 3.51-4.50 มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ในระดับดี
- 2.51-3.50 มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ในระดับพอใช้
- 1.51-2.50 มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ในระดับต้องปรับปรุง
- 0.00-1.50 มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
ในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน

ประเมินความพึงพอใจ แปลผลดังนี้

- 4.51-5.00 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 2.51-3.50 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 มีความพึงพอใจระดับไม่พึงพอใจ
- 0.00-1.50 มีความพึงพอใจระดับไม่พึงพอใจ
อย่างยิ่ง

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาด้านการ
ให้บริการดูแลสุขภาพครอบครัว ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะ
ด้านบุคลิกภาพ มีค่าคะแนนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$)
ส่วนด้านอื่น ๆ อีก 5 ด้าน มีค่าคะแนนอยู่ในระดับดี
ทุก ๆ หัวข้อ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.06-4.35 และเมื่อ
พิจารณาโดยรวมของสมรรถนะการดูแลสุขภาพครอบครัว
อยู่ในระดับดีเช่นกัน ($\bar{X} = 4.25$) รายละเอียดแสดงใน
ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการประเมินสมรรถนะด้านการดูแลสุขภาพครอบครัวโดยรวม

สมรรถนะการปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.57	0.504	ดีมาก
2. ด้านการระบุปัญหาสุขภาพครอบครัว	4.06	0.670	ดี
3. ด้านการวางแผนให้บริการ	4.07	0.672	ดี
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล และครอบครัว	4.35	0.633	ดี
5. ด้านการให้คำแนะนำและคำปรึกษา	4.35	0.609	ดี
6. ด้านการประเมินผล	4.09	0.547	ดี
สมรรถนะโดยรวม	4.25	0.606	ดี

2. ความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการด้านการดูแลสุขภาพครอบครัว ผลการวิจัย พบว่า ผู้รับบริการด้านการ
ดูแลสุขภาพครอบครัวมีความพึงพอใจในทุกๆ ด้านที่ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งมีค่าคะแนนการประเมินอยู่
ระหว่าง 4.53-4.65 และเมื่อประเมินค่าเฉลี่ยโดยรวม ความพึงพอใจในการได้รับการบริการดูแลสุขภาพครอบครัวอยู่ใน
ระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.61$) แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการได้รับการดูแลสภาพที่บ้าน

ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.65	0.495	มากที่สุด
2. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลและครอบครัว	4.53	0.570	มากที่สุด
3. ด้านการให้คำแนะนำและคำปรึกษา	4.64	0.503	มากที่สุด
ความพึงพอใจโดยรวม	4.61	0.523	มากที่สุด

3. สมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชน ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านบุคลิกภาพมีค่าคะแนนประเมินมากกว่าทุกสมรรถนะ ($\bar{X} = 4.44$) และสมรรถนะที่ได้ค่าคะแนนน้อยกว่าทุกสมรรถนะ คือด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.13$) แต่ทุกสมรรถนะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเหมือนกันหมด ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3.90-4.44 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาในการพัฒนาสุขภาพชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชน

สมรรถนะด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.44	0.599	ดี
2. ด้านการวินิจฉัยปัญหาร่วมกันกับชุมชน	4.02	0.586	ดี
3. ด้านการเขียนแผนงาน/โครงการ	4.09	0.603	ดี
4. ด้านการปฏิบัติงานตามแผน	4.23	0.608	ดี
5. ด้านการประเมินผล	3.90	0.628	ดี
สมรรถนะโดยรวม	4.13	0.605	ดี

4. ความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่าทุกสมรรถนะอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ซึ่งมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4.30-4.56 และเมื่อประเมินโดยรวมประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับการพัฒนาสุขภาพชุมชนในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.41$) รายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการรับบริการพัฒนาสุขภาพชุมชน

ความพึงพอใจในการรับบริการพัฒนาสุขภาพชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.56	0.552	มากที่สุด
2. ด้านการวินิจฉัยปัญหาร่วมกันกับชุมชน	4.42	0.571	มาก
3. ด้านการเขียนแผนงาน/โครงการ	4.39	0.580	มาก
4. ด้านการปฏิบัติงานตามแผน	4.37	0.647	มาก
5. ด้านการประเมินผล	4.30	0.596	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	4.41	0.589	มาก

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษาจำแนกตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ คือ การเป็นนักสาธารณสุขประจำครอบครัวและชุมชน ซึ่งได้กำหนดว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่4จะต้องมีความรู้ความสามารถในการดูแลสุขภาพครอบครัวและให้บริการพัฒนาสุขภาพชุมชนได้ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.51$) ผลการวิจัยดังนี้

สมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการดูแลสุขภาพครอบครัวสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการดูแลสุขภาพครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ได้กำหนดให้ผู้ประเมินสมรรถนะด้านนี้คืออาจารย์ที่เลี้ยงในแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และผู้รับบริการดูแลสุขภาพครอบครัว ซึ่งถ้านักศึกษาได้รับการประเมินและได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปถือว่าสมรรถนะในระดับดี และผู้รับบริการจะต้องมีความพึงพอใจการได้รับการดูแลสุขภาพครอบครัวในระดับพึงพอใจมากขึ้นไปคือ ต้องได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจ 3.51 ขึ้นไปเช่นกันจะถือว่านักศึกษาเป็นนักสาธารณสุขประจำครอบครัวตามลักษณะจุดเด่นของคณะที่กำหนดไว้

จากผลการประเมินสมรรถนะการดูแลสุขภาพครอบครัว ประเมินโดยอาจารย์ที่เลี้ยง พบว่า การประเมินสมรรถนะจำนวนทั้งสิ้น 6 ด้าน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 5 ด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.06-4.35 และมีสมรรถนะด้านบุคลิกภาพที่นักศึกษาได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.57$) ดังแสดงในตารางที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสอน ของอาจารย์ที่ปลูกจิตสำนึกให้แก่นักศึกษา ด้านบุคลิกภาพว่าสำคัญต่อวิชาชีพและสำคัญมาก ในการเยี่ยมบ้านผู้รับบริการ การมีบุคลิกภาพดีจะก่อให้เกิดผลดีต่อภาพพจน์และการยอมรับในการทำงานซึ่งทำให้การปฏิบัติงานให้บริการแก่ประชาชนได้ผลดีได้ง่ายขึ้น ดังนั้นจึงมีผลทำให้นักศึกษาเมื่อฝึกปฏิบัติงานการเยี่ยมบ้าน แต่งกายเรียบร้อย และมีกริยามารยาทในการพูดคุยกับผู้รับบริการตามที่รับการสอนในชั้นเรียน จึงทำให้ผลการประเมินสมรรถนะด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับดีมากและโดดเด่นกว่าด้านอื่น ๆ

สำหรับสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ที่พบว่าอยู่ในระดับดีทุกสมรรถนะยังมีข้อสังเกตว่าสมรรถนะที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าทุกสมรรถนะ คือ ด้านการประเมินปัญหาสุขภาพครอบครัว ค่าคะแนนเฉลี่ยได้ 4.06 รองลงมา คือ ด้านการวางแผนในการให้บริการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1) เมื่อพิจารณารายชื่อของสมรรถนะด้านการประเมินปัญหาสุขภาพครอบครัว หัวข้อที่ได้รับการประเมินปัญหาคือ การระบุปัญหาของครอบครัวได้ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X} = 3.92$) ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสอนภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการระบุปัญหาได้นำกรณีตัวอย่างมาให้นักศึกษาได้ดูรูปแบบการระบุปัญหาผู้ป่วย แต่ไม่ได้ให้นักศึกษาทดลองเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยในชุมชนแล้วมาพิจารณาระบุปัญหา จึงทำให้นักศึกษายังขาดทักษะในด้านนี้สำหรับสมรรถนะด้านการวางแผนในหัวข้อย่อรายข้อจากจะพบว่าสมรรถนะรายชื่อเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินผล การให้บริการได้ถูกต้องนั้นนักศึกษาได้รับการประเมินน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือได้คะแนนเฉลี่ย 3.98 ทำให้ทราบว่า นักศึกษา ยังขาดทักษะการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินผล เนื่องจากไม่ได้ทดลองวางแผนให้การช่วยเหลือจากผู้ป่วยจริงของชุมชนสอดคล้องกับการศึกษาของปรีณิตย์มากแก้ว (2558) และ เชียง เกาซิด (2554) ที่ศึกษาพบว่า ความรู้ในศาสตร์สาขาที่ปฏิบัติงานมีผลต่อสมรรถนะการทำงานและคุณภาพของบัณฑิต นอกจากนี้ด้านความเต็มใจให้บริการของพนักงานมีผลต่อสมรรถนะ นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ พรพิมล พิทักษ์ธรรม และ จินตนา กาศมณี (2559) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรม คอลัมม์ แบงค็อก กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่เสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมคือ ประสบการณ์ทำงานที่มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป และความสมดุลของชีวิตของพนักงาน ดังนั้นประสบการณ์จึงเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์ทำงาน การให้บริการครอบครัวจึงทำให้นักศึกษาขาดทักษะในการระบุปัญหาผู้ป่วย และการวางแผนให้บริการแก่ผู้ป่วยซึ่งควร

ได้รับประสบการณ์จริงกับผู้ป่วยในชุมชนจึงจะทำให้ นักศึกษามีสมรรถนะด้านที่ขาดประสบการณ์สามารถ ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนความพึงพอใจการปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพ ครอบครัวซึ่งประเมินโดยผู้รับบริการการดูแลสุขภาพ ครอบครัวประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน ซึ่งทั้ง 3 ด้าน ได้รับการประเมินว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน และคะแนนเฉลี่ยโดยรวมก็อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.61$) แสดงในตารางที่ 2 เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าสมรรถนะที่ประเมินความพึงพอใจ ในระดับ พึงพอใจมากที่สุดน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ การมีศิลปะในการ จูงใจผู้รับบริการให้เห็นความสำคัญของปัญหาสุขภาพ ($\bar{X} = 4.47$) การให้ความช่วยเหลือถูกต้องตามวิชาการ ($\bar{X} = 4.48$) และสื่อการสอนประกอบคำแนะนำเหมาะสม กับเรื่องที่ให้คำแนะนำ ($\bar{X} = 4.49$) ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนการสอนไม่ได้เน้นการผลิตสื่อสุขภาพและไม่ได้ ฝึกหัดการสอนสุขภาพภายในชั้นเรียนจึงทำให้นักศึกษา ขาดทักษะเหล่านี้ แต่การประเมินความพึงพอใจในภาพรวม แล้วยังพบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในระดับพึงพอใจ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งจัดได้ว่า สมรรถนะการปฏิบัติงาน การดูแลสุขภาพครอบครัวผ่านเกณฑ์เป้าหมายของคณะ สาธารณสุขศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

สมรรถนะการปฏิบัติงานการพัฒนาสุขภาพชุมชน สมรรถนะการปฏิบัติงานการพัฒนาสุขภาพชุมชนประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 5 สมรรถนะ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวินิจฉัยปัญหาร่วมกันกับชุมชน ด้านการเขียน แผนงาน/โครงการ ด้านการปฏิบัติงานตามแผน และด้าน การประเมินผล โดยมีผู้ประเมินคือ อาจารย์พี่เลี้ยงของ แหล่งฝึกและผู้นำชุมชน เป้าหมาย ของสมรรถนะ ด้านการปฏิบัติงานการพัฒนาสุขภาพชุมชนของคณะ สาธารณสุขศาสตร์ ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ว่า สมรรถนะในการ ปฏิบัติงานการพัฒนาสุขภาพชุมชนต้องได้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปถือว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานพัฒนาสุขภาพ ชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับดีและประชาชนผู้รับบริการพัฒนา สุขภาพชุมชนมีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

($\bar{X} \geq 3.51$)เช่นกันจะถือว่านักศึกษาเป็นนักสาธารณสุข ชุมชนตามลักษณะจุดเด่นของคณะสาธารณสุขศาสตร์ที่ได้ กำหนดไว้

ผลการประเมินจากอาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษามี สมรรถนะการปฏิบัติงานพัฒนาสุขภาพชุมชนโดยรวมอยู่ใน เกณฑ์ระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) ซึ่งใน 5 ด้านนี้ ด้านการประเมิน ผลมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.90 (ตารางที่ 3) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาใน ชั้นเรียนได้จัดให้มีการลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อฝึกเก็บรวบรวม ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลชุมชน ไม่ได้ฝึกวิธีการประเมิน โครงการจากการปฏิบัติงานจริงจึงทำให้นักศึกษายังขาด ทักษะในการประเมินผลโครงการทำให้ได้รับการประเมิน สมรรถนะการประเมินผลโครงการน้อยกว่าสมรรถนะ การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิรัชย์ บริบูรณ์ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา สมรรถนะหลักของบุคลากรโดยมีส่วนร่วมของผู้บังคับ บัญชา พบว่า เมื่อจัดโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะให้กับ พนักงานโดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าโปรแกรม พบว่า หลังจากเข้าโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะบุคลากร มีความรู้ในสมรรถนะหลักและได้รับผลการประเมินค่า สมรรถนะหลักด้วยตนเองเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเข้าโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ เช่นเดียวกับการ ศึกษาของนฤมล ตีระพัฒน์เกียรติ, สุรัชชัย วงษ์ชาติ และ อมรรักษ์ สอนชุมพล (2559) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อ สมรรถนะการปฏิบัติงานได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล การ ฝึกอบรม การรับรู้ แรงจูงใจในองค์กร และการสร้างความ สมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ดังนั้นในทักษะที่นักศึกษา ยังขาดความรู้ หากคณะได้มีการจัดทำโครงการพัฒนา สมรรถนะในการทำงานในชุมชนให้แก่นักศึกษาแล้ว ผู้วิจัย เชื่อว่าจะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการทำงานแก่นัก ศึกษาได้เป็นอย่างดีสำหรับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การพัฒนาสุขภาพชุมชน ผลการประเมินพบว่า มีระดับ ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.30-4.56 ซึ่งสมรรถนะด้านบุคลิกภาพเป็น สมรรถนะที่ได้รับการประเมินในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนด้านอื่น ๆ ได้รับการประเมินอยู่ในระดับมาก และเมื่อ

คิดคะแนนการประเมินโดยรวมได้ค่าของคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของอาจารย์ที่เลี้ยงในแหล่งฝึก จึงสรุปได้ว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชนของนักศึกษาบรรลุดูบรรลุประสงค์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ที่กำหนดไว้ เช่นกัน

จากผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่านักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาสาธารณสุขชุมชน ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 4 มีสมรรถนะการปฏิบัติงานตามลักษณะจุดเน้นจุดเด่นของคณะที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งนั่นก็หมายถึงการเป็นนักสาธารณสุขครอบครัวและชุมชนอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ควรนำไปใช้ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี อาจารย์ผู้สอนควรให้ความสำคัญในการวางพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีแก่นักศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและแนวคิดรวบยอดของทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนจะต้องมีความสนุกสนานไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ หากผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนมีความชอบในวิชาเรียนจะเป็นแรงจูงใจภายในตัวของผู้เรียนให้ตั้งใจใฝ่เรียนรู้และศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่เรียนอย่างต่อเนื่องและเรียนรู้อย่างมีความสุขเมื่อฝึกปฏิบัติงานในชุมชนได้พบเจอสถานการณ์จริงแล้วความรู้ภาคทฤษฎี ซึ่งนักศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมมาแล้วนักศึกษาจะสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้จากทฤษฎี และนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงสามารถแก้ปัญหาในขณะฝึกปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรมีการจัดทำโครงการเสริมทักษะการพัฒนางานให้บริการดูแลสุขภาพครอบครัว และการพัฒนาสุขภาพชุมชนเป็นการทดลองปฏิบัติงานกับสถานการณ์จริง เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมให้แก่ นักศึกษา เมื่อลงฝึกปฏิบัติงานจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลหรือมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพครอบครัวและสมรรถนะในการพัฒนาสุขภาพชุมชน ได้แก่ ปัจจัยความรู้ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพสาธารณสุข เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป สันติวงศ์. (2555). *กระบวนการพัฒนาสุขภาพชุมชน*. นครราชสีมา: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- _____. (2560). *การดูแลสุขภาพที่บ้าน*. นครราชสีมา: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เชียง เกานิต. (2554). *สมรรถนะและคุณภาพบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นฤมล ตีระพัฒน์เกียรติ, สุรัชย์ วงษ์ชาติ และอมรรัตน์ สอนชุมพล. (2559). การส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานในองค์การ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 8(2), น.174-179.
- ปวีณดิษฐ์ มากแก้ว. (2558). *การศึกษาด้านความสามารถและทักษะในการทำงานด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะของพนักงานระดับปฏิบัติการเขตสาทรกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- พรพิมล พิทักษ์ธรรม และจินตนา กาศมณี. (2559). *สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงาน :กรณีศึกษาโรงแรม คอลัมม์ แบงค็อก กรุงเทพมหานคร*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก).
- วีรชัย บริบูรณ์. (2559). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของบุคลากรโดยการมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชา*. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 25(5), น. 872-877.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2548). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้านคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลตำบลฮางโฮง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

Factors Relating to the Conjunctivitis Preventive Behaviors among
Higher Elementary Students in Hang Hong Municipality,
Muang District, Sakon Nakhon Province

จิราภรณ์ จำปาจันทร์^{1,*}, ศศิวรรณ ทศนเอี่ยม¹ และณิรันดร์ วรไธสง¹
Jiraporn Jumpajan^{1,*}, Sasiwan Tassana-iem¹ and Neeranute Wontaisong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียน
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเขตเทศบาลตำบล
ฮางโฮง จำนวน 243 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและ
Independent Samples Test ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการเป็นโรคตาแดงและความรู้โรคตาแดงมีความสัมพันธ์กับ
ทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t\text{-test} = 2.281$, $p\text{-value} = 0.023$ และ $r = 0.350$,
 $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ) และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.278$, $p\text{-value} < .001$) จากผลการวิจัยครั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนได้รับ
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคตาแดงเพิ่มขึ้น โดยพัฒนาแหล่งข้อมูลข่าวสารและสื่อให้มีความเหมาะสมหรือการใช้ต้นแบบ
จากผู้มีประสบการณ์เป็นโรคตาแดงเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทัศนคติและการปฏิบัติในการป้องกันโรคตาแดงต่อไป
คำสำคัญ: โรคตาแดง พฤติกรรมการป้องกันโรค นักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร 47000
Lecturer, Department of Health Science, Faculty of Science and Technology, Sakon Nakhon Rajabhat University,
Sakon Nakhon 47000, Thailand.

*Corresponding author, e-mail: Jumpa3_jira@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this research was to explore the factors relating to the conjunctivitis preventive behaviors among higher elementary students. A total population of 243 students who study in Hang Hong municipality. The data were collected by using a questionnaire were created by the researcher. Data was analyzed by using frequency, percentages, mean, standard deviations, Pearson's correlation coefficients and independent samples test. The results showed that the experience with conjunctivitis and knowledge of conjunctivitis were all positively associated with attitude for conjunctivitis (t -test = 2.281, p -value = 0.023 and r = 0.350, respectively) and students' attitude was associated with preventive behavior for conjunctivitis (r = 0.278, p -value < .001).

This study suggests that local health organization should promote health preventive behavior for conjunctivitis and organize activities to disseminate information on conjunctivitis in the students. The sources of information on conjunctivitis should be developed. Appropriate types of media should be utilized to serve students or people experienced with conjunctivitis is to stimulate students' attitudes and practices in the prevention of conjunctivitis further.

Keywords: Conjunctivitis, Behaviors, Preventive, Higher Elementary Students

บทนำ

โรคตาแดงเกิดจากการอักเสบของเยื่อตาจากการติดเชื้อไวรัสเป็นกลุ่มอาการใหญ่จะติดต่อโดยตรงจากการสัมผัสน้ำตาของผู้ป่วยที่ติดมากับนิ้วมือและแพร่จากนิ้วมือมาติดที่ตาโดยตรงไม่ติดต่อทางการสลายตาทางอากาศหรือทางการรับประทานอาหารร่วมกัน อาการเกิดได้ภายใน 1-2 วัน ระยะการติดต่อไปยังผู้อื่นประมาณ 14 วัน สามารถติดต่อได้ง่ายทั้งเด็กและผู้ใหญ่พบได้บ่อยในเด็กเล็กและนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรคตาแดงเป็นโรคที่ไม่มีอันตรายรุนแรงแต่ถ้าไม่ได้รับการรักษาตั้งแต่เริ่มป่วยอาจติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อนทำให้ตาพิการได้ (กรมควบคุมโรค สำนักโรคอุบัติใหม่, 2557) จากการรายงานสถานการณ์โรคตาแดงของสำนักโรคระบาดวิทยาในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 26 ตุลาคม 2557 พบผู้ป่วยโรคตาแดงจำนวน 400,688 รายจาก 77 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 630.76 ต่อแสนประชากร เสียชีวิต 0 ราย สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1: 1.23 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.53, 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.18 และ 15 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.23 โดยจำนวนผู้ป่วยเริ่มเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่เดือน

กรกฎาคม จากสถิติการรายงานสถานการณ์โรคของสำนักงานโรคระบาดวิทยาพบว่าการระบาดของโรคตาแดง ปี 2557 มีการระบาดของโรคสูงกว่าปีที่ผ่านมา (เสาวพัตร อื่นจ้อย, 2557) ในปี 2558 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางโง อำเภอมือง จังหวัดสกลนครได้รับรายงานว่ามีนักเรียนป่วยด้วยโรคตาแดงทั้งสิ้น จำนวน 104 ราย ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านหนองศาลาราษฎร์บำรุง โรงเรียนนาดอกไม้ผดุงวิทยา โรงเรียนนัฐวิทยาสกลนคร โรงเรียนน้อยจอมศรี และโรงเรียนยางโงประชาอุทิศ โดยมีอายุในช่วงอายุ 10-12 ปี และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคตาแดง ในปี 2557 เทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง (2552-2556) พบว่าเกิดการระบาดของโรคตาแดงของนักเรียนในเขตเทศบาลตำบลยางโง และมีแนวโน้มการระบาดเพิ่มขึ้นส่งผลให้ยาที่ใช้รักษาโรคตาแดงในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมีไม่เพียงพอกับผู้ป่วย (ฝ่ายงานโรคระบาดวิทยา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยางโง จังหวัดสกลนคร, 2557) ซึ่งการเจ็บป่วยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนมีการสั่งหยุดการเรียนการสอนเพื่อป้องกัน

การระบาดของโรคตาแดงภายในโรงเรียนทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ อีกทั้งผู้ปกครองเสียเวลาในการประกอบอาชีพและขาดรายได้ในการประกอบอาชีพเพื่อมาดูแลนักเรียนที่ป่วย รวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาและเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมารับการรักษาแต่ละราย คิดเป็นเงิน 125 บาทต่อคน (งานเวชสถิติโรงพยาบาลแม่แจ่ม, 2550) และในรายที่ไม่ได้รับการรักษาหรือได้รับการดูแลที่ไม่ถูกต้องก็จะส่งผลให้ผิวงระลอกตาอักเสบมักเกิดหลังตาแดง 1-2 สัปดาห์ เกิดจากปฏิกิริยาภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยต่อเชื้อไวรัส ผู้ป่วยจะมีอาการตามัวลง จำเป็นต้องได้รับการรักษาโดยให้ยาหยอดตาแก้อักเสบ (Steroids) ต่อเนื่องนานกว่าตาแดงทั่วไป นอกจากนี้ยังพบภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น กระเจตาเป็นแผล (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2554) การป้องกันโรคตาแดงจึงมีความสำคัญต่อการลดการแพร่กระจายของเชื้อ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่ต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะเป็นการเพิ่มโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค เนื่องจากโรคตาแดงสามารถติดต่อและแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วแต่จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนยังมีการปฏิบัติไม่เหมาะสมจนนำไปสู่การแพร่กระจายเชื้ออย่างรวดเร็วได้แก่ การใช้มือขยี้ตา การคลุกคลีหรือการนอนกับผู้ป่วยที่เป็นโรคตาแดง การใช้สิ่งของร่วมกัน เช่น ผ้าเช็ดหน้า ไทศัพท์ หมอนและยาหยอดตา ตลอดจนการอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน นอนด้วยกันและการใช้ห้องน้ำร่วมกัน (ภมร ดรุณ และคณะ, 2557, น. 33-41)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลตำบลบางโฮ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยประยุกต์ใช้แบบจำลอง KAP มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาคือ ความรู้ (K) ส่งผลให้เกิดทัศนคติ (A) ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ (P) โดยทัศนคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ คือ ทัศนคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่ และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามทัศนคตินั้นซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม (ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์, 2556, น. 88) โดยงานวิจัยครั้งนี้เชื่อว่า การที่นักเรียนมี

ทัศนคติที่ดีจะทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันโรคตาแดงที่เหมาะสมซึ่งต้องมาจากการที่นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่ถูกต้อง หากงานวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จหน่วยงานด้านสาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนในการควบคุมและป้องกันโรคตาแดงซึ่งส่งผลให้อัตราป่วยในพื้นที่ลดลงและนักเรียนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลตำบลบางโฮ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลตำบลบางโฮ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

สมมุติฐานของการวิจัย

ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลตำบลบางโฮ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

เนื่องจากจำนวนประชากรนักเรียนมีไม่มาก อีกทั้งเพื่อให้เกิดความครอบคลุมเนื้อหาในการศึกษา งานวิจัยครั้งนี้จึงทำการเลือกประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบางโฮ้ง จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองศาลาราชบุรีบำรุง โรงเรียนนาดอกไม้ผดุงวิทยา โรงเรียนนัฐวิทยาสกลนคร โรงเรียนน้อยจอมศรี และโรงเรียนบางโฮ้งประชาอุทิศ ประจำปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมด 243 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคตาแดง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบถูก-ผิดจำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนโดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน เกณฑ์การแปลผลใช้เกณฑ์ของ Bloom (1971, p. 10)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 ข้อ เกณฑ์การแปลผลใช้เกณฑ์ของ Bloom (1971, p. 10)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด จำนวน 19 ข้อ เกณฑ์การแปลผลใช้เกณฑ์ของ Bloom (1971, p. 10)

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการและคณะครูในโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยแนะนำตัวชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงรายละเอียด อธิบายวัตถุประสงค์ วิธดำเนินการวิจัยและสิทธิในการเข้าร่วมการวิจัยของนักเรียน
3. เมื่อนักเรียนยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

4. ผู้วิจัยให้กลุ่มนักเรียนตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยแจกให้โดยผู้ที่สามารถอ่านแบบสอบถามได้ให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านแบบสอบถามคณะผู้วิจัย จะอ่านแบบสอบถามให้กับผู้ที่ตอบแบบสอบถามทำ

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม

6. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบ และรวบรวมแบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้หาปัจจัยความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดง ได้แก่ Pearson's Correlation Coefficient และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ Independent Samples Test

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คะแนน IOC เท่ากับ 0.81 หมายถึง แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความตรงอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.1 มีอายุเฉลี่ย 10.8 ปี กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 38.7 และเรียนอยู่โรงเรียนหนองศาลาราชวรบุรีบำรุง ร้อยละ 32.5 ไม่เคยป่วยเป็นโรคตาแดง ร้อยละ 57.2 ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ร้อยละ 76.5 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคตาแดง ร้อยละ 79.0 ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่มาจากครู อาจารย์ ร้อยละ 67.7

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคตาแดง (N = 243)

ตัวแปร	ระดับ		
	ต่ำ จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	สูง จำนวน (ร้อยละ)
ความรู้เกี่ยวกับโรคตาแดง ($\mu=13.1$, $\sigma=2.3$)	89 (36.7)	116 (47.7)	38 (15.6)
ทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดง ($\mu=74.3$, $\sigma=7.7$)	7 (2.9)	178 (73.2)	58 (23.9)
การปฏิบัติในการป้องกันโรคตาแดง ($\mu=61.2$, $\sigma=9.4$)	76 (31.3)	156 (64.2)	11 (4.5)

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคตาแดงอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.7 รองลงมา คือ ระดับต่ำ ร้อยละ 36.7 และระดับสูง ร้อยละ 15.6 ทัศนคติต่อการป้องกันโรคตาแดงอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.2 รองลงมา คือ ระดับสูง ร้อยละ 23.9 และระดับต่ำ ร้อยละ 2.9 ส่วนการปฏิบัติต่อการป้องกันโรคตาแดงอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.2 รองลงมาคือ ระดับต่ำ ร้อยละ 31.3 และระดับสูงร้อยละ 4.5

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิดกับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคตาแดง

ตัวแปร	Pearson's correlation r	p-value
ความรู้เกี่ยวกับโรคตาแดงกับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคตาแดง	0.124	0.054
ทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดงกับการปฏิบัติในการป้องกันโรคตาแดง	0.278	<0.001*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะคิดมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคตาแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.278$, $p\text{-value} < .001$)

ตารางที่ 3 ความแตกต่างระหว่างประสบการณ์การเป็นโรคตาแดงระหว่างเคยเป็นและไม่เคยเป็นกับคะแนนความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคตาแดง

ตัวแปร	เคย		ไม่เคย		t-test	p-value
	μ	σ	μ	σ		
ความรู้เกี่ยวกับโรคตาแดง	13.2	2.5	13.0	2.2	0.44	0.66
ทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดง	75.6	7.9	73.3	7.3	2.28	0.02*
การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคตาแดง	62.3	8.9	60.3	9.6	1.62	0.10

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การเป็นโรคตาแดงและความรู้โรคตาแดงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t\text{-test} = 2.281$, $p\text{-value} = .023$ และ $r = 0.350$, $p\text{-value} < .001$ ตามลำดับ)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลตำบลหางโฮง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนครทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.7 ร้อยละ 73.2 และร้อยละ 64.2 ตามลำดับส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านครู อาจารย์ ร้อยละ 67.7 แต่เนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนต้องทำกิจกรรมร่วมกัน คลุกคลีกันทำให้เกิดการระบาดของโรคในกลุ่มนี้ได้ง่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพร มุทุมม (2551, น. 50) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคตาแดงในนักเรียนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งพบว่า ความรู้ของนักเรียนในการป้องกันโรคตาแดงอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 93.61 ความเชื่อในการป้องกันโรคตาแดงอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 97.72 และการปฏิบัติในการป้องกันควบคุมและป้องกันโรคตาแดงอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 86.76 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ Singh and Malaviya (1994, p.137-138) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติว่าจะมีลักษณะเป็นไปในเชิงเส้นตรง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติตามที่ต้องการ และส่งผลไปยังการปฏิบัติในที่สุดซึ่งเมื่อพิจารณาความรู้ของนักเรียนในการป้องกันโรคตาแดงอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนส่วนใหญ่ยังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษายังไม่มีพื้นฐานทางด้านสาธารณสุขหรือโรคติดต่อมาก่อนส่งผลให้ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคตาแดงถึงแม้จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคตาแดงก็ตามส่งผลให้ระดับความรู้ อยู่ระดับปานกลาง ผลการศึกษาทัศนคติต่อการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางซึ่ง Singh and Malaviya (1994, p.137-138) อธิบายว่า ความรู้ส่งผลให้เกิดทัศนคติซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติตามมา

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลตำบลหางโฮง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียน ทักษะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการป้องกันโรคตาแดง แต่ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนเมื่อพิจารณาถึงรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีแบบจำลอง KAP โมเดลของ Schwartz (1975, p.28-31) ที่พบว่าความรู้มีผลต่อทัศนคติและทัศนคติมีผลต่อการปฏิบัติและจากผลการวิจัยครั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงระดับความรู้และทัศนคติต่อการป้องกันโรคตาแดง พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังมีความรู้ไม่ถูกต้องในบางประเด็นโดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดต่อและการแพร่กระจายเชื้อส่งผลต่อทัศนคติที่ไม่เหมาะสม คือ เชื่อว่าการใช้ผ้าเช็ดหน้าร่วมกับผู้ป่วยโรคตาแดงไม่ทำให้เป็นโรคตาแดงได้ ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ครู นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง นอกจากจะมีความรู้ที่ดีแล้วจะต้องมีการสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่บุคคลดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินการป้องกันที่ต่อเนื่อง ยั่งยืนและการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อค้นพบเกี่ยวกับประสบการณ์ การเป็นโรคตาแดงพบว่า นักเรียนที่เคยป่วยด้วยโรคตาแดงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติการป้องกันโรคตาแดงคือคนที่เคยเป็นโรคตาแดงมีทัศนคติการป้องกันโรคตาแดงมากกว่าคนที่ไม่เคยเป็นโรคตาแดงเนื่องจากพฤติกรรมภายในได้แก่ ความรู้และทัศนคติในแต่ละบุคคลแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการเรียนรู้อาจได้รับข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์หรือความรู้ที่เคยมีมาก่อนมีผลต่อพฤติกรรมภายนอกคือการแสดงออกหรือการปฏิบัติ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2556, น. 26-35) ดังนั้นประสบการณ์การเจ็บป่วยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

มีความรู้จากการได้รับประสบการณ์ เกิดค่านิยม การตอบสนองและเกิดความตระหนักมากขึ้น ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมา และจากผลการศึกษาพบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการป้องกันโรคตาแดงโดย Stang and Wrightsman (1981 อ้างถึงในประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ, 2536, น. 45-49) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้เข้าใจและทำนายพฤติกรรมของบุคคลโดยทัศนคติเป็นสิ่งที่ไปช่วยกระตุ้นพฤติกรรมการปฏิบัติของบุคคลทำให้บุคคลปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคตาแดงของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ยังมีความรู้บางประเด็นเกี่ยวกับโรคตาแดงที่นักเรียนยังเข้าใจไม่ถูกต้องดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านสาธารณสุขท้องถิ่นควรให้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันโรคตาแดงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักแก่นักเรียน คณะครู ผู้ปกครองผ่านการจัดทำสื่อด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับกลุ่มวัย

1.2 ควรเพิ่มศักยภาพแกนนำนักเรียน หรืออาสาสมัครสาธารณสุขในชุมชนเพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันโรคตาแดงในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมต่อกลุ่มนักเรียน โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้สุขบัญญัติแห่งชาติมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมความรู้

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันโรคตาแดงในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันโรคซึ่งจะนำไปสู่การลดการแพร่กระจายของเชื้อและอัตราป่วยในพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2554). แนวทางการรักษาโรคติดเชื้อต่าง ๆ ในภาวะฉุกเฉินสำหรับบุคลากรทางการแพทย์. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมควบคุมโรค สำนักโรคอุบัติใหม่. (2557). ความรู้เรื่องโรคตาแดง. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2560, จาก http://beud.ddc.moph.go.th/beid_2014/th/content
- งานเวชสถิติโรงพยาบาลแม่แจ่ม. (2550). รายงานคำรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลแม่แจ่มปี 2549. เชียงใหม่: โรงพยาบาลแม่แจ่ม.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2556). การเรียนการสอนทางตรง: ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสู่การสอนภาษาไทย. วารสารวิชาการ, 16 (เมษายน-มิถุนายน), น. 26-35.
- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2556). การใช้แบบจำลอง KAP กับการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติการป้องกัน การติดเชื้อเอช ไอ วี / เอดส์ของคนประจำเรือไทย. วารสารวิทยาการการจัดการ, 19, น. 5.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณและสวิง สุวรรณ. (2536). พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ประภาพร มุทุมม. (2551). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และควบคุมโรคตาแดงในนักเรียน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ฝ่ายงานระบาดวิทยา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ฮางโฮง จังหวัดสกลนคร. (2557). อัตราป่วยโรคตาแดงจากการติดเชื้อไวรัส (Haemorrhagic conjunctivitis). สกลนคร: ผู้แต่ง.
- ภมร ดรุณ และคณะ. (2557). การสอบสวนการระบาดของโรคตาแดงในศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ. สำนักป้องกันและควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น, น. 33-41.

เสาวพัตรอิน้อย. (2557). รายงานสถานการณ์โรคตาแดง
จากการติดเชื้อไวรัส (Haemorrhagic conjunctivitis).
ในรายงาน 506. วันที่ 29 กันยายน 2557. กรุงเทพฯ:
สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค.

Bloom, S. B. (1974). *Handbook on Formative and
Summative Evaluation of Student Learning*.
New York: McGraw-Hill.

Schwartz, N. E. (1975). Nutritional Knowledge, Attitude
and Practice of High School Graduated.
Journal of American Diabetic Association,
66(1), pp. 28-31.

Singh, I.N. and Malaviya, A.N. (1974). Long Distance
Truck Drivers in India: HIV Infection and Their
Possible Role in Disseminating HIV into Rural
Areas. *International Journal of STD and AIDS*,
5, pp.137-138.

ศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก

Marketing Efficiency of Enterprise Community of Preserved Chili

มัลลิกา คงแก้ว^{1,*} และทิพวรรณ ฤทธิชัย²

Manlika Khongkaew^{1,*} and Tippawan Rittichai²

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการตลาด ศักยภาพทางการตลาดและประเมินผล การเพิ่มศักยภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบจดบันทึกการสนทนากลุ่มแบบจดบันทึก การประชุมเชิงปฏิบัติการและแบบสังเกตผลการวิจัย พบว่า สถานการณ์ด้านการตลาดแปรรูปพริกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีกลยุทธ์การตลาด 1) ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพโดยใช้เครื่องจักรในการผลิต 2) ใช้คุณภาพ เครื่องแกงในการนำเสนอผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ใช้ช่องทางจำหน่ายโดยตรงกับกลุ่มลูกค้ามี การศึกษาและรายได้สูงที่นิยมอาหารเพื่อสุขภาพ การเพิ่มศักยภาพได้บรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ 2 ชนิดแบบกระปุก และแบบซอง วิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์จำแนกตามองค์ประกอบการผลิตเป็นวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและ ค่าใช้จ่ายผลิต ต้นทุนต่อกิโลกรัมได้ดังนี้ พริกแกงส้ม 39.625 บาท พริกแกงกะทิ 51.625 บาท พริกแกงเขียวหวาน 51.625 บาท พริกแกงมัสมั่น 54.625 บาท พริกแกงคั่วกลิ้ง 44.625 บาท แกงไตปลาคั่วแห้ง 71.625 บาท เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านห้างสรรพสินค้า การสื่อสารการตลาดโดยใช้สื่อสารคดีเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ 1 ชุด ประกอบด้วยขั้นตอนการผลิตเครื่องแกง การสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาและศักยภาพของกลุ่ม ประเมินผลการเพิ่ม ศักยภาพทางด้านตลาดจากสมาชิกกลุ่มผู้เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพอยู่ในระดับมาก ประเมินผลตามส่วนประสม ทางการตลาดผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางจัดจำหน่าย และการสื่อสารการตลาดอยู่ในระดับดีมียอดขายและกำไรสุทธิ เพิ่มขึ้น 25%

คำสำคัญ: ศักยภาพการตลาด, วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

The potentialities of marketing for community business at Tambon Khonhad, Amphur Cha uat, Nakhon Si Thammarat. The objectives of this research are to; 1) analyze marketing situation of processed chili, 2) increase the potential of marketing and 3) evaluate the potentiality of marketing. This study composed of three steps, and analyzed the marketing situation, developed marketing potential and evaluated the

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช 80280

Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280, Thailand

*Corresponding author, e-mail: malica_2011@hotmail.com, kanda_8004@hotmail.com

potentiality of marketing. The research instruments were in-depth-interviewing forms, note taking forms, workshop reports and observations forms. The results of marketing situation for processed render three marketing strategies; 1) utilizing local raw materials to produced healthy products by using machinery, 2) emphasize quality of chili paste, which derived from local wisdom, and 3) direct sales to upper class healthy concerned customers. Two types of packaging were developed, which are bottle and sachet. The results of analyzing the cost of processed chili are as 1) sour soup chili paste is 39.625 Baht per 1 KG, 2) coconut milk chili paste is 51.625 Baht per 1 KG, 3) green curry chili paste is 51.625 Baht per 1 KG, 4) curry chili paste is 54.625 Baht per 1 KG, 5) Southern Dried curry chili paste is 44.625 Baht per 1 KG, and 6) Fish innards curry chili paste is 71.625 Baht per 1 KG. Increasing marketing channel via department store. The documentary was utilized as approach for marketing communication, which contained the process in producing chili paste, history and potential of community business group.

The results of evaluating the marketing potential are as 1) the participants had high potential, 2) the marketing mix, which are products, price, place and marketing communication; were high level, and 3) sales and profits increased for 25 per cent.

Keywords: Marketing potential , Community enterprise

บทนำ

จากการเข้าสู่การรวมกลุ่มเพื่อขยายความร่วมมือเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ภายในปี 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นโยบายรัฐบาลได้มีการส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดอาเซียน การเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 มีการแข่งขันสูงทำให้ภาคอุตสาหกรรมไทยต้องปรับตัว การเพิ่มศักยภาพโดยใช้จุดแข็งทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิตเพื่อสร้างเอกลักษณ์ ขยายโอกาสทางการตลาดได้มากขึ้น ดังนั้นจึงหาแนวทางพัฒนาให้แข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ มีการสรุปปัญหา แนวทางปรับตัวด้านการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่าปัญหาการผลิตจากคุณภาพวัตถุดิบไม่คงที่ เครื่องมือเครื่องจักรมีราคาแพง ปัญหาด้านการตลาด จากการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ มีต้นทุนสูง คุณภาพสินค้าต่ำ ขาดความรู้ด้านการตลาด ไม่มีการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์

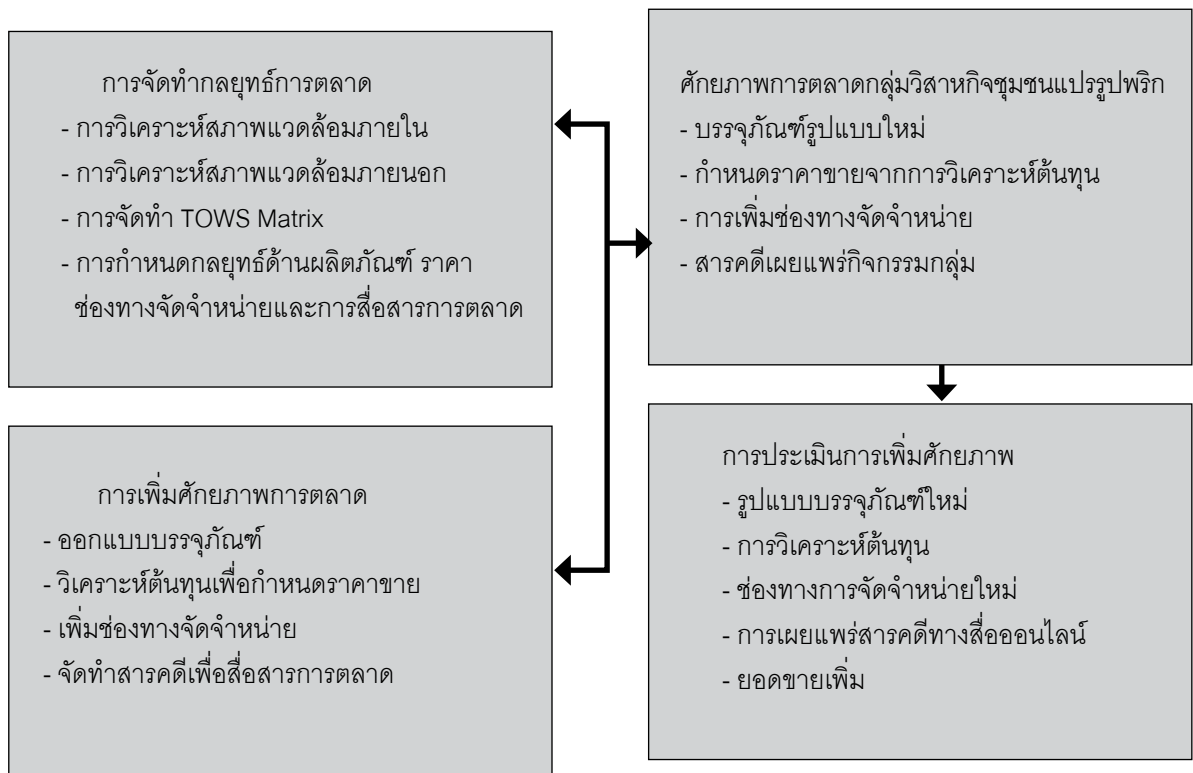
การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ช่องทางการจัดจำหน่ายมีจำกัด โดยเฉพาะช่องทางการจัดจำหน่ายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) ซึ่งจากงานวิจัยต่างประเทศ พบว่า ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่างให้ความสำคัญกับช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อเข้าสู่ตลาดต่างประเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากขึ้น (ธัญมัย เจียรกุล, 2557) การเพิ่มศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกตำบลดอนหาด เป็นการนำองค์ความรู้ด้านการตลาดเข้ามาส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ลูกค้ากลุ่มใหม่ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้มองเห็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้มีการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดแบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการและการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุน ตลอดจนการประเมินผลการพัฒนาจากยอดขาย กำไรสุทธิและความพึงพอใจของสมาชิก

ดังนั้นการเพิ่มศักยภาพการตลาดให้เกิดความเข้มแข็งในทางปฏิบัติจึงเป็นการตอบสนองเชิงนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยมีการพัฒนาทั้งทางด้านผลิตภัณฑ์ในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ การวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อกำหนดราคาขาย การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และการสื่อสารการตลาดผ่านการบอกเล่ากิจกรรม เพื่อให้ชุมชนได้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สู่ตลาดใหม่ซึ่งทำให้เศรษฐกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก
3. เพื่อประเมินผลการเพิ่มศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. เนื้อหา ประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์การเพิ่มศักยภาพการตลาดและการประเมินผลการเพิ่มศักยภาพการตลาด
2. พื้นที่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในตำบลขนหาด อำเภอลำทะเมนชัย นครศรีธรรมราช
3. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก
4. ระยะเวลาดำเนินการในปี 2559 ใช้เวลา 10 เดือน

การเพิ่มศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก ตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เริ่มจากการจัดทำกลยุทธ์การตลาดโดยวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนามีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ เมื่อได้กลยุทธ์การตลาดแล้วดำเนินการพัฒนาตามแนวทางกลยุทธ์ที่ทางกลุ่มได้เลือกใช้ร่วมกันได้กลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางจัดจำหน่ายและการสื่อสารการตลาด ประเมินผลผลิตภัณฑ์กิจกรรมที่ดำเนินการด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ การวิเคราะห์ต้นทุน ช่องทางการจัดจำหน่ายใหม่และการเผยแพร่สารคดีทางสื่อออนไลน์ ผลลัพธ์ได้ประเมินจากยอดขายที่เพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์การตลาดเริ่มจากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นมาใช้ในการจัดทำวิเคราะห์ SWOT โดยสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดทั้งสภาพภายในและภายนอกจำแนกเป็นจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคด้านการตลาด นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกจัดลำดับตามค่าคะแนนที่สมาชิกให้ความสำคัญ จากนั้นสรุปผลเพื่อให้ได้กลยุทธ์การตลาดใช้เป็นแนวทางการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 จากกลยุทธ์การตลาดได้ดำเนินการเพิ่มศักยภาพการตลาด ประกอบด้วยกิจกรรมที่ 1 ประชุมเชิงปฏิบัติการโดยนำออกแบบร่วมกับสมาชิกกลุ่มนำเสนอรูปแบบบรรจุภัณฑ์ สมาชิกให้รายละเอียดจากประสบการณ์การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จากนั้นนำออกแบบได้นำข้อมูลดังกล่าวไปออกแบบและนำมาปรับปรุงจนได้ต้นแบบเพื่อใช้ในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ใหม่ ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนอย่างมีส่วนร่วมโดยสมาชิกกลุ่มให้ข้อมูลวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต จากนั้นวิทยากรด้านต้นทุนได้

รวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นแบบฟอร์มจำแนกประเภทต้นทุนเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้จัดบันทึกต้นทุนที่เกิดขึ้นดังกล่าวไว้เพื่อรวบรวมต้นทุนที่เกิดขึ้นเป็นรายเดือนใช้ในการสรุปผลการใช้ต้นทุนและคำนวณผลตอบแทนในการจัดจำหน่าย ผู้วิจัยใช้แบบจัดบันทึกเพื่อสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมที่ 3 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายเปิดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางเฟสบุ๊คในชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปพริกบ้านขอนหาด โดยวิทยากรด้านคอมพิวเตอร์ร่วมกับสมาชิกกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ปรับปรุงจากที่มีอยู่เดิม การอบรมเชิงปฏิบัติการสื่อสารการตลาดจัดทำสารคดีเผยแพร่กิจกรรมกลุ่ม โดยวิทยากรด้านนิเทศศาสตร์ถ่ายทอดสารคดีเพื่อใช้ในการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์และสรุปผลการอบรม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการเพิ่มศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกจากยอดขายและกำไรสุทธิประจำเดือน ใช้แบบสัมภาษณ์ประธานและคณะกรรมการจำนวน 5 คน รวบรวมแบบสัมภาษณ์และสรุปผลการประเมินผลความพึงพอใจการทำกลยุทธ์การตลาดรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใช้แบบประเมินผล โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม จำนวน 20 คน ผลการวิเคราะห์ต้นทุน การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและการเผยแพร่สารคดี

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกพบว่ารูปแบบ บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ถุงพลาสติกต้นทุนการผลิตประกอบด้วยวัตถุดิบพริกสด พริกแห้ง กระเทียมแห้ง หอมแห้ง ขมิ้น ตะไคร้ เกลือ วัตถุดิบในการบรรจุ ได้แก่ ถุงพลาสติก กระปุกพลาสติก ค่าแรงงานวันละ 200 บาทต่อคน ค่าซ่อมเครื่องบด 1,000-2,000 บาทต่อครั้ง ค่าน้ำค่าไฟประมาณ 1,000 บาทต่อเดือน ค่าอุปกรณ์ทำความสะอาดเครื่องบด ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ค่าเอกสาร หมึกพิมพ์ สติกเกอร์ติดผลิตภัณฑ์เดือนละ 500 บาท ช่องทางจำหน่าย

โดยตรงที่ทำการกลุ่มและตลาดนัดในชุมชน การสื่อสารการตลาดใช้การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การพัฒนาอาชีพเสริมของคนในชุมชน จากสถานการณ์การตลาดดังกล่าวเมื่อนำไปวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ได้ผลการวิเคราะห์โดยใช้ TOWS Matrix ค่าคะแนนสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกกำหนดจากผลรวมจุดแข็ง 2.12 ผลรวมจุดอ่อน 0.89 และผลรวมโอกาส 3.14 ผลรวมอุปสรรค 2.03 เลือกกลยุทธ์ที่ให้ค่าคะแนนสูงสุดด้าน SO ซึ่งมีค่าคะแนนสูงสุดในกราฟ

ผลการกำหนดกลยุทธ์การตลาดเบื้องต้นได้ว่า
1) การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพใช้เครื่องจักรในการผลิต 2) ใช้คุณภาพเครื่องแ่งนำเสนอผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและ 3) ใช้ช่องทางจำหน่ายกับกลุ่มลูกค้ามีการศึกษาและรายได้สูงที่นิยมอาหารเพื่อสุขภาพนำไปเพิ่มศักยภาพการตลาด จำแนกเป็นกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์พัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายให้กลุ่มลูกค้ามีการศึกษาและรายได้สูงที่นิยมอาหารเพื่อสุขภาพ

กลยุทธ์ด้านราคากำหนดจากต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขาย กลยุทธ์ด้านช่องทางจัดจำหน่ายให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดใช้การนำเสนอผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพใช้เครื่องจักรในการผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

การเพิ่มศักยภาพรูปแบบบรรจุภัณฑ์เป็นกระปุกและแบบซอง เพื่อลูกค้ากลุ่มใหม่เน้นเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์พริกแกงส้ม 39.625 บาท พริกแกงกะทิและแกงเขียวหวาน 51.625 บาท พริกแกงมัสมั่น 54.625 บาท พริกแกงคั่วกลิ้ง 44.625 บาทและแกงไตปลาคั่วแห้ง 71.625 บาท การเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์ทางเฟสบุ๊ค (Face book) ในชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปพริกและจัดจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า การสื่อสารการตลาดจัดทำสารคดีเผยแพร่กิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผลจากการเพิ่มยอดขายโดยสัมภาษณ์สมาชิกฝ่ายขายและประธานกลุ่มหลังจากเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย โดยการฝากขายและพัฒนาบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 25

ภาพที่ 2 บรรจุภัณฑ์ใหม่แบบกระปุกและแบบซอง

สรุปผลการวิจัย

1. กลยุทธ์เบื้องต้นในการพัฒนาศักยภาพการตลาด การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น นำเสนอผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาใช้ช่องทางจำหน่ายกลุ่มที่นิยมอาหารเพื่อสุขภาพ
2. การเพิ่มศักยภาพทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ใหม่ที่เกิดขึ้นด้านราคาขายได้คำนวณจากต้นทุนเครื่องแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์และจัดจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า การสื่อสารการตลาดจัดทำสารคดีเผยแพร่กิจกรรมกลุ่ม
3. ประเมินผลจากการเพิ่มยอดขายขึ้นร้อยละ 25

อภิปรายผล

กลยุทธ์เบื้องต้นในการพัฒนาศักยภาพการตลาดจากแนวคิดวิสาหกิจชุมชนของณรงค์ เพ็ชรประเสริฐและพิทยา ว่องกุล (2554) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในการสร้างกระบวนการที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อสร้างฐานความรู้และองค์ความรู้ที่เป็นของตนเองรวมถึงการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมจากสถานการณ์ด้านการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกได้ดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่เพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิมแต่ยังคงคุณภาพเป็นการแสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการหรือหน่วยงานภายนอก กระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้องมีการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ของวิสาหกิจชุมชนซึ่งประกอบด้วย การคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบต้องมีการประชุมเพื่อสรุปงาน สรุปปัญหาสรุปประเด็นเพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก จากการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกโดยใช้การสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็น โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาจัดทำกลยุทธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา (ลันทม จอนจบทอง, 2557)

การเพิ่มศักยภาพทางการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกในด้านผลิตภัณฑ์ ราคาขาย ช่องทางการจัดจำหน่ายและรูปแบบการสื่อสารการตลาด การกลั่นกรอง

แนวคิดผลิตภัณฑ์ของศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2555) การวิเคราะห์ภายในถึงความเป็นไปได้ทางด้านความสามารถในการออกแบบ การผลิตเพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจ การวิเคราะห์ภายนอกเป็นการประเมินเบื้องต้นจากความต้องการของลูกค้า ว่าคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ใหม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ การประเมินผลด้วยคะแนนเป็นการให้ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อแสดงให้เห็นคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความแตกต่างหรือโดดเด่นอย่างไร จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ใหม่บรรจุภัณฑ์ของการแปรรูปพริกได้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่เพื่อให้เข้าถึงลูกค้ากลุ่มใหม่ที่มีศักยภาพในการซื้อและต้องการบรรจุภัณฑ์ที่เก็บรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้นานขึ้น ในด้านกลยุทธ์การตั้งราคาที่มุ่งเน้นต้นทุน (สมจิตร์ ล้วนจำเริญ, 2555, น. 241) เป็นการให้ความสำคัญกับต้นทุนสินค้าที่ออกสู่ตลาดมีประเด็นในการกำหนดราคาแบบบวกเพิ่ม โดยการกำหนดราคาเพิ่มจากราคาทุนเพื่อจำหน่ายให้กับลูกค้ากลุ่มใหม่ การบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายในการตัดสินใจออกแบบช่องทางทางการตลาดมี 4 ขั้นตอนดังนี้ สุวิมล แม้นจริง (2552) 1) การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าจากการจัดทำกลยุทธ์ของกลุ่มได้ช่องทางการจัดจำหน่ายโดยตรง 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของช่องทางดำเนินการจัดจำหน่ายผ่านห้างสรรพสินค้าเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้า 3) การกำหนดทางเลือกของช่องทางโดยใช้สำหรับลูกค้ากลุ่มใหม่และ 4) การประเมินผลทางเลือกจากการยอดขายที่เพิ่มขึ้น การสื่อสารการตลาดแบบผสมผสาน นฤกฤต วันตะเมธ (2555, น. 39) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญการสื่อสารการตลาดไว้ 2 ประการคือ ต้องมีลักษณะต่อเนื่องหมายถึงการสื่อสารผ่านเครื่องมือที่ต้องมีความสัมพันธ์กันต่อเนื่องทางกายภาพต้องสอดคล้องเพื่อสร้างผลกระทบการสื่อสารให้ผู้บริโภคได้จดจำได้และต้องคำนึงถึงเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาการสื่อสารการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกได้ใช้การจัดทำสารคดีนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรม ประวัติความเป็นมาและการจัดจำหน่ายเพื่อให้ลูกค้าได้เข้าถึงผลิตภัณฑ์ผ่านเรื่องราวความเป็นมาของกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนากลุ่มพึ่งพาตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของยุภา ประยงค์ทรัพย์ (2553) ได้รูปแบบวิสาหกิจชุมชนที่มีการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน การพัฒนาสู่ขั้นก้าวหน้าเป็นการนำผลผลิตส่วนเกินมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองสังคมภายนอก การให้สวัสดิการแก่สมาชิกและงานวิจัยของ สุพรรณณี ขอดเผื่อ (2551) พบว่าปัญหาทางการเงินของวิสาหกิจชุมชนเนื่องจากไม่มีแนวทางบริหารจัดการเงินทุน ไม่มีการออม ไม่มีการจัดบันทึกการเงินบัญชีและไม่มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่สมาชิก ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก ได้มีการดำเนินการทางการเงินโดยมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้กิจกรรมทางการเงินของกลุ่มสามารถนำมาสนับสนุนการดำเนินงานผลิตแปรรูปพริก การบันทึกบัญชีต้นทุนพริกแกง ตลอดจนการจัดสรรจ่ายปันผลและสวัสดิการแก่สมาชิกได้อย่างสม่ำเสมอ

การประเมินผลทางเลือกจากยอดขายที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้ทราบผลการเปลี่ยนแปลงการจัดจำหน่ายจากกลยุทธ์การตลาดที่ได้กำหนดขึ้นร่วมกันของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริก (สุวิมล แม้นจริง, 2552)

ข้อเสนอแนะ

1. การเพิ่มศักยภาพการตลาดที่ประสบผลสำเร็จนั้นควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะจนถึงขั้นการปฏิบัติการตามกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมการตลาดต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการชี้จุดเด่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้

2. การเพิ่มศักยภาพทางการตลาดควรได้ดำเนินการให้ครบทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายและการสื่อสารการตลาดไปพร้อมกันเพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรม หน่วยงานภาครัฐควรมีให้การสนับสนุนแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนา การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนและการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

3. การประเมินผลการพัฒนาในเชิงปริมาณโดยเทียบสัดส่วนเป็นร้อยละยอดขายที่เพิ่มขึ้นจะทำให้สมาชิกได้เห็นผลการเพิ่มศักยภาพร่วมกัน

4. ควรได้มีการพัฒนาศักยภาพการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปพริกควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดทำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อให้มีแหล่งเงินทุนของคนในชุมชนเองและแนวทางในการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. (2554). *วิสาหกิจชุมชนกลไกเศรษฐกิจฐานราก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- นภกฤต วันตะเมธ. (2555). *การสื่อสารการตลาด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุภา ประยงค์ทรัพย์. (2553). *การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- ล้นทม จอนจบพทง. (2557). *วิถีสวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับธุรกิจชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์. (2555). *หลักการตลาด*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่ออป.
- สมจิตร ล้วนจำเจริญ. (2554). *การจัดการการตลาดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพรรณณี ขอดเผื่อ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สุวิมล แม้นจริง. (2552). *การจัดการการตลาด*. กรุงเทพฯ: เอช เอ็น กรุ๊ป.
- ธันยมัย เจียรกุล. (2557). ปัญหาและแนวทางการปรับตัวของ OTOP เพื่อพร้อมรับการเปิด AEC. *วารสารนักบริหาร*, 34(1), น. 177-188 .

ประโยชน์ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการใช้สื่อออนไลน์ ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

Benefit, Problems and Solutions of Using Online Media in Studies with Efficiency in Schools, Nakhon Si Thammarat Province

เมธาวี จำเนียร ^{1,*} และกรกฎ จำเนียร ²
Methawee Chamnian ^{1,*} and Korrakot Chamnian ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประโยชน์ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การสนทนาวัยอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มนักเรียนและคุณครูจาก 7 โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ประโยชน์ของสื่อออนไลน์ในการเรียนมีหลายประการ ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นตรงกันมากคือ สื่อออนไลน์มีประโยชน์ตรงที่เป็นเครื่องมือช่วยค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมในรายวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้ยูทูป (YouTube) นอกจากนี้ สื่อออนไลน์ยังช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ครูกับนักเรียน สื่อออนไลน์ยังสามารถช่วยแปลภาษาได้หลายภาษาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับคุณครู สื่อออนไลน์มีประโยชน์คือ การใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารการสอนออนไลน์ และยังใช้ประโยชน์ในแง่ของการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม ปัญหาใหญ่ของการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนคือ นักเรียนจะแอบเล่นโทรศัพท์เวลาคุณครูสอน โดยเฉพาะเล่นเกม รวมไปถึง การนำข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่ไม่น่าเชื่อถือมาใช้ โดยคัดลอกมาทั้งหมดโดยไม่ได้อ้างอิงและอ้างอิง ปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ที่มากเกินไป และปัญหาการใช้ภาษาในสื่อออนไลน์ ดังนั้นแนวทาง การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การจัดทำสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนและนักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตได้ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดทำคลิปวิดีโอขนาดสั้นให้ความรู้เรื่องการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนที่ถูกต้อง การจัดทำเป็นหนังสือสั้นอัปโหลดในสื่อสังคมออนไลน์ การจัดอบรม นิเทศกรรมการใช้สื่ออย่างเหมาะสมเล่นเกม เสี่ยงตามสาย จัดรายการวิทยุกระจายเสียง และจัดทำสื่อการสอนออนไลน์

คำสำคัญ: การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน ประโยชน์ของสื่อออนไลน์ในการเรียน ปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน

^{1, 2} อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช 80280
Lecturer in Communication Arts Department, Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280 Thailand

* Corresponding author, e-mail: keaosanit@hotmail.com

ABSTRACT

This research was studying benefit, problems and solutions of using online media in studies with efficiency in schools. The researchers use focus group with purposive samples who are students and teachers from 7 schools in Muang District, Nakhon Si Thammarat Province. The result show a benefit of using online media in studies which has a lot of issues. The samples express accordingly that online media is the tool for searching additional information in subjects; in particular, YouTube. Moreover, online media supports communication among friends, between teachers and students. It helps to translate many languages; especially, English. For teachers, online media is beneficial by using in teaching, online lesson and management. However, big problem of online media for teaching is students who play smartphone while teaching; especially, games. There is also using information from unreliable source in online media, copying all information without analysis and reference, using online media too much and using unappropriated language in online media. Therefore, the solutions of these problems are producing media attracting students' interest and they can participate in media production. Most of samples propose short video clip give knowledge in using properly online media in studies. They may be short film uploaded in social media, training, exhibition about proper media using, games, and voice on the line, radio programming and online media for teaching.

Keywords: Using online media in studies, Benefit of online media in studies, Problems of online media in studies

บทนำ

“สื่อออนไลน์” คือ สื่อที่มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบัน คงไม่มีใครปฏิเสธว่าสื่อเหล่านี้ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทต่อทุกแวดวงอาชีพ และแทรกซึมในชีวิตประจำวันของผู้คนทุกเพศ ทุกวัย เรียกได้ว่า ทุกคนใช้สื่อออนไลน์กันแทบจะตลอดเวลา ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งก่อนนอน ทั้งใช้พูดคุยกับคู่สนทนา ค้นหาหาข้อมูลข่าวสารรอบตัว ใช้ในอาชีพการงาน รวมทั้งการใช้ในการเรียนการสอน

สำหรับในการศึกษาหรือการเรียนการสอน บริการหนึ่งบนอินเทอร์เน็ตที่สำคัญคือ การค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ซึ่งมีเว็บไซต์ที่ให้บริการค้นหาข้อมูลที่ผู้ใช้องการมากมาย เช่น www.google.com ดังนั้นนักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไป สามารถใช้ประโยชน์จากการค้นหาข้อมูลนี้เพื่อใช้ในการค้นคว้าข้อมูลนอกห้องเรียน ซึ่งถือได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ที่สุดสำหรับค้นคว้าเพื่อการศึกษาและวิจัยเลยทีเดียว (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2557)

อย่างไรก็ตาม เยาวชนในวัยเรียนใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนที่ผิดวิธี ส่งผลเสียต่อแนวทางการศึกษาหาความรู้ และการใช้ภาษาไทยที่ผิดเพี้ยน จนเกิดการวิบัติของภาษา ซึ่งในปัจจุบันหลาย ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านภาษาและวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หันมาสนใจประเด็นปัญหาดังกล่าวมากขึ้น สถานศึกษาอย่างโรงเรียนจึงเป็นอีกสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่จะสั่งสอน ชี้แนะให้เยาวชน ซึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ใช้สื่อออนไลน์ ให้เกิดประสิทธิภาพ และไม่กระทบต่อการเรียน โดยการสื่อสารในโรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น “คณะคุณครูและนักเรียนในโรงเรียน” จะต้องช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนได้ด้วยตนเอง

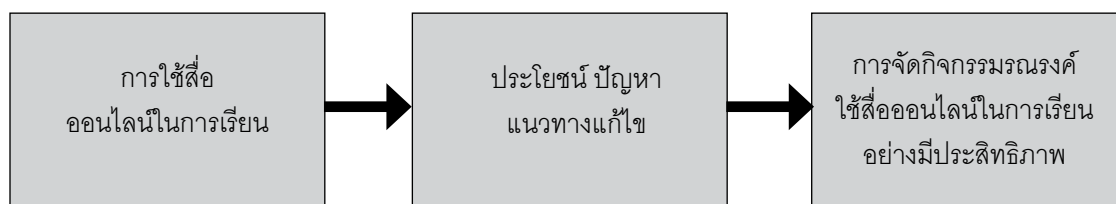
จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่มีประชากรมากถึง 1,548,028 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2557) และมีโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จำนวน ถึง 71 โรงเรียน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12) ซึ่งถือเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนระดับมัธยมเป็นจำนวนมากแห่งหนึ่งของประเทศไทย การส่งเสริมให้นักเรียนในระดับมัธยมให้มีทักษะความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างถูกวิธี มีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพื่อการใช้สื่อออนไลน์ให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนมากที่สุด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประโยชน์ ปัญหา และแนวทางแก้ไข การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของ โรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน โดยเน้นศึกษาประโยชน์การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียน และแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนนำไปสู่แนวทางการจัดกิจกรรมเชิงรณรงค์การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ คณะคุณครูของแต่ละโรงเรียนที่รับผิดชอบสอนรายวิชาภาษาไทย โรงเรียนละ 2 คน ทั้งหมด 7 โรงเรียน รวม 14 คน และคณะกรรมการนักเรียน

หรือผู้นำนักเรียน โรงเรียนละ 8 คน จาก 7 โรงเรียน รวม 56คน โดยจะมีการสนทนากลุ่มในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย คณะคุณครู 2 คน และแกนนำนักเรียน 8 คน

1. เครื่องมือในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้อง โดยนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน 1 คน ตัวแทนคณะคุณครู 1 คน และนักเรียน 1 คน รวม 3 คน เพื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม และนำไปใช้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม โรงเรียนละ 10 คน ประกอบด้วย คณะคุณครู 2 คน และแกนนำนักเรียน 8 คน โดยใช้การบันทึกเสียง และถอดข้อความจากการสนทนากลุ่มในภายหลังเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาความสอดคล้อง หรือการเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลเนื้อหา

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ประโยชน์ของการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นคุณครูและนักเรียนส่วนใหญ่จากทั้ง 7 โรงเรียน เห็นว่าสื่อออนไลน์มีประโยชน์โดยเฉพาะการใช้หาข้อมูลเพิ่มเติมในแต่ละรายวิชา โดยคุณครูสองท่านให้ข้อมูลคล้ายคลึงกันว่า

“สมมติว่าเรียนวรรณคดี ก็จะเอาเฉพาะบางตอนมา ถ้าเด็กอยากจะรู้ข้อมูลทั้งหมดก็สามารถที่จะค้นคว้าจากสื่อออนไลน์ได้ อาจจะมีรูปภาพประกอบและอาจจะมีข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นมาเช่นประวัติผู้แต่ง ก็จะทำให้เด็กเรียนนั้นได้มีความรู้เพิ่มขึ้นและสมบูรณ์มากขึ้น”

“ในเรื่องของวรรณคดี ที่ต้องอ่านเนื้อเรื่องยาว ๆ เด็กก็จะเบื่อเพราะมีหลายหน้า ครูก็จะบอกว่าไปดูในยูทูปที่ง่ายและน่าจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ควรใช้สื่อออนไลน์ควบคู่ไปกับตำรา เพื่อประโยชน์การศึกษาของนักเรียน”

สอดคล้องกับคุณครูอีกสองท่านที่เห็นว่าสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะยูทูป (YouTube) สามารถแสดงให้เห็นวิธีทำหรือตัวอย่างของเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากมาย รวมถึงเป็นประโยชน์ในแต่ละรายวิชา โดยนักเรียนสามารถดูตัวอย่างและปฏิบัติได้จริงด้วยตนเอง

“นั่งดูตัวอย่างและทำตาม ทำให้สามารถทำหลาย ๆ เรื่องได้ด้วยตัวเอง เช่น ดูตัวอย่างการอ่านทำนองเสนาะ การออกเสียง”

“วิชาวิทยาศาสตร์ ชีววิทยา ฟิสิกส์ ไม่สะดวกอ่าน ก็จะดูในยูทูปที่มีสรุป”

ประโยชน์ต่อมาของสื่อออนไลน์ในการเรียนที่กลุ่มตัวอย่างเห็นสอดคล้องกัน คือ สื่อออนไลน์เป็นช่องทางใช้ปรึกษากับเพื่อนการพูดคุยกับเพื่อน ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม แจ้งข่าวสารระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน

ประโยชน์ต่อมา คือ การแปลภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในรายวิชาภาษาอังกฤษหรือภาษาอังกฤษที่สอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ

สำหรับคุณครู สื่อออนไลน์มีประโยชน์สำหรับวิชาชีพครู คือ การสร้างเป็นบทเรียนเครือข่ายให้นักเรียน เรียนนอกเวลาที่บ้าน มีแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และนอกจากใช้ในการเรียนการสอน อย่างการจัดทำเอกสารการสอนออนไลน์ ยังใช้ประโยชน์ในแง่ของการบริหารจัดการ เช่น การเช็คชื่อนักเรียน เข้า-ออก ซึ่งคุณครูท่านหนึ่งให้ข้อมูลไว้ว่า

“โดยเฉพาะในรายวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และแบบประเมินส่วนใหญ่จะไม่ใช้กระดาษ หากมีคำสั่งของทางโรงเรียนจะส่งทางอีเมล ข้อความทางไลน์ โรงเรียนมีการ

จัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อแจ้งดูแลแนวทางปฏิบัติการทำงานหรือนัดหมาย เช่น ในห้องเรียนมีการแจ้งว่า นักเรียนคนไหนมาเรียนไม่มาเรียน ขาดเรียนหรือหนีเรียน จะมีหัวหน้าส่งไลน์ให้กับฝ่ายวิชาการทราบ ทำได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องไปเช็คในส่วนตรงนี้ เป็นประโยชน์ในการใช้สื่อออนไลน์ในโรงเรียน”

นอกจากนี้สื่อออนไลน์ยังมีประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน เช่น ให้นักเรียนสร้างสื่อการเรียน ถ่ายรูป ทำวิดีโออัปโหลดลงเฟซบุ๊ก ผลิตเป็นหนังสือเข้าประกวดในวันงานมัธยมศึกษา การเป็นช่องทางส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมาย และใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

ปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอน

นอกจากประโยชน์ สื่อออนไลน์ก็มีปัญหาต่อการเรียนดังข้อมูลจากการให้ข้อมูลของคณะคุณครูและนักเรียนทั้ง 7 โรงเรียน ดังนี้

ประเด็นปัญหาใหญ่ของการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนคือ เวลาคุณครูสอน นักเรียนแอบเอาโทรศัพท์มาเล่น โดยเฉพาะการเล่นเกมส์ในเวลาเรียน จนเสียการเรียน ไม่ฟังคุณครูสอน และหลายคนโดนยึดโทรศัพท์ ซึ่งนักเรียนให้ข้อมูลว่า

“เวลาคุณครูสอนพวกเราจะปิดเครื่องโทรศัพท์ หากคุณครูให้หาคำตอบพวกเราใช้สื่ออินเทอร์เน็ต”

“โดนริบโทรศัพท์ส่วนมากจะเป็นนักเรียนชายจะดูฟุตบอล”

“โดยเฉพาะม.ต้น ครูเผลอแป็บเดียว เล่นเกมส์เลย” ด้านคุณครูของโรงเรียนหนึ่งให้ข้อมูลว่า ที่โรงเรียน เป็นสิทธิของคุณครูแต่ละคน คุณครูจะอนุญาตให้เอาโทรศัพท์มือถือเข้ามาใช้ในห้องเรียนหรือไม่ก็ได้

“จะห้ามไม่ได้เพราะต้องใช้การส่งงานผ่านข้อความทางแชทการส่งการบ้าน การเช็คชื่อ คุณครูที่ปรึกษา จะใช้ส่งงานผ่านกลุ่มไลน์”

ปัญหาต่อมาซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน คือ การนำข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่ไม่น่าเชื่อถือมาใช้ โดยขาดการไตร่ตรอง ขาดการคัดกรอง ดัดแปลงเรียบเรียง และอ้างอิงอย่างถูกต้องบางครั้งคัดลอกมาทั้งหมด

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการใช้สื่อออนไลน์มากเกินไป เรียกได้ว่า “เสพติดออนไลน์มากเกินไป” ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อการเรียน เช่น ควบคุมเวลาเรียน กล่าวคือ ติดสื่อออนไลน์จนลืมการเรียน ละความสนใจจากการเรียนได้ง่าย เช่น เวลาเพื่อนทักทายมาทางเฟซบุ๊กติดเฟสบุ๊ก พูดคุยกับเพื่อนมากเกินไป เป็นต้น

ปัญหาที่ค้นพบอีกอย่าง คือ การใช้ภาษาในสื่อออนไลน์ พบว่า นักเรียนหลายคนใช้ภาษาผิด คือ ใช้ภาษาวัยรุ่น นำภาษาสื่อออนไลน์มาใช้ ปัญหาการใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ใช้คำหยาบไม่สุภาพ และเกิดความเข้าใจผิดเวลาสื่อสารด้วยตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอน

เมื่อสื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนมีทั้งคุณและโทษ การทำให้นักเรียนรู้จักการใช้สื่อดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้ให้ข้อมูลทั้งคณะคุณครูและนักเรียนจึงเสนอแนะแนวทางการแก้ไขดังนี้

แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 7 โรงเรียนผ่านการสนทนากลุ่ม พบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้สื่อออนไลน์เป็นสื่อกลางรณรงค์ให้นักเรียนในโรงเรียนใช้สื่อออนไลน์เพื่อประโยชน์ในการเรียน เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ และทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตได้ โดยการจัดทำคลิปวิดีโอขนาดสั้น อาจจะเป็นหนังสือสั้นอัดใบลงในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก แฟนเพจของโรงเรียนและแชร์ต่อ ๆ กันเพื่อให้เกิดการรับรู้มากที่สุด โดยประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลฝากไว้คือ การรณรงค์การใช้สื่อออนไลน์เพื่อแก้ปัญหาคำไม่สุภาพโพสต์ลงเฟซบุ๊ก

นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมการใช้สื่อออนไลน์อย่างจริงจัง อาจจะจัดในลักษณะค่ายกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้จักมักคุ้นระหว่างผู้จัดและนักเรียน เกิดความเชื่อถือนและเข้าใจกัน จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่าย คุณครูท่านหนึ่งเสนอให้จัดอบรมอย่างจริงจังในเรื่องการใช้คำ ภาษา สิทธิของการใช้สื่อออนไลน์ โดยให้ความเห็นไว้ว่า

“ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์โดยไม่ได้นึกว่าอะไรคือปัญหาของการใช้สื่อออนไลน์”

นอกจากกิจกรรมอบรม ยังมีกิจกรรมลักษณะอื่น ๆ เช่น กิจกรรมประกวด เช่น ทำหนังสือ 1 เรื่อง บางโรงเรียนได้เคยจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์การใช้สื่อออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือที่ถูกกาลเทศะ โดยเป็นโครงการชื่อว่า “โอมจงเงย” ที่ให้นักเรียนทุกคนในห้องเก็บโทรศัพท์ไว้ในตะกร้า และถึงเวลาพักกลางวันและเลิกเรียนจะมีตัวแทนห้องเอาตะกร้าไปแจกโทรศัพท์คืนให้เพื่อนนักเรียน เป็นโครงการที่นักเรียนทุกคนต้องเงยหน้าขึ้นมาฟังคุณครูอธิบายหรือตั้งใจเรียนนั่นเอง ซึ่งจากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา พบว่าได้ผลดี จึงต้องการต่อยอดจากการจัดกิจกรรมครั้งที่แล้ว

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังเสนอให้มีการจัดกิจกรรมรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ นิทรรศการการใช้สื่อเล่นเกมเสี่ยงตามสาย จัดรายการวิทยุกระจายเสียง จัดทำสื่อการสอนที่มีหลากหลายแบบ

คุณครูท่านหนึ่งยังได้เพิ่มเติมว่า ควรจัดกิจกรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาด้วย ซึ่งด้วยวุฒิภาวะของเด็กประถมศึกษาจะอันตรายกว่าหากใช้สื่อออนไลน์ไม่ถูกต้อง เช่น ใช้เว็บไซต์ไม่เหมาะสม เป็นแหล่งมั่วสุม เป็นต้น

สำหรับระดับมัธยมศึกษาบางโรงเรียนทางโรงเรียนไม่ได้ห้ามนักเรียนนำโทรศัพท์มาเรียน แต่คุณครูต้องแนะนำการใช้ เช่น ใช้สืบค้นข้อมูล ใช้ติดต่อผู้ปกครอง ฯลฯ คุณครูบางคนอาจไม่ให้นำเข้าห้อง เพราะนักเรียนไม่ค่อยฟังเวลาสอน รวมถึงไม่ฟังการประกาศหน้าแถวก่อนเข้าเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคุณครูแต่ละคน แต่ถ้านำโทรศัพท์มาใช้ขณะสอนจะถูกตักเตือนครั้งที่ 1 2 ถ้ายังทำอีกจะริบโทรศัพท์ ผู้ปกครองต้องมารับคืนที่โรงเรียน

“เป็นปัญหาใหญ่ของที่นี่ นักเรียนที่เก่งประมาณ 20% สืบค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเรียนจริง และอีก 80% ไม่ได้สืบค้น”

สำหรับบางโรงเรียนจะไม่อนุญาตให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือเข้ามาภายในโรงเรียนเลย

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัย คณะผู้วิจัยขอสรุปประเด็น ประโยชน์ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนในจังหวัด นครศรีธรรมราชที่ละประเด็นดังนี้

ประโยชน์ของสื่อออนไลน์ในการเรียนมีหลาย ประการ ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นตรงกันมาก คือ สื่อออนไลน์มีประโยชน์ตรงที่เป็นเครื่องมือช่วยค้นคว้าหาข้อมูล เพิ่มเติมในรายวิชาต่างๆ โดยเฉพาะการใช้ยูทูป (YouTube) ที่มีการสาธิต แสดงวิธีทำ ตัวอย่างของเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว บางครั้งการเรียนในห้องเรียนอาจจะไม่เข้าใจ หรือไม่เห็นภาพ แต่ยูทูปสามารถดูตัวอย่างหรือวิธีทำได้ เข้าใจได้ง่าย และค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้นด้วย นอกจากนี้ สื่อออนไลน์ยังช่วยให้เกิดการพูดคุยปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ครูกับนักเรียน เพื่อแจ้งข่าวสาร ประเมินการเรียน การส่งการบ้าน หรือพูดคุยสร้างความ เข้าใจกันมากขึ้น สื่อออนไลน์ยังสามารถช่วยแปลภาษา ได้หลายภาษาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ จึงมีประโยชน์ต่อการอ่านการทำการบ้านของนักเรียน สำหรับคุณครู สื่อออนไลน์มีประโยชน์ คือใช้ในการเรียน การสอน การจัดทำเอกสารการสอนออนไลน์ยังใช้ประโยชน์ ในแง่ของการบริหารจัดการ เช่น การเช็คชื่อนักเรียน เข้า-ออก ในห้องเรียนแต่ละครั้ง การส่งการบ้าน การมอบ หมายงาน ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม หากใช้สื่อออนไลน์ไม่ถูกต้อง จะเกิด ปัญหา โดยประเด็นปัญหาใหญ่ของการใช้สื่อออนไลน์ ในการเรียนการสอนคือ เวลาคุณครูสอน นักเรียนแอบ เอาโทรศัพท์มาเล่น โดยเฉพาะเล่นเกมในเวลาเรียน จน หลายคนโดนยึดโทรศัพท์หรือการนำข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ที่ไม่น่าเชื่อถือมาใช้ การคัดลอกมาทั้งหมดโดยไม่ได้อ วิเคราะห์และอ้างอิง การใช้สื่อออนไลน์ที่มากเกินไป ทำให้ เกิดปัญหาต่างๆ ต่อการเรียน เช่น รวบรวนเวลาเรียน กล่าว คือ ติดสื่อออนไลน์จนลืมการเรียนละความสนใจจากการ เรียนได้ง่าย ปัญหาการใช้ภาษาในสื่อออนไลน์ พบว่า นักเรียนหลายคนใช้ภาษาผิด คือ ใช้ภาษาวัยรุ่น นำภาษา

สื่อออนไลน์มาใช้ ปัญหาการใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ใช้คำหยาบไม่สุภาพ และเกิดความเข้าใจผิดเวลาสื่อสาร ด้วยตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

ดังนั้นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ คือการใช้ สื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ และทุกคน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตได้ โดยการจัดทำคลิป วิดีโอขนาดสั้น อาจจะเป็นหนึ่งสั้นอัปโหลดในสื่อสังคม ออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก แฟนเพจของโรงเรียนและแชร์ต่อกัน เพื่อให้เกิดการรับรู้มากที่สุด

นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมการใช้สื่อออนไลน์ อย่างจริงจัง อาจจะจัดในลักษณะค่ายกิจกรรม หรือกิจกรรม ลักษณะอื่น ๆ เช่น กิจกรรมประกวด เช่น ทำหนังสือ 1 เรื่อง กิจกรรมเขียนนโยบายของโรงเรียน โดยให้นักเรียนทุกคน ปฏิบัติ นิทรรศการการใช้สื่ออย่างเหมาะสม ชุมนุมเล่นเกม เสี่ยงตามสาย จัดรายการวิทยุกระจายเสียง จัดทำสื่อ การสอนออนไลน์

อภิปรายผล

สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อทุก ๆ มิติของชีวิต ในปัจจุบัน มนุษย์ใช้ประโยชน์จากสื่อดังกล่าวแทบจะ ตลอดเวลาในแต่ละวัน ทั้งในเรื่องการติดต่อสื่อสาร ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม ระดับองค์กร และระดับสื่อสารมวลชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงปฏิเสธ ประโยชน์ของสื่อออนไลน์ไม่ได้เลยจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อการเรียน นักเรียน จำเป็นต้องใช้สื่อประเภทรูปให้เป็นประโยชน์ในการเรียนของ ตนเอง คุณครูก็อาศัยความแปลกใหม่ของสื่อประเภทรูปนี้ ใช้จูงใจให้นักเรียนนักศึกษาหันมาสนใจการเรียนและ เกิดความเข้าใจบทเรียนอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ดังที่ประสงค์ อุทัย (2559, น. 72) ให้ข้อมูลว่า สื่อออนไลน์ทำให้ผู้เรียน สนใจในความแปลกใหม่ สามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ได้ดีขึ้นง่ายต่อการเรียนรู้ซึ่งระบบสื่อสารได้ก้าวเข้าสู่ ยุคดิจิทัลโดยสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางและมีบทบาท อย่างสำคัญ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า สื่อออนไลน์มีประโยชน์อีกมากมาย กล่าวคือ สื่อออนไลน์ยังช่วยให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ครูกับนักเรียน เพื่อแจ้งข่าวสาร ปรีกษาเรื่องเรียน มอบหมายงาน และการส่งการบ้าน สำหรับคุณครู สื่อออนไลน์มีประโยชน์คือใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารการสอนออนไลน์ ยังใช้ประโยชน์ในแง่ของการบริหารจัดการ เช่น การเช็คชื่อนักเรียน เข้า-ออกในห้องเรียนแต่ละครั้ง ฯลฯ สอดคล้องกับทัศนะของ วงธรรม สรณะ (ม.ป.ป.) ที่ว่า ประสิทธิภาพของสื่อสังคมออนไลน์สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. การเช็คชื่อเข้าเรียนของนักศึกษา ที่ทำการเช็คชื่อของนักศึกษาอีกทั้งสามารถตรวจสอบได้ว่านักศึกษาคนใดทำกิจกรรมอยู่หรือไม่เช่นเดียวกับผลการสนทนากลุ่มที่คุณครูให้ข้อมูลว่า ใช้สื่อออนไลน์ในการบริหารจัดการห้องเรียน ตรวจเช็คความนักเรียนเข้าเรียนหรือไม่

2. ใช้ “เฟซบุ๊ก (Facebook)” เป็นเครื่องมือเชื่อมต่อให้นักศึกษาเข้าถึง Web Site (บทเรียนออนไลน์ที่ผู้สอนได้พัฒนาไว้) คุณครูหลายท่านได้จัดทำบทเรียนออนไลน์ สร้างกลุ่มสนทนาในเฟซบุ๊ก เพื่อรับปรึกษาการเรียนและใช้เป็นช่องทางมอบหมายงานและส่งการบ้านของนักเรียน

3. สามารถส่งงานได้เนื่องจากสื่อประเภทยานี้มิได้ส่งแต่เพียงข้อความ แต่ยังสามารถส่งภาพถ่ายได้ แสดงให้เห็นว่า สื่อออนไลน์สามารถสื่อสารได้ทั้งข้อความ เสียง ภาพเคลื่อนไหว จึงสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับมอบหมายส่งคุณครูในขณะเดียวกัน จากผลการวิจัยชี้ชัดว่า ทั้งคุณครูและนักเรียนต้องการรณรงค์การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนอย่างถูกต้องในรูปแบบคลิปวิดีโอและแชร์ผ่านเฟซบุ๊ก เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถดึงดูดใจผู้ชมได้

4. ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสารกับนักศึกษา เช่น แจ้งข่าวสาร ประกาศต่าง ๆ ดังเช่นในผลการวิจัยที่สื่อออนไลน์ใช้ปรีกษาบทเรียน มอบหมายงาน ใช้ส่งการบ้านระหว่างคุณครูและนักเรียน และใช้ปรีกษาเรื่อง การบ้าน และงานที่ได้รับมอบหมาย ระหว่างเพื่อนและกลุ่มเพื่อน

5. สามารถใช้งานประเภท เช่น ภาพเคลื่อนไหว (VDO) เสียงบรรยายในชั้นเรียน เป็นต้นคุณครูจึงนิยมจัดทำบทเรียนออนไลน์ทั้งข้อความ เสียง และภาพเคลื่อนไหว เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน สามารถดึงดูดใจผู้เรียนได้

สรุปข้อดีของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอน ซึ่งหากใช้สื่อออนไลน์อย่างเหมาะสม จะเป็นการส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้แก่ผู้เรียน การฝึกทักษะการสื่อสาร เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจ ปรับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบเปิด สนับสนุนและรองรับการสื่อสาร 2 ทาง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังที่ Poore (2013) ให้ข้อมูลไว้อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยของคณะผู้วิจัยที่ผ่านมา สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ดำเนินการในครั้งนี้ คือ พบว่า ปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ยังปรากฏผลกระทบด้านลบต่อการเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนเพราะพะวงกับการเล่นโทรศัพท์มือถือ จนเสียการเรียนการใช้ภาษา หยาดคาย ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท ครู-อาจารย์จึงควรมีมาตรการเข้มงวด เช่น ในระหว่างเรียน ห้ามนักเรียนใช้มือถือโดยเด็ดขาด (เมธาวิ แก้วสนิท, 2556) นอกจากนี้ จากผลการศึกษาการใช้ภาษาไทยในโลกยุคดิจิทัล เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ 2558 จัดโดยมหาวิทยาลัยทักษิณ พัทธินิจ จินนุณ (ผู้จัดการออนไลน์, 2558) เผยว่า จากการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาไทยในสื่อเฟซบุ๊กกำลังประสบปัญหาและส่งผลกระทบในวงกว้าง คุณค่าและเอกลักษณ์ของภาษาไทยค่อย ๆ เลือนหายไป ทั้งนี้ ในการใช้ภาษาในสื่อออนไลน์ควรเขียนด้วยภาษาที่เป็นระเบียบผ่านการเรียบเรียงมาแล้วเสมอ

อย่างไรก็ตามเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป สื่อออนไลน์มีความสำคัญต่อการใช้ในการเรียนการสอน เช่น การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม การแปลภาษา ฯลฯ จึงไม่สามารถห้ามไม่ให้ใช้ระหว่างเรียนได้ ดังนั้น ประเด็นดังกล่าวจึงอยู่ในดุลยพินิจของคุณครูว่าจะให้ใช้หรือไม่ อย่างไร รวมถึงนโยบายของแต่ละโรงเรียน

สำหรับข้อเสีย ผลกระทบที่เป็นอุปสรรคและปัญหาจากการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนของโรงเรียน

ในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ นักเรียนแอบเอาโทรศัพท์มาเล่นเวลาคุณครูสอน การนำข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่ไม่น่าเชื่อถือมาใช้ การคัดลอกมาทั้งหมดโดยไม่ได้อิทธิพลและอ้างอิง การใช้สื่อออนไลน์ที่มากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อการเรียน ปัญหาการใช้ภาษาในสื่อออนไลน์และเกิดความเข้าใจผิดเวลาสื่อสารด้วยตัวอักษรเพียงอย่างเดียวสอดคล้องกับที่ จุฑามาศ สนกก (2555 อ้างใน ประสงค์ อุทัย, 2559, น. 77) ได้ศึกษาไว้ กล่าวคือการขาดการคัดกรองในการสืบค้นข้อมูล และการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดการขาดวิจารณญาณในการนำเสนอข้อมูล รวมทั้งทำให้นโยบายที่นำเสนอผิดพลาดได้

อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า บางโรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาโรงเรียนหรือไม่ให้ใช้โทรศัพท์มือถือ โดยขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคุณครูแต่ละรายวิชา แต่บางโรงเรียนไม่อนุญาตให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาโรงเรียนเลย ทั้งนี้ โรงเรียนที่อนุญาตเห็นว่ามีผลจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับที่ สายสุรีย์พร เวระชาติ (2541 อ้างใน วิฑิตพร ธาราทิกานนท์, น.2) อธิบายไว้ว่า อินเทอร์เน็ตจึงเข้ามามีบทบาทต่อระบบการศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอน การจัดการบริหาร การศึกษา ตลอดจนการบริการต่าง ๆ ซึ่งทำให้การดำเนินงานทางด้านการศึกษามีความสะดวก คล่องตัวทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับประโยชน์ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จะนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหามาผ่านสื่อและการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนรู้จักใช้สื่อออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น ทั้งนี้ ประกายกาวิล ศรีจินดา (2550) อธิบายว่า การรณรงค์ดังกล่าวต้องมีเป้าหมายในที่นี้คือ เพื่อให้นักเรียนใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีเป้าหมายคือ นักเรียนในโรงเรียน ในที่นี้ คือ 7 โรงเรียน โดยจะจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันทั้งนี้มาจากการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อและความสนใจ ตลอดจนประสบการณ์ของนักเรียนและคุณครูของแต่ละโรงเรียน โดยจากการสนทนากลุ่มได้มีการ

ร่วมกันวางแผนวิเคราะห์กิจกรรมรณรงค์ การเลือกกิจกรรมและเนื้อหาที่จะสื่อสาร โดยส่วนใหญ่เลือกการผลิตคลิปวิดีโอขนาดสั้นเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์เพื่อรณรงค์ประเด็นดังกล่าว โดยเน้นการมีส่วนร่วมผลิตของนักเรียนในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากสามารถสร้างการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อนำไปใช้

การใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละโรงเรียนขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมและสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียนอย่างไรก็ตาม เพื่อการบริหารจัดการประเด็นดังกล่าวอย่างได้ผลเป็นรูปธรรม โรงเรียนควรดำเนินการเป็นเครือข่าย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหามาตรการร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- วิฑิตพร ธาราทิกานนท์. (ม.ป.ป.). การใช้ Blog เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน: กรณีศึกษา รายวิชา การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่องานนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2561, จาก <http://www2.feu.ac.th/admin/pr/newscontrol/atts/D20120501121747.pdf>
- ที่ทำการการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2557). จำนวนประชากร จังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2558, จาก http://www.pokkrongnakhon.com/datacenter/detail.php?new_id=4276
- ประกายกาวิล ศรีจินดา. (2550). การสื่อสารรณรงค์ของโครงการ “สัจจะอธิฐาน”. วารสารนิเทศศาสตร์, 25(1), น. 50-65.
- ประสงค์ อุทัย. (2559). เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับการเรียนการสอน. วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี รัชใช้สังคม, 2(2), น. 72-82.

- ผู้จัดการออนไลน์. (2558). เผย “ภาษาไทยในโลกยุคดิจิทัล” ย่นย่อจนเสี่ยงสูญเสียเอกลักษณ์ และสุนทรียศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9580000086744>
- เมธาวี แก้วสนิท. (2556). Facebook ทำลายการศึกษา? บทความเชิงปกณกะเพื่อเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต หัวข้อ “สาระน่ารู้”. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2558, จาก [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/10-56\(500\)/page5-10-56\(500\).html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/10-56(500)/page5-10-56(500).html)
- วงธรรม สรณะ. (ม.ป.ป.). การบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์หลักสู่ตรรกะประศาสนศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2558, จาก <http://www.social.rbru.ac.th/pageNew/research/budget%20year%2054/11.Integration%20of%20teaching%20and%20learning%20by%20Social%20Network.pdf>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. (ม.ป.ป.). โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2559, จาก <http://www.sea12.go.th/>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2557). ฉลาดรู้เน็ต 1 ตอน Internet of Things (IOT). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน).
- Poore, M. (2013). *Using social media in the classroom*. New Delhi: Replika.

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เรื่อง การอ่านและแปลข้อมูลยา จากหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมสำหรับนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ สาขาเทคนิคเภสัชกรรม

The Improvement of Learning Style on Reading and Interpreting
Drug Information obtained from Pharmaceutical Reference Books
for the Students of Diploma of Public Health in Pharmacy Technique

เจตนิพิฐ สมมัตย์^{1, *} และพิมศิริ อวยวัฒน์กุล¹
Jetnipit Sommart^{1, *} and Pimsiri Auiwattanakul¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการแปลข้อมูลยา 2) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 3) ประเมินผลการเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้นใหม่แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการด้านการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้นใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาเทคนิคเภสัชกรรมจำนวน 28 คน ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 6 เดือน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ แนวคำถามการสนทนากลุ่มย่อย แนวคำถามการระดมสมอง แผนการสอน รายละเอียดรายวิชา (มคอ.3) หนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรม ได้แก่ MIMS, Drug Information Handbook และ Handbook on Injectable Drug แบบฝึกหัดและแบบวัดความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด Paired t-test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันคือ ผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่มีความหลากหลาย และผู้เรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อภาษาอังกฤษ รูปแบบการเรียนรู้นี้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การปรับเปลี่ยน (Adjustment) การกำหนดกิจกรรมเรียนรู้ (Learning activities) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) และการประเมินผล (Assessment) เรียกูปแบบนี้ว่า ALORA ผลของการใช้รูปแบบ ALORA พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการอ่านและแปลข้อมูลยาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .0001$; 95% CI: 7.31 to 11.76)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ หนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรม

¹ ภาควิชาเทคนิคเภสัชกรรม วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร, ขอนแก่น 40000
Pharmacy Department, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen 40000, Thailand
*Corresponding author, e-mail: jetnipsit@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this action research were to 1) investigate problems and needs in the learning management in order to improve reading and interpreting skills for drug information, 2) improve learning activities on reading and interpreting drug information obtained from pharmaceutical reference books, and 3) evaluate the learning effectiveness of the modified learning style. The process could be divided into three phases. In the first phase, current problems and needs toward learning management were studied; the learning style was developed in the second phase. The improved learning style, in the third phase, was then assessed. The sample group comprised of 28 Pharmacy Technique students. The implementation took six months. The instruments utilized were 1) instruments for collecting data consisting of interview guideline, focus group guideline, brainstorming guideline, and pre - posttests; 2) instruments for implementation including lesson plan, course specification, worksheet, reference books such as MIMS, Drug Information Handbook, and Handbook on Injectable Drug, and reading and interpreting drug information workbook. Quantitative analysis included frequency, mean, percentage, standard deviation, minimum, maximum, and paired t-test. Content analysis was employed for analyzing qualitative data.

The findings revealed that the current problems on the learning management were teachers lacked a variety of teaching techniques, and students had negative attitude toward English. The modified learning style consisted of 5 stages-adjustment, learning activities, observation, reflection, and assessment-so called ALORA. After implementing the ALORA, the students significantly gained more average score on reading and interpreting skills for drug information (p -value<.0001; 95% CI: 7.31 to 11.76).

Keywords: Improvement of learning style, Pharmaceutical reference books

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนจากการเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาลักษณะของผู้เรียนให้เป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนา รูปแบบและวิธีการสอนของครูจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ การนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนถือเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปจนถึงปรับปรุงคุณลักษณะของผู้เรียนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เริ่มเปิดทำการสอนหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบัน ภาควิชาเทคนิคเภสัชกรรม เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ สาขาเทคนิคเภสัชกรรม ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอาชีวศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และ 3) สมรรถนะวิชาชีพ และต้องมีทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านเทคนิคเภสัชกรรม ทั้งนี้ จากผลการประเมินคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 พบว่า สมรรถนะวิชาชีพการปฏิบัติงานด้านการบริการเภสัชสนเทศตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานเภสัชกรรม เป็นส่วนที่ควร

ได้รับการพัฒนาให้มากขึ้นโดยเฉพาะทักษะการใช้หนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น MIMS, Drug information Handbook, Handbook on Injectable Drug เป็นต้น (พิมพ์ศิริ อุยวัฒนกุล, 2557)

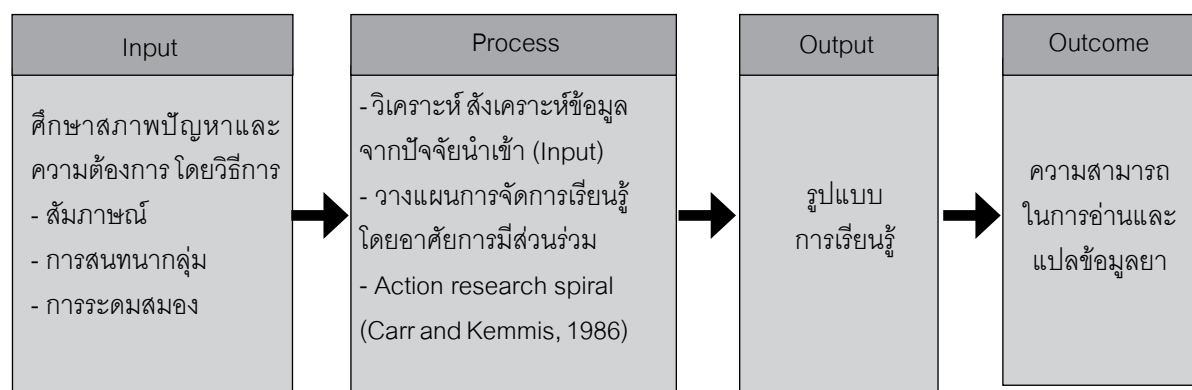
จากผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนและผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาเภสัชวิทยา 1 เรื่องหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อ่อนทักษะการอ่านและแปลข้อมูลยาที่เป็นภาษาอังกฤษทั้งที่เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในหลายส่วนทั้งงานบริการเภสัชกรรม งานเภสัชกรรมคลินิก และงานเภสัชสนเทศ อีกทั้งจากผลการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับ Beginner และ Lower intermediate (สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2559) ดังนั้น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานด้านเทคนิคเภสัชกรรม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน

ในรายวิชาเภสัชวิทยา 1 เรื่อง การอ่านและแปลข้อมูลยาจากหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมสำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาสุนัขศาสตร์ สาขาเทคนิคเภสัชกรรม ประจำปีการศึกษา 2558 เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถในการสืบค้น อ่านและแปลข้อมูลยา และสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านและการแปลข้อมูลยาจากหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมของนักศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรายวิชาเภสัชวิทยา 1 เรื่อง การอ่านและการแปลข้อมูลยาจากหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมของนักศึกษา
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้นต่อความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยาจากหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรมของนักศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คนและนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขารณศาสตร สาขาเทคนิคเภสัชกรรม ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเภสัชวิทยา 1 ปีการศึกษา 2558 ภาคการศึกษาที่ 2 จำนวน 28 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือทดลอง ได้แก่ แผนการสอน หรือ มคอ.3 แบบฝึกหัดและหนังสือที่ใช้สืบค้นทางเภสัชกรรม ได้แก่ MIMS, Drug Information Handbook และ Handbook on Injectable Drug

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ แนวคำถามการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการระดมสมอง ซึ่งได้มีการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีการทดลองใช้กับอาจารย์และนักศึกษาจำนวน 5 คน ก่อนนำไปใช้จริง เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบวัดความสามารถการอ่านและแปลข้อมูลยา ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 63 ข้อ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนนผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องและชัดเจนของภาษา ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.2-0.87

3. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action research) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการด้านการจัดการเรียน เป็นการศึกษาลำห้จจ (Survey research) กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 28 คน เป็นการศึกษาลำห้จจเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และการระดมสมอง (Brainstorming)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาระยะที่ 1 และการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้วิเคราะห์สังเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสอนให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research spiral) ของ Carr and Kemmis (1986) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Acting) การสังเกตกิจกรรมของการปฏิบัติ (Observing) การสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflecting) ปรับแผนการและปฏิบัติซ้ำในวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติตามแผนที่ปรับเปลี่ยนจนกว่าจะได้รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลของการจัดการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนที่พัฒนาขึ้น เป็นการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยาของนักศึกษาโดยการทดสอบกลุ่มเดียวก่อนและหลังการเรียน (One group pre test post test design)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด สถิติเชิงอนุมานใช้สถิติ Paired t-test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนพบว่าผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่ความหลากหลาย ส่วนมากเป็นการบรรยาย ทำให้นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบการฝึกแปลประโยคไม่ชัดเจน และนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติไม่ดีต่อภาษาอังกฤษ ความต้องการในการพัฒนามีดังนี้ 1) การปรับเปลี่ยนบทบาทผู้สอนให้วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน 2) การปรับรูปแบบ/วิธีการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) การปรับทัศนคติผู้เรียน

2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เรียกว่า ALORA Model ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Adjustment (A) คือ การปรับเปลี่ยน ได้แก่ การปรับทัศนคติต่อภาษาอังกฤษของผู้เรียน การปรับบทบาทของอาจารย์ผู้สอน และการปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) Learning activities (L) คือ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน ได้แก่ เกมท่องจำคำศัพท์ การเรียนรู้หลักการแปล การฝึกแปล กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และการทดสอบย่อย 3) Observation (O) คือ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนและความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยา 4) Reflection (R) คือ การสะท้อนผลการ

ดำเนินการสอนตามรูปแบบที่กำหนดไว้ เป็นการให้นักศึกษาสะท้อนความคิดเกี่ยวกับเทคนิค/วิธีการสอนของผู้สอน รูปแบบการเรียนรู้ และ 5) Assessment (A) คือ การประเมินผลความสามารถในการอ่านและแปลความหมายข้อมูลยาของนักศึกษา

3. ผลของการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ AROLA พบว่า ก่อนเรียนนักศึกษาร้อยละ 71.43 มีระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านและแปลข้อมูลยาอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.39 (S.D.= 9.13) หลังการเรียน นักศึกษาร้อยละ 46.43 มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.86 (S.D.=8.89) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยาของนักศึกษา

ระดับคะแนนความสามารถในการอ่าน และแปลข้อมูลยา	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สูง (50-63 คะแนน)	1	3.57	5	17.86
ปานกลาง (38-49 คะแนน)	7	25.00	13	46.43
ต่ำ (0-37 คะแนน)	20	71.43	10	35.71
ค่าเฉลี่ย±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	32.32±9.13		41.86±8.89	
คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด	13-54		24-62	
รวม	28	100.00	28	100.00

หมายเหตุ: คะแนนเต็ม 63 คะแนน

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยาของนักศึกษาก่อนและหลังเรียนพบว่า หลังเรียนนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .0001$; 95% CI: 7.31 ถึง 11.76) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลยาของนักศึกษาก่อนและหลังการเรียนรู้

ความสามารถในการอ่าน และแปลข้อมูลยา	$\bar{X}$	S.D.	Mean difference	t	95%CI	p-value
ก่อนเรียน	32.32	9.13	9.54	8.78	7.31 to 11.76	< .0001
หลังเรียน	41.86	8.89				

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ ALORA ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษได้เพิ่มขึ้น ซึ่งรูปแบบการเรียนได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักศึกษามีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ทำให้เรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์และยังเป็นการปรับทัศนคติของนักศึกษาให้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงานได้อีกด้วย

อภิปรายผล

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ ALORA ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการอ่านและแปลข้อมูลภาษาของนักศึกษาเพิ่มขึ้น จากผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า เกิดจากผู้สอนมีความเข้าใจสภาพปัญหาการเรียนการสอนและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้นำเอาหลักการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory learning) โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group process) ซึ่งจะช่วยให้ให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้สะท้อนคิด อภิปราย และได้สรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน (วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์, 2543) กระบวนการเรียนรู้นี้ดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพทั้งในด้านองค์ความรู้ทางเทคนิคและทักษะการสื่อสาร ทักษะการอ่านและแปลความหมายข้อมูลภาษา ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวสามารถนำเอาศักยภาพของนักศึกษาออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Active learning) ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning) และการใช้เกม (Games) อีกทั้ง ผู้สอนยังได้เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมของนักศึกษาและเชื่อมโยงไปสู่ประสบการณ์ใหม่ เพื่อให้เกิดความท้าทายและมีความอยากรู้ อยากเรียนอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ ALORA Model ยังทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง และระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาทำให้

เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ซึ่งอธิบายได้ว่า อาจเกิดจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีลักษณะเป็นการร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ นักศึกษาแต่ละคนจะมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง และขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย (ทิตนา แคมณี, 2553) การศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งมีส่วนช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น จึงสอดคล้องกับการศึกษาของอนุสรฯ พงศ์จินดา (2557) ที่พบว่า การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และกิจกรรมดังกล่าวยังส่งเสริมให้นักศึกษามีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากขึ้นแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง อีกทั้งช่วยให้นักศึกษามีความรู้สึกที่ดีและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น (ทิตนา แคมณี, 2553)

จะเห็นได้ว่า การให้ความสำคัญกับผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการศึกษาและทำความเข้าใจเรียน เพื่อให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของวัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2543) ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิตนา แคมณี (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นที่ตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว ใช้กระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสอนด้วยรูปแบบ ALORA ผู้สอนต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาแต่ละคนเป็นระยะ เพื่อประเมินความสนใจ ความใส่ใจ รวมถึงภาวะความเครียดหรือความกังวลที่อาจเกิดขึ้นจากการเรียน หรือการทำแบบฝึกหัด เพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้มาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมมากขึ้น ผู้สอนต้องคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ นักศึกษาทั้งด้านวิชาการและการให้กำลังใจในการเรียน เพื่อให้นักศึกษามีกำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจในการเรียน ให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 การเปิดโอกาสนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น การกระตุ้นให้ตอบคำถาม การให้นักศึกษาออกมาเฉลยแบบฝึกหัดหน้าชั้นเรียน เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้เกิดความต่อเนื่อง ส่วนผู้สอนนอกจากการตรวจสอบและแก้ไขให้เกิดความถูกต้องแล้ว การกล่าวชมเชยอย่างจริงใจ และการพูดให้กำลังใจนักศึกษามีความสำคัญมากต่อการต่อยอดการเรียนรู้ในการเรียนครั้งต่อไป

1.3 แบบฝึกหัดควรเน้นให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง จะทำให้นักศึกษามองเห็นคุณค่าในงานของตน และเกิดแรงจูงใจที่ดีในการฝึกฝนตนเอง เพื่อการทำงานในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวทางการเรียนการสอนแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพอื่นทั้งนี้ ควรปรับเทคนิคและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา

2.2 ควรมีการศึกษาทัศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษากายหลังการเรียนการสอนในรูปแบบที่มีการพัฒนาขึ้นใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.html>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ. สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2557, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/blog/view-blog.php?memberid=1640>.
- ทิศนา ขัมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- พิมพ์ศิริ อุษวัฒน์กุล. (2557). สรุปผลการสำรวจผล การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรสาขารณสุข วิทยาศาสตวชิชาชีพชั้นสูง สาขาเทคนิคเภสัชกรรม. ขอนแก่น: วิทยาลัยการสาธาณสุขสิรินธร จังหวัด ขอนแก่น.
- สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธาณสุข. (2559). หนังสือเลขที่ สธ 0203.052/8612 เรื่อง ขอสงคะแนนสอบความรู้ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- อนุสรฯ พงศ์จันดา. (2557). การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรายวิชาเคมีทั่วไปโดยการเรียนการสอนแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาสาธาณสุข วิทยาศาสตร (รายงานผลการวิจัย). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Carr, W., & Kemmis, S. (1986). *Becoming critical*. Lewes: Falmer.

สารสนเทศสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารราชพฤกษ์ เป็นวารสารระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นวารสารพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ประสบการณ์ และผลงานของบุคลากรในสถาบันการศึกษา โดยกำหนดเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

เกณฑ์การตีพิมพ์

1. บทความที่ส่งมาเพื่อเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ที่อยู่ในสาขาวิชา 3 สาขาวิชา เท่านั้น คือ สาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/จิตวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยา และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารฯ จำนวน 2 เล่ม

2. ผลงานวิชาการ ที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์ด้วยกระดาษขนาด A4 หน้าเดียว เว้นขอบซ้ายและด้านบน 1.5 นิ้ว (4 ซม.) เว้นขอบขวาและด้านล่าง 1 นิ้ว (2.5 ซม.) อักษร Cordia New ขนาด 16 point ความยาวประมาณ 8-10 หน้า (กรณีที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดกองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณา) โดยมีส่วนประกอบดังนี้

3. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

3.1 ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.2 ชื่อผู้แต่ง (Authors) ทุกคน พร้อมระบุสถาบันการศึกษา/หน่วยงาน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.3 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยความยาวประมาณ 300 คำ และให้จัดโครงสร้างบทความวิจัย ดังนี้ คือ บทคัดย่อภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยในแต่ละตอนของบทคัดย่อทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ต้องมีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3-5 คำ

3.4 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยบทนำ (ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย) วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล/ทดลอง วิธีดำเนินการวิจัย/ทดลอง) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ และเอกสารอ้างอิง

3.5 อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง กองบรรณาธิการได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการอ้างอิง เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นตามมาตรฐานสากล จากเดิมการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบ นาม-ปี (author-date in-text citation) ให้เปลี่ยนการอ้างอิงเป็นรูปแบบ APA style และรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมด ที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

3.6 หากรูปแบบการพิมพ์ไม่เป็นตามกำหนดข้อ 3.1-3.5 ทางกองบรรณาธิการจะไม่รับลงตีพิมพ์ในวารสาร

3.7 ผู้ส่งบทความวิจัยต้องมีคำรับรองว่าบทความของตนไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

การติดต่อสอบถามในการจัดส่งบทความ

กองบรรณาธิการวารสารราชพฤกษ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-4427-2827 ต่อ 14

ผู้สนใจส่งบทความสามารถลงทะเบียนส่งบทความได้ที่ <http://mis.nrru.ac.th/gradjournal>

“บทความและข้อความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป ในกรณีที่มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิงหรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน กรุณาแจ้งให้ทางกองบรรณาธิการทราบด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง”

การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง และในรายการอ้างอิง ให้ใช้ตามรูปแบบ APA Style (American Psychological Association)

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

1.1 การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

ตัวอย่าง

อมร รักษาสัตย์ (2544)

ชนกภัทร ผดุงอรรถ (2546, น. 45)

Poole (2002)

Phadungath (2003, p. 97)

1.2 การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

ตัวอย่าง

(ชนกภัทร ผดุงอรรถ, 2546)

(Phadungath, 2003)

(อมร รักษาสัตย์, 2544, น. 39-45)

(Poole, 2002, pp. 278-279)

2. รายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

2.1 หนังสือ

ตัวอย่าง

ปิยะ นากสงค์ และพันธุ์วี วรสิทธิกุล. (2545). *คู่มือฟังเพลงเล่นเกมร้องคาราโอเกะ*. กรุงเทพฯ: ซัคเซส มีเดีย.

Magee, J. & Kramer, J. (2006). *Concurrency state models & java programs*. West Sussex, UK: John Wiley.

2.2 วารสาร

ตัวอย่าง

ปิยะวิทย์ ทิพรส. (2553). การจัดการป้องกันและลดสารให้กลิ่นโคลน Geosmin ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 24(72), น. 103-119.

Siriwongworawat, S. (2003). Use of ICT in Thai libraries: An overview. Program: *Electronic Library and Information Systems*, 37(1), pp. 38-43.

Tandra, R., Sahai, A. & Veeravalli, V. (2011, March). Unified space-time metrics to evaluate spectrum sensing. *IEEE Communications Magazine*, 49(3), pp. 54-61.

2.3 รายงานการวิจัย

ตัวอย่าง

กิตติพงษ์ ลือนาม. (2553). *การพัฒนารูปแบบการสอนสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรมเน้นการจัด
การเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ เรื่อง การทดสอบสมมุติฐาน : รูปแบบผลงานระเบียบ
วิธี* (รายงานผลการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

Chitnomrath, T. (2011). *A Study of factors regarding firm characteristics that affect
financing decisions of public companies listed on the stock exchange of Thailand*
(Research report). Bangkok: Dhurakij Pundit University.

2.4 วิทยานิพนธ์

ตัวอย่าง

วันชนะ กลั่นพรมสุวรรณ. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารการฝึกนักศึกษา
วิชาทหารในกองทัพไทย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

สมหญิง ชูชื่น. (2559). *การสังเคราะห์หอนุพันธ์ของแนฟโทควิโนน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

Nickels, D. W. (2005). *The relationship between IT-business alignment and
organizational culture: An exploratory study* (Doctoral dissertation, University
of Memphis).

2.5 เว็บไซต์

สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย. (2554). *จัดระเบียบสำนักงานทนายความ*. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2554,
จาก <http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.php?name=knowledge>

CNN Wire Staff. (2011). *How U.S. forces killed Osama Bin Laden*. Retrieved May 3, 2011,
from <http://www.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/02/bin.laden.raid/index.html>

แบบรับรองการพิจารณาผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารราชพฤกษ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เรียน บรรณาธิการวารสารราชพฤกษ์

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว

ตำแหน่ง/สถานภาพ ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ ดร. ☐ อาจารย์ ☐ นักศึกษาระดับ สาขาวิชา

หลักสูตร มหาวิทยาลัย

☐ อื่นๆ ระบุ

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย)

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ)

ประเภทของผลงานวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

มาเพื่อขอให้พิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความ
ที่ส่งมาเผยแพร่เป็นบทความใหม่ โดยไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร วิทยาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน
และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ

(.....)

ลายมือชื่อเจ้าของบทความ

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบรับรองบทความวิจัย (วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์)
เพื่อเสนอพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารราชพฤกษ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เรียน บรรณาธิการวารสารราชพฤกษ์

ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ ดร. ☐ อาจารย์

ชื่อ-สกุล

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน โทรศัพท์มือถือ

โทรสาร e-mail :

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากวิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ชื่อ-สกุล นักศึกษา.....

สาขาวิชา มหาวิทยาลัย

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

ลงชื่อ

ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่ เดือน พ.ศ.

วารสาร
ราชพฤกษ์

Ratchaphruek
Journal

<http://mis.nrru.ac.th/gradjournal>